

Tavşanlı

OCAK - HAZİRAN 2013 • YIL: 3 • SAYI: 5

KÜLTÜR ve TARİH ARAŞTIRMALARI

Dünün Göbel Kaplıcası

Tavşanlı'da Salı-Cuma Adetleri

Nasuhoglu Cami

Tavşanlı Ulu Cami

Sefa Hamamı

Hafız İbrahim ASLAN

Boyacızade Konağı ve Boyacızadeler

Dümrekulu Köyünde

Bayram Oyunları

Tepeciklilerin Ata Yادığı

Mesleği: Kaldırımcılık

Gazelyakup Köyünde

Düğün Geleneği

Narin'in Türküsü

Horhor Çeşme

Şahmelek Köyü'nde

Düğün Adetleri

1831 Yılında Hacı Hüseyin Efendi Mahallesi

Özlemim Tavşanlı Şiiri

Zeytinoğlu Türküsü ve Hikayesi

Kayı, Aliköy Beldesi, Vakıf, Akçşehir ve

Yağmurlu Köyleri Gezisi

Tavşanlı Albümü

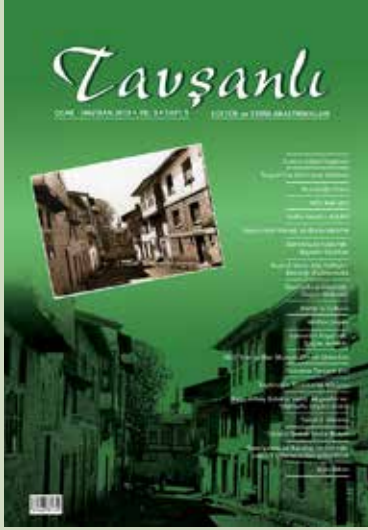
Ceddin Deden Neslin Babanı

Gazelyakup ve Karakişi köylerinde

yapılan çalışmalardan görüntüler

Arşiv Odası

**TAVŞANLI KÜLTÜR VE TARİH
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ**

Yerel Süreli Yayın

Yıl: 3 Sayı: 5 Ocak - Haziran 2013

Altı ayda bir yayınlanır

ISSN

2146-3174

SAHİBİ

Tavşanlı Araştırmaları Grubu Adına

Numan HATİPOĞLU

Tavşanlı Kaymakamı

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Ömer Faruk DİNÇEL

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

İsmail KARTAL

YAYIN KURULU

Hasan EFE

İsmail KARTAL

Mecit AMİL

Mehmet ATABAY

Mehmet PELVAN

Melihat ARSLAN

Mesut KOCAMAN

Mustafa GÖKTEKİN

Numan HATİPOĞLU

Orhan KASAP

Ömer Faruk DİNÇEL

Yakup ÇELEBİ

İLETİŞİM

Tavşanlı Kaymakamlığı

KÜTAHYA

Tel: 0274. 614 10 09

Faks: 0274. 614 69 59

tavsanliarastirmalari@gmail.com

ismailkartal43@gmail.com

omerfarukdincel@gmail.com

BASKI

UYUM AJANS

ANKARA

Dergide yer alan yazı ve fotoğrafların sorumluluğu sahiplerine aittir. İzinsiz yazı, belge ve fotoğraf kullanılamaz.

EDİTÖRDEN

Yeni bir sayı ile sizlerle birlikteyiz.

İki yılını dolduran ve beşinci sayısı yayımlanan dergimiz; yazar kadrosu, muhtevası, kalitesi ile okuyucularımız tarafından her türlü övgüye mazhar olmaktadır. Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Bölüm Başkanı Prof.Dr.Ali Sarıkoyuncu Hocamızın da dediği gibi dergimiz sadece ulusal değil dünya çapında bir dergi özelliği taşımaktadır.

Tavşanlı'da böyle bir derginin çıkmasına vesile olan Kaymakamımız Sayın Numan Hatipoğlu'nu, kültür ve tarihine değer verip bu konuda organize olan, planlı ve programlı bir şekilde faaliyetler yürüten ekibimizi de tebrik etmek ve desteklemek gerekir.

Ali Sarıkoyuncu Hocamızın komisyonumuzun toplantılarına ve köy araştırmalarına katılmak istediğini belirtmesi Dumlupınar Üniversitesi ile Tavşanlı Kültür ve Tarih Araştırmaları Komisyonu işbirliğinin de güzel bir adımı olsa gerek.

Dergimizin beşinci sayısı yine dopdolu bir içerikle sizlerin ilgisi-ne ve beğenisine sunuldu. Bu sayıda da yazarlarımız binbir zahmetle tarih ve kültür içerikli yazılarını sizler için hazırlayıp sundular;

Moymul Aşağı Cami İmam Hatibi Mehmet Pelvan; Hafız İbrahim Hoca hakkında biyografik tarzda bir yazı kaleme aldı.

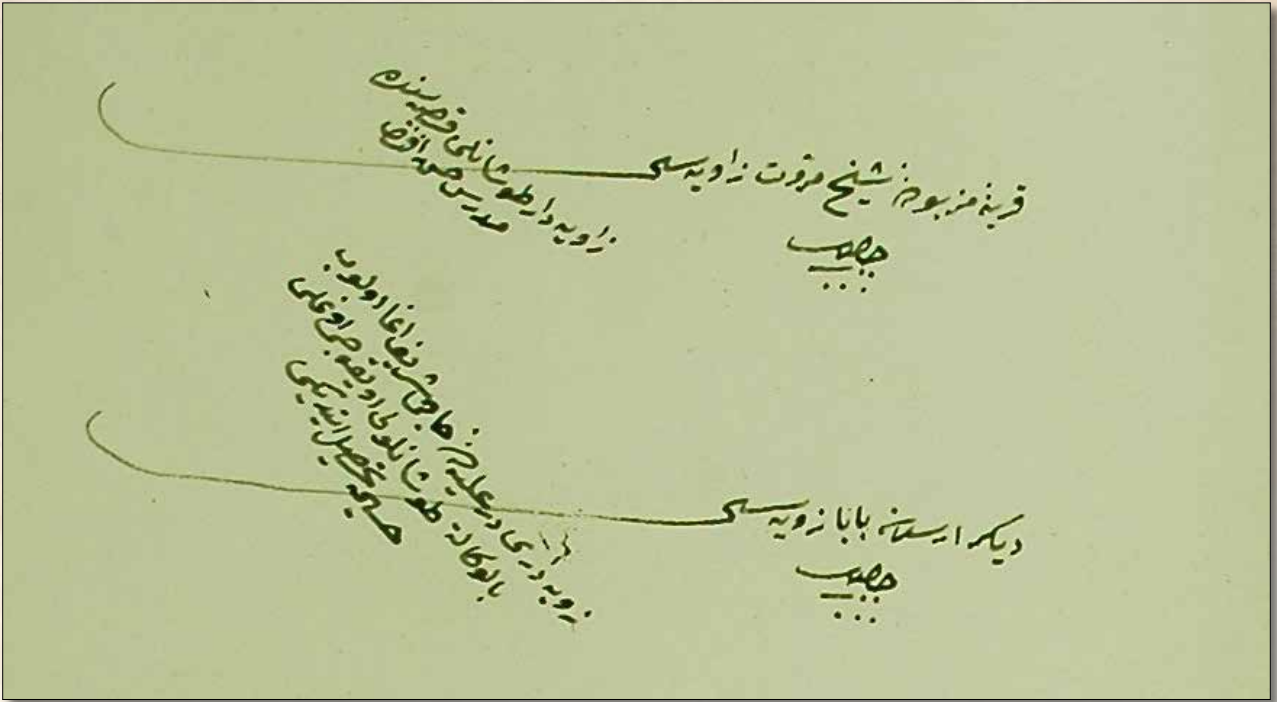
Coğrafya Öğretmeni Osman Göney; Dümrekulu köyü'ndeki dini ve millî bayramları, emekli Tarih Öğretmeni İsmail Bali; Dünün Göbel kaplıcası'nı, Tarih Öğretmeni Ebru Bilgi; Şahmelek köyü'ndeki düğün geleneğini, Tavşanlı Ticaret ve Sanayi Odası Başkanvekili Mustafa Göktekin; Tavşanlı'da çokça tartışma konusu olan Salı-Cuma adetle-rini, Sağlık Meslek Lisesi Müdürü ve Tarih Öğretmeni İsmail Kartal ile Sosyolog Semanur Kaya; Gazelyakup köyü'ndeki düğün geleneklerini kaleme aldılar.

Meslek Dersleri Öğretmeni Yakup Çelebi; Tepeciklilerin ata mes-leği olan Kaldırmıcılığı, Tavşanlı Tema Temsilcisi Adnan Yazıcı ise günümüzde var olmayan Sefa Hamamı'nı sizler için araştırdılar. Tarih Öğretmeni Mesut Kocaman ise bu sayıda da Tavşanlı evleri ve aileleri araştırmasına devam ederek; Restorasyonu tamamlanmak üzere olan Boyacıoğlu Konağı'nı ve Boyacıoğlu Ailesini kaleme aldı.

Yine bu sayımızda Afyon Bolvadin'den araştırmacı-yazar Dr. Muharrem Bayar; Tavşanlı'da Nasuhoglu Camii ile ilgili bir belgeyi yayınlarken, yazar ve şair Halil Oral; Narin'in Türküsüyle, Emekli Öğretmen ve Müzisyen Orhan Kasap; Zeytinoğlu Türküsü ve hika-yesiyle, Emekli Din Adamı Ahmet Yaşar Çakmak; Horhor Çeşmesi adlı yazısıyla, Edebiyat Öğretmeni Mustafa Kemal Şirin'de "Özlemim Tavşanlı" adlı şiiriyle dergiye katkı sağladılar. Bize de diğer sayılarımızda olduğu gibi Tavşanlı'da yapılan 1831 tarihli ilk nüfus sayımının verilerini içeren Hacı Hüseyin Efendi Mahallesinin nüfus durumunu yazmak düştü.

Yeni sayımızda buluşmak dileğiyle...

Ömer Faruk Dinçel
Genel Yayın Yönetmeni

Belge:

Başköy'deki zaviyeler ile ilgili bilgi veren 7798 numaralı temettuat kaydı

BAŞKÖY ZAVİYELERİ

Tekke; farsça tekke kelimesinden bozma olup dayanma, dayanılacak yer anlamındadır. Tarikat mensuplarının oturup kalktukları, ibadet, taat ve zikir ile meşgul oldukları yerdir. Bazen tekke yerine zaviye, hankah, dergâh ve âsitâne adları da kullanılır. Zaviye, tekkenin küçüğüne verilen bir addır. Küçük tekke ve küçük oda anlamına gelmektedir. Zaviye şeyhlerine de Zaviyedâr denir.

Tavşanlı'ya bağlı Başköy'de Osmanlı döneminde 18 ve 19.yüzyıl kayıtlarında iki tane zaviyenin olduğunu görüyoruz. Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulunan bir vakıf defterine göre (B.O.A. Ev.d.17119) köyde **Şeyh Mürüvvet** ve **Şeyh Merdan Zaviyeleri** bulunmaktadır. Yine Osmanlı Arşivinde bulunan 1844 Tarihli ve 7798 numaralı Maliye Nezareti Temettuat Defterine göre (B.O.A. ML.VRD.TMT.d. 7798) ise **Şeyh Mürüvvet** ve **Arslan Baba Zaviyeleri** bulunur. Muhtemelen Şeyh Merdan Zaviyesinin adı daha sonraları (19.yüzyılda) Arslan Baba Zaviyesi olarak değişmiştir.

1844 Tarihli Başköy temettuat kayıtlarında verilen bilgiye baktığımız zaman Şeyh Mürüvvet Zaviyesinin zaviyedârının Tavşanlı'dan Müderris Hasan Efendi'nin, Arslan Baba Zaviyesi'nin zaviyedârlığını ise der-aliyye'den Hacı Şerif Ağa'nın yaptığını fakat vekaleten Tavşanlı'dan Uykucuoğlu Hüseyin'in baktığını anlıyoruz.

İçindekiler

S. No	Konu
1	EDİTÖRDEN
2	BELGELİ-YORUM
4	HABERLER
8	Dünün Göbel Kaplıcası- İsmail BALİ
10	Tavşanlı'da Salı-Cuma Adetleri-Mustafa GÖKTEKİN
12	Nasuhoğlu Cami- Muharrem BAYAR
13	Tavşanlı Ulu Cami
14	Sefa Hamamı- Adnan YAZICI
16	Hafız İbrahim ASLAN- Mehmet PELVAN
24	Boyacızâde Konağı ve Boyacızâdeler- Mesut KOCAMAN
28	Dümrekulu Köyünde Bayram Oyunları-Osman GÖNEY
32	Tepeciklilerin Ata Yadigarı Mesleği: Kaldırımcılık-Yakup ÇELEBİ
38	Gazelyakup Köyünde Düğün Geleneği- İsmail KARTAL-Semanur KAYA
41	Narin'in Türküsü-Halil ORAL
42	Horhor Çeşme-Ahmet Yaşar ÇAKMAK
44	Şahmelek Köyü'nde Düğün Adetleri-Ebru BİLGİ
46	1831 Yılında Hacı Hüseyin Efendi Mahallesi-Ömer Faruk DİNÇEL
53	Özlemim Tavşanlı Şiiri- Mustafa Kemal ŞİRİN
54	Zeytinoğlu Türküsü ve Hikayesi- Orhan KASAP
56	Kayı, Alıköy Beldesi, Vakıf, Akçaşehir ve Yağmurlu Köyleri Gezisi
62	Tavşanlı Albümü
64	Ceddin Deden Neslin Baban
65	Gazelyakup ve Karakişi köylerinde yapılan çalışmalardan görüntüler
72	Arşiv Odası

PROF.DR.ALİ SARIKOYUNCU, KÜLTÜR-TARİH KOMİSYONU MART AYI TOPLANTISININ KONUĞU OLDU

Prof. Dr. Ali Sarıkoyuncu Tavşanlı Dergisini incelerken

Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölüm Başkanı Prof.Dr.Ali SARIKOYUNCU, Tavşanlı Kültür ve Tarih Araştırmaları Komisyonunun Mart ayında yapmış olduğu toplantıya katıldı.

Tavşanlı Araştırmaları Dergisinin uluslararası çapta bir dergi olduğunu, Tavşanlı'da araştırmacıların güzel çalışmalar yaptığını ve kıymetli eserler verdiğini, bu toplantılara ve saha

araştırmalarına her zaman katılmak istediğini söyleyen Prof. Dr. Ali SARIKOYUNCU;

"Tavşanlı'nın çok fazla tarihi dokusu var. Kütahya'nın ve ilçelerinin tanıtıma ihtiyaç var. Tanıtım da bu tür çalışmalarla olur. Onun için bir araya gelinmesi ve bu

Mart Ayı Komisyon Toplantısının Konuğu Prof. Dr. Ali Sarıkoyuncu idi

toplantıların yapılmasını çok önemsiyorum. Bu toplantıya gelince çok sevindim. Tarih araştırmalarında saha araştırması olmazsa olmazlardandır. Milli Tarih şuurunu meydana getirmemiz lazım. O nedenle Tavşanlı'da yapılan bu çalışmaları takdir ediyorum." şeklinde görüşlerini ifade etti.

TAVŞANLI DEVLET HASTANESİ KORİDORLARINDA RESİM SERGİSİ DÜZENLENDİ

Tavşanlı Devlet Hastanesi koridorlarında önceki yıllarda ilki gerçekleştirilen resim sergisinin bu yıl ikincisi gerçekleştirildi. 26 Şubat- 1 Mart 2013 tarihleri arasında ikincisi gerçekleştirilen ve hastalara moral motivasyon sağlayan sergi, büyük ilgiyle karşılandı. Konu ile ilgili açıklama yapan Tavşanlı Belediyesi kültür sanat merkezi resim bölüm başkanı Adnan YAZICI; "Belediye bünyesinde faaliyet gösteren sanat merkezimiz, imkanlar elverdiğinde farklı yerlerde ve mekanlarda resimleriyle sanatseverleri buluşturmakta ve onlara görsel bir şölen sunmaktadır" dedi. Ressam, heykeltıraş, hattat ve farklı türde çalışmaları bulunan 25 sanatçının eserlerinin sergilendiği bu sergiye yaklaşık 40 resimle katılım sağlandı. Tavşanlı Kaymakamı Sayın Numan HATİPOĞLU, Kamu hastaneleri birliği Kütahya ili genel sekreteri Sayın Op.Dr.Mithat EKİCİ, Hastane Başhekimisi Sayın Uz. Dr. Sebahattin ALTINTAŞ ve hastane personelinin katılımıyla açılışı gerçekleşen

sergiye her kesimden sanatsever büyük ilgi gösterdi. Serginin gelecek yıllarda da düzenlenerek geleneksel hale getirilmesi düşünülmektedir.

Tavşanlı Kaymakamı Numan Hatipoğlu sergiyi gezerken

TARİHİ ADA KÖPRÜSÜNÜN RESTORASYON ÇALIŞMASI DEVAM EDİYOR

Tavşanlı'da Kocasu nehri üzerinde bulunan tarihi Ada köprüsünde restorasyon çalışmaları son sürat devam ediyor. Osmanlı döneminde 19. yüzyılda Tavşanlı Ayanı Koca Mustafaoğlu tarafından yaptırılan köprü, 25 yıldır kullanılamaz bir halde olup bakımsızlıktan harabeye dönmüş idi. 1999 yılında Eskişehir Kültür ve Tabiat

Varlıklarını Koruma Kurulu'nca "Korunması Gerekli Kültür Varlığı" olarak tescillenen köprünün restorasyon işi 2012 yılının ortalarında ihale edildi. 2013 yılının son aylarında bitmesi öngörülen tarihi köprü ile birlikte çevre düzenlemeleri yapılan Ada Mesireliği de hayat bulacak.

Ada Köprüsünde yapılan restorasyon çalışmaları

KÜLTÜR VE TARİH KOMİSYONU KÖY ARAŞTIRMALARINA DEVAM EDİYOR

Tavşanlı Kültür ve Tarih Komisyonu üyeleri saha araştırmaları kapsamında köy gezilerine devam ediyor. 16 Aralık 2012 Tarihinde Gazelyakup köyü'nde, 30 Aralık 2012 Tarihinde ise Karakişi köyü'nde alan araştırmaları yapıldı.

Komisyon Üyeleri Karakişi Köylüleri ile birlikte

MOYMUL HAMAMINDA RESTORASYON ÖNCESİ ÇALIŞMALAR BAŞLADI

Tavşanlı Moymul mahallesindeki tarihi hamamın "Külhan" denilen ocaklık kısmı bakımsızlıktan dolayı geçtiğimiz yıllarda yıkılmıştı.

24.04.2013 tarihinde Tavşanlı Belediyesinin girişimleriyle Kütahya Müze Müdürlüğü başkanlığında,

Uzman Arkeolog Serdar Ünan nezaretinde tarihi hamamı su deposu ve ocaklık kısımları yeniden ortaya çıkarılarak restorasyon öncesi kurtarma kazısı ve temizlik çalışmalarına başlandı.

Moymul Hamamı yanında yapılan kurtarma kazısı

Moymul Hamamı kurtarma kazısından başka bir görüntü

MAYIS AYI KOMİSYON TOPLANTISI YAPILDI

Kültür ve Tarih Komisyonu Mayıs Ayı toplantısı, Kaymakam Sayın Numan Hatipoğlu başkanlığında yapıldı. Toplantıda Komisyonun Genel Sekreteri İsmail Kartal'ın belirlemiş olduğu gündeme ilişkin konular ile; köy araştırmaları, kent müzesi, destinasyon projesi, komisyon gezisi, Tavşanlı Konakları ve sözlü tarih

çalışmaları ile ilgili konular görüşüldü. Toplantıda ayrıca Haziran Ayında geniş katılımlı olarak Tavşanlı köylerindeki tarihi eserlerin gezilmesini içeren Komisyon Gezisinin yapılması yönünde görüş birliğine varıldı.

Komisyon Üyelerinin Mayıs Ayı toplantısından bir görüntü

GÖBEL KAPLICALARINDAKİ TARİHİ KOCAHAMAM ŞİFA DAĞITIYOR

Tavşanlı'ya 7 km. uzaklıktaki Göbel Kaplıcalarında bulunan ve kaplıcadaki en eski hamam olarak bilinen tarihi Kocahamam, şifa dağıtmaya devam ediyor. 1800'lü yılların başında yapılan, çeşitli cilt hastalıklarına ve mide rahatsızlıklarına iyi gelen Kocahamam'ın suyunun sıcaklığı

32 derecedir. 1870 yılına ait Hüdavendigar Salnamesinde bu ılıcadan "Kum Hamamı" olarak bahsedilmiş ve ılıca binasının bir kısmının harap olduğu yazılmıştır. Şemsettin Sami' de 1893 yılında yazdığı Kamus'ul-Alam adlı eserinde hamamın harap olduğunu belirtir.

Kocahamam - Göbel

TARİHİ MEŞE AĞAÇLARI İLGİ ÇEKİYOR

Tavşanlı Göbel köyü yakınlarında ve Boduğan Dağı eteklerinde, yaklaşık 300 yıllık olduğu tahmin edilen ve

her birini 3 kişinin kucaklayabildiği tarihi meşe ağaçları görenlerin ilgisini çekiyor.

Üç kişinin kucaklayabildiği tarihi bir meşe ağacı

DÜNÜN GÖBEL KAPLICASI

İSMAİL BALI / Emekli Tarih Öğretmeni

1961 Yılında Göbel Kaplıcası

Cocukluğumuzda en çok istediğim şeylerden birisi de Dereli Kaplıcası ya da Göbel Kaplıcasına yatıya gitmekti. Haydi, Göbel'e gidiyoruz, dendi mi; havalara uçardık. Çünkü orada özgürce gezecek, dolaşacak, dağlara tırmanacak en önemlisi de yüzecek ve yüzmemizi geliştirecektik.

50'lili yılların sonlarına doğru Göbel Kaplıcasını Osman Balcı işletiyordu. Burada iki tane havuz vardı; biri kadınlara aitti. Küçük havuz (şimdiki büyük havuzun içindeki aslanağzının bulunduğu havuz), diğeri de erkeklere ait büyük havuz. Haftanın bazı günleri erkekler küçük havuza, kadınlar da büyük havuza değişmeli

olarak girerlerdi. Osman ağa, ince, zayıf, kısa boylu ama çok çevik ve çabuk bir insandı. Kaplıcanın her şeyi ile ilgilenirdi. Hanımı ve oğulları da ona yardım ederlerdi. O yıllarda kaplıcada fazla kalacak oda yoktu. İki katlı Osman Balcı odaları, birkaç tahta baraka ve hamamın üzerindeki odalar vardı. Bazı aileler odaların arkasında bulunan dağ inlerinde kalırlar, bazıları çadırdaki kalırlardı.

O dönemlerde hamam mevsimi Nisan'da başlar, Ekimde sona ererdi. Kışın kimse bulunmazdı hamamda. Tabii hamama gitmek bir mesele idi o zamanlarda; ya yaylı araba ya da cip kiralayıp gidilirdi. Genellikle hali vakti yerinde olanlar cip kiralay,

diğer aileler de yaylı araba ile giderlerdi Göbel'e. Tabii önceden Osman Ağa'ya oda ayırtanlar, sıraları geldiklerinde eşyalarıyla birlikte gelirlerdi hamama. Gelenler yerleştikten sonra hemen pijamalarını giyerler ve hamamdan dönüncüye kadar orada pijama ile kalırlardı.

Hamamın üstündeki odalara yerleşmek bir ayrıcalıktı. Bir yıl önceden o odalar ayırtılırdı. Hatta bazı odalarda her sene aynı kişiler kalırdı. Çünkü hamamın üstündeki odalardan hamama inmek çok daha kolaydı. Geceleri özellikle orada oturan ailelerin erkekleri hamamda çay sefası yaparlardı. Çay sefası; evde demletilen çay, bir tepside hamama

indirilir ve suyun üzerine konurdu. Çay bitene kadar tepsi suda yüzer, isteyen bardağına çayı doldururdu. Bu durum gece yarısına kadar devam ederdi. Göbelde kurulan dostluklar ve arkadaşlıklar bir ömür boyu sürdürülürdü. Tıpkı, bir asker arkadaşlığı ya da bir okul arkadaşlığı gibi.

Göbel'e özellikle Cuma ve Pazar günleri gününbirliğine gelenler çok olurdu. Cip ya da araba kiralayarak gelen bu insanlar, hamamın batı kısmındaki çayır denilen yeşillik alanına otururlar, akşama kadar orada yer içer, eğlenirler, hamam girerler ve akşama da dönerlerdi. Cuma ve Pazar günleri yatıda olanlar pek hamam girmezler çevrede dolaşmaya giderlerdi. Hamamın doğusunda bulunan Kurt Dede ve çeşmesi güzel bir mesireliktir. Büyük meşe ağaçları, çevredeki yabani güller ve böğürtlenleri ile güzel bir yerdir Kurt Dede. Hamamın aşağısında Göbel Köylü Saffet Bey'in su değirmeni bulunurdu. Genellikle Göbel, Karaköy ve hatta Çardaklı'dan gelenlerin buğdayları bu değirmende öğütülürdü. Değirmenin suyu hamamdan gelen su idi. Onunla çalışırdı koca değirmen. Değirmenin bahçesinde ayva, elma ve erik ağaçları bolca bulunur-

du. Değirmenin biraz ilerisinde Çingene çeşmesi denilen iki çeşme vardı. Bu çeşmeler genellikle bu yörede ve havalide otlayan ve yayılan hayvanların su içme yeri idi. Bazen burada, hamama gelenler çamaşırlarını yıkarlardı. Suyunun kirleri çok güzel çıkarıldığı söylenirdi.

60'lı yılların ortalarına doğru Göbel Hamamı'na belediye yeni odalar yaptı. Bunlara halk; "Belediye lojmanları" derdi. İki odalı olan bu yeni yerler, biraz da pahalı olduğundan hali vakti yerinde olanların tutup yerleştikleri yerler haline geldi. Odaların önünde genişçe oturulacak bir alan bulunurdu. Genelde odaların önüne bir tül perde gerilir ve dışarıda oturulur, gelen geçen seyredilirdi.

Bir ara Göbel'i Tömbelek Hüseyin (Ari) tuttu ve küçük bir otobüs de koydu yolcu taşımak için. Bu durum bir devrim oldu adeta; çünkü göbele ulaşım kolaylaşmıştı. Eski yol Göbel köyünün içinden geçiyordu. Bu gün kullanılan yolun yapımıyla ulaşım

1950'li yıllarda Göbel Kaplıcasına gidenler

daha kolay hale geldi. Artık günde birkaç kez otobüs gidip geliyordu. Hele Cuma ve Pazar günleri hiç durmamacasına çalışıyordu otobüs. Gerçekten de bu durum Göbel'in havasını da değiştirmişti.

1960 yılların sonlarına doğru kaplıcaya bir cami yapıldı. GLİ işletmesinin işçileri için lojmanlar yaptırması Göbel Kaplıcasını bayağı hareketlendirdi. Artık her gün düzenli olarak kaplıca ile Tavşanlı arasında araba seferleri başlamış oldu. 70'li yıllarda konaklama alanları yetersiz olmaya başlayınca belediye yeni odalar inşa etti.

Göbel'de yatıda bulunanlar

TAVŞANLI'DA SALI VE CUMA ADETLERİ

MUSTAFA GÖKTEKİN / TTSO Başkanvekili-Yazar

GENÇ ERKEKLERİN KORKULU RÜYASI!

Kütahya ilimizin Tavşanlı İlçesinin merkezinde genç erkeklerin korkulu rüyası, yeni evli ve yeni evlenecek erkeklerin en çok üzerinde sohbet ettikleri konu; kadınların haftanın her hafta Salı ve Cuma günleri anne evlerine gitmesidir.

Evleneceklerde bu korku olduğu gibi; evlilerde **Salı ve Cuma sendromu** eşin annesi sağ olduğu süre içinde hep var olarak kalır ve yıllar boyu bu sendrom devam eder gider. Kimi bu işten istifade eder ve mutlu olur, kimi ise stres olarak yıllarca eşi ile çekişir, didişir durur.

SALI-CUMA'NIN TARİHÇESİ

Her halde bu adet yüzyıllardır devam ede gelmiştir. En azından bezim nesil insanların küçük yaşlarından itibaren gücünü hiç kaybetmeden ve güncelliğini koruyarak gelmiştir. Her kayınvalide **Salı ve Cuma** günleri sabah kahvaltısından gece vaktine kadar kızının, akşam ise damadının gelmesini ister.

Salı ve Cuma günleri sabah erken vakitlerde kalkılır, Mübarek Bayramlarda, yani Ramazan ve Kurban bayramlarında anne-baba'nın ellerinin öpülmesi için nasıl gidiliyorsa giyinilir, kuşanılır, ziynet eşyaları takıp takıştırılır ve varsa çocuklar hazırlanır ve baba evine gidilir. Akşam vaktinde ise damat eğer herhangi bir işte değil ve mesaisi yoksa kayınpederinin evinin kapısını çalar.

BU ADET NERELERDE VAR?

Tarihçe: Bu âdetimizin kesin ve bilinen bir tarihçesi bildiğim ve en azından öğrenebildiğim kadarı ile belli değil; yüzyıllardır her hangi bir kayıt ve belge olmadığı halde, eşler arasında her hangi bir açık ve yazılı sözleşme olmadığı halde hiç bozulmadan devam ederek günümüze kadar gelmiştir.

Salı-Cuma neden **Salı ve Cuma günü** olduğunu dair yazılı bir tarihçesi yoktur. Ancak bu kurallar İngiltere Anayasası gibi yüzyıllardır Tavşanlı ilçemizin merkezinde yapılan evliliklerin sağlıklı devamının anayasasıdır. (İngiltere'nin yazılı anayasası yoktur.)

Salı-Cuma âdeti Tavşanlı İlçemizin merkezinde yani Tavşanlı şehir merkezinde, Tepecik ve yeni ilçe merkezine mahalle olarak katılan Çukurköy'de, kendini bir türlü Tavşanlı'nın mahallesi olarak kabullenemeyen Moymul mahallemizde ve şehre çok yakın köylerimizde yaşamaktadır, hem de en canlı bir şekilde yaşamaktadır.

Köyden şehre göçmüş bazı hanelerde bu âdetimiz yaşanmıyor olsa bile bunlar son derece münferit ailelerdir. Yoksa şehir merkezine Tavşanlı'nın köylerinden veya Ülkenin başka yerlerinden gelmiş pek çok aile bu âdete ya uymuş veya uymak zorunda kalmıştır. Şehirde yaşayan yerli ve sonradan gelmiş bütün insanları **Salı-Cuma âdeti absorbe etmiş kendisine uydurmuştur.**

Şehre sonradan gelip, yerleşen aileler kız alıp verdiklerinde; bir şekilde **Salı-Cuma âdetine**

uymak zorunda kalıyor. Çünkü genellikle gelin gelen evde dışarıya verilmiş kız vardır, bu halde yerli aile kızının geleceği gün gelinini baba evine göndermek ister veya evinde Salı-Cuma âdetine uymak istemeyen gelin, kayınpeder ve kayınvalidesinin gelin verdiği kızı geldiği için evdeki gelin baba evine gitmek zorunda kalır.

SOSYAL BOYUTU

Bazı evliliklerde ise eşler arasında gerekli rıza söz konusu olmadığı içinde her Salı-Cuma günleri tartışmalar, huzursuzluklar alıp başını gider. Karşılıklı anlayış eksikliğinden gelinler her şart altında -evinde hasta olsa, imkânsızlıklar olsa bile- bu günlerde ailelerinin evine gitmek ister ve ne pahasına olursa olsun giyinip kuşanıp, yollara düşülür. Öyle olur ki; Salı ve Cuma günleri kız tarafı özel arabası ile gelip kızını koca evinden alarak kendi evlerine götürüp getirenler bile vardır.

Zaman-zaman gidilemeyebileceği anlayışı kabullenilemez, kanun hükmü gibi kurala uyulur ve ne pahasına olursa olsun o gün anne evine, baba evine gidilir. Hatta günümüzde kendisi kayınvalide ve anneanne olduğu halde halen **Salı-Cuma** günlerinde anne evine giden insanlarımız vardır.

Çoğunlukla emekli şehri haline gelen beldemizde, kızlarının ve damatlarının geleceği bu günlerde özel olarak yemekler, kebaplar yapılır, kızın sevdiği, damadın hoşlandığı yemekler hazırlanır. İnsanlarımız haftanın iki günü

bayram havasında yiyip içtikleri için de emekli olan kayınpederlerin bütçesi çöker, bakkala manava, kasaba borçlu hale gelir.

Bütçelerin çökmüş olması bir tarafa, sağlıklı beslenmeyen ailelerde obez insanların çokluğu, kalp ve şeker hastalığının fazlalığı, yemeye dayalı hastalıklar ayrıca halkımızın belini bükerek ama yinede bu güzel âdetimizden asla vaz geçmeyiz.

FAYDALARI

Elbette her âdetin zararları olabileceği gibi faydaları da vardır. İnsanlar genellikle çocuklarını evlendirdikten sonra dünürleri ile çok fazla görüşmez ve gelip gitmezler. Akrabalık bağları zayıflar, zaman olur ki, aylarca ve yıllarca birbirlerini görmedikleri olur. Haliyle aileler gelip gitmezlerse hiç tanımadığı bir aileye gelin gelen kız ise yıllarca doğup büyüdüğü baba evinden anasının kucağından ve himayesinden koca evine gider. Kızın gelin geldiği yer; beklide hiç tanımadığı, huyunu, alışkanlıklarını bilmediği bir ailenin evine ve adamın yanına gelir. Zamanla yeni geldiği yerde sıkıntıları, sıkıntılarını paylaşacağı ve aşacağı birilerine, yakınlarına ihtiyacı olur. Nefes alabileceği, sıkıntılarını paylaşabileceği yakın birilerine ihtiyaç duyar.

Toy ve genç kadın alışmadığı ortamdaki rahatlayacağı bir ortama gelmesi, kurulan ailenin sağlıklı yürümesi, karşılıklı saygı ve sevginin devamı için; gençlerin rahatlaması hayattan nefes alabilmeleri için; mutlaka bulunulan ortamın değiştirilmesi gerekir. Bunun için de belli günlerde nefes alma günlerinin olması her halde faydadan arı değildir.

Tavşanlı'dan nostaljik bir sokak fotoğrafı

MAHSURLARI

Peygamber Efendimiz (SAV) bir hadis-i şeriflerinde: **"Misafirin hayırlısı ev sahibine zahmet vermeyenidir"** buyuruyorlar. Hâlbuki bizim Salı-Cuma ziyaretlerinde anne-baba evinde kız ve damat gelecek diyerek; masraflar abartılır. Yukarıda yazdığımız gibi bayram günlerine has hazırlıklar yapılır ki; buda ekonomik imkânları sınırlı olan ailelerde maddi sıkıntıya sebep olur. Sıkıntının ilânihaye devam ediyor olması sebebiyle de bu sıkıntı hiç bitmez ve her geçen gün artarak devam eder.

Aileler arasında haftanın iki günü bütün zamanın harcanması sebebiyle de ailelerin sosyal hayatı aile içi ilişkiye döner, bu da: **"Komşusu açken tok yakan bizden değildir"** hadisi şerifine ters olduğu için sosyal dayanışmanın çatısında hatırı sayılır bir hasarın meydana gelmesine sebep olabilir.

SONUÇ

Elbette şehrimize münhasır olan Salı-Cuma âdetinin faydaları olduğu gibi mahsurları da vardır. Doğru olan ise; bu adetlerimizi yaşatırken aile yapımıza ve sosyal yapımıza zarar vermemek, toplumun dayanışmasını temin etmek ve sağlıklı bir toplum yapısının oluşmasına dikkat etmek gerekir.

Belli bir mantık ve anlayış içinde güzel adetlerimizi yaşatacağız ama aile yapımıza, insan olgumuza zarar vermeyeceğiz. Âdetlerimiz topluma ve aileye zarar vermeden içinde yaşadığı toplumun değerlerini zenginleştirdiği takdirde gereklidir, elzemdir.

Esas olan Milletin yapı taşı ailenin sağlıklı gelişmesi ve yaşaması için adetlerimizi hayatımıza uygulamak ve yaşamaktır. Aksi halde ailenin yıkılması ve bozulması; toplumun yıkılıp bozulması anlamına gelir ki; bu da milleti ayakta tutan ana direklerin yıkılması anlamına gelir.

Ailenin güçlenip gelişmesine özen göstermek her bireyin tek-tek görevidir.

TAVŞANLI'DA NASUHOĞLU ALİ AĞA'NIN YAPTIRDIĞI CAMİ İLE İLGİLİ BİR BELGE

Dr. Muharrem Bayar

Kütahya Şer'iye Sicilleri

Tarih: H.1332/1913

Numara:25

Der-devlet-mekine-i arz-ı dâi-kemineleridir ki:

Nezâret-i Evkâf-ı Hümayûn cenâb-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan Medine-i Kütahya muzafaatından Tavşanlı Kasabasının Hacı Hüseyin Efendi Mahallesinde Zekerîya Efendi Medresesi derununda vâki ashab-ı hayratdan Nasuhzâde merhum Ali Ağa'nın bina ve ihya eylediği cama-i şerifin hitabiyet ciheti ber-veche hasbi bin iki yüz otuz yedi sene-i hicriyesi Şaban-ı Muâzamın yirmi ikinci günü tarihli berat-ı âlişanla mu-tasarraf olan Mehmed Emin Efendi ibra eylemek bundan mukaddem vukûfiyetiyle müteveffa muma ileyh sulb-i kebir oğlu İbrahim Efendi tarafından bin üçyüz yirmi dokuz senesi maliyesi Teşrin-i evvelinin on birinci günü tarihli isteda ile mahallesi tarafından getirilen bin üçyüz yirmi dokuz senesi maliyesi Teşrin-i evvelinin onuncu günü tarihli ilm ü haber muhtevası üzerine cami-i şerifi mezkûrun hitabiyeti ber-veche hasbi olub bir güne vazifesi olduğu atık beratından anlaşıldığı lede'l-havale medine-i mezbure evkaf me'muru tarafından ba-derkenar beyne'l- kılmış ve muma ileyh İbrahim Efendi'nin salah ile mevsuf olduğu mahkeme-i şer'i-şerifde teşkil heyet-i ilmiye a'zalarından bir ferdin adem-i ma'lumat beyne t-temsiliyle ve diğerlerinin tasdikine itiraz etmekle tevcihe cihet nizamnamesi-nin kırk altıncı maddesi ahkâmına tevfiakan hitabiyet ber-veche hasbi muma ileyh İbrahim Efendi uhdesine tevcihe ve yedine bir kıta berat-ı şerif-i âlişan sadaka ve ihsan buyurulmak recasıyla bâni serir-i âlaya arz ve ilam olundu

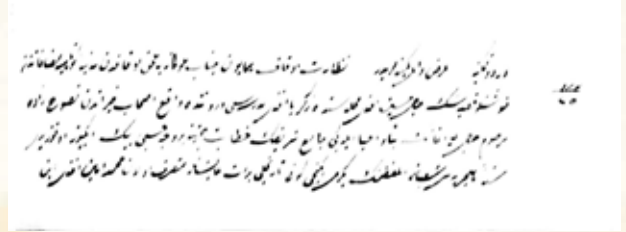
Fi'l-yevmü't-tis'a min Muharremü'l-Haram

Sene isne ve sülüseyn ve selase mie ve elf. Men hicrete men lehü'l-izze ve

Kadı-şer'i

Ser katib

Muhzır

TAVŞANLI ULU CAMİ

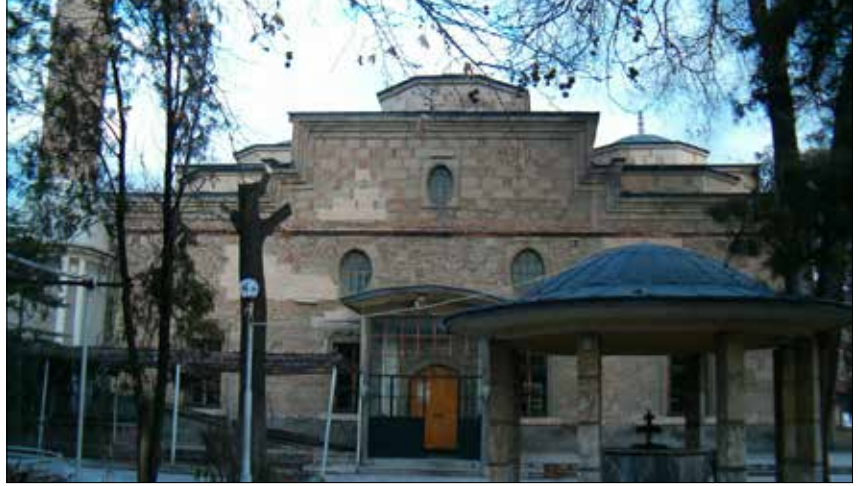
Tavşanlı Ulu Cami ilk yapılışı itibarıyla Arslan Bey tarafından miladi 1430 yılında yaptırılmıştır. Günümüzdeki Ulu cami ise Sultan II.Abdülhamid döneminde kesme taştan 19. yüzyılda tamir edilmiştir. İç kısımda bulunan bir hat yazısının altında Hicri 1300 tarihi görülür. Bu tarih miladi 1883 yılına tekabül etmektedir. Camini batı tarafında ve bahçesinde yer alan şadırvanın yapım tarihi ise 1890'dır.

Atadan dededen anlatıla gelen rivayetlere göre; vaktiyle şimdiki Ulu caminin olduğu yerde küçük bir (Dede Bâli) cami varmış. Giriş kapısı alçakta olduğundan camiye merdivenlerden inilerek girilirmiş. Caminin çevresinde de küçük bir Müslüman mezarlığı bulunmaktaymış. Bu mezarlık zamanla bozulmuş ve çıkan kemiklerin bir kısmı toplanarak minarenin dibine gömülmüş. Zamanla bu ahşap cami yıkılınca yerine günümüzdeki cami imece usulüyle inşa edilmiş ve çevresi düzenlenmiş.

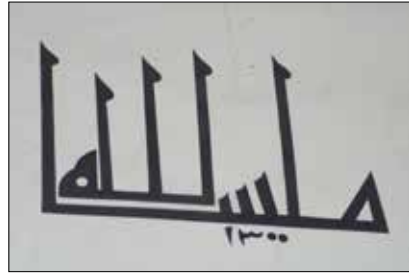
Caminin doğu kısmında Arslan Bey'in türbesi ile Zeytinoğlu Kütüphanesinin eski binası bulunur. Kütüphanenin bu kargir binası günümüzde kullanılmamaktadır.

Ulu caminin planı murabbadır. Bina kesme taştan ve araları tuğla hatıllı olarak yapılmıştır. Bir büyük kubbesi ile 8 küçük kubbesi bulunur. Son cemaat yeri ahşap olup bu kısımda 5 küçük kubbe bulunur. Şekil itibarıyla Balıkesir Zağanos Paşa caminin benzeridir. Bu camide Hafız Halil, Hafız Ali, Hafız İbrahim (Gemalmaz), Hafız Kenan imamlık yapmışlardır. Milli Mücadele yıllarında Ulu caminin imamı Moymullu Hafız Ali'dir. Hafız Ali'nin çok güzel sesi olup, güzel gazel okuduğu ifade edilmiştir.

Ekrem Hakkı Ayverdi Tavşanlı Ulu camiinden bahsederken;

Ulu Cami

Camide bulunan "Maşaallah-1300" yazısı

"Tavşanlı'nın en büyük cami budur; harab olmuş, Sultan Hamid devrinde, fakat o devrin tarzında bazı aykırılıklar gösteren bir tutumda kesme taştan yapılmıştır; şimdiki caminin 3 kapısı vardır. pencerelerinin aynalarına hurma hevangi gibi kabartmalar yapılmıştır. Resmini dahi koymaya değmeyecek bir binadır. Bugünkü camiin duvarlar 1.10 m., iç ölçüsü 16.65 x 16.70 dir. Mihrab istikameti cenuptan şarka 16 derecedir. Eğer cami eski temelleri üzerine yapıldıysa bu ölçülerden bir fikir alınabilir." demektedir.

Ulu cami, tıpkı Emet Ulu cami gibi orijinal özelliğini kaybedip, tümüyle yenilenerek günümüze gelebilmiştir. 1970 yılının Mart ayında Gediz Depreminde hasar gören cami, 165 bin lira harcanarak tamir edilmiştir.

Tavşanlı eşrafından olan tüccar Zeytinoğlu Hacı İbrahim Ağa

Ulu Cami içinden bir detay

tarafından 1890 Yılında Ulu cami bahçesine medrese, kütüphane ve şadırvan yaptırılmıştır. Kargir olarak inşa edilen Zeytinoğlu Kütüphanesi ile şadırvan günümüze ulaşabilirken medrese ise maalesef Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında yıkılmıştır.

Ulu cami çevresindeki esnaf tarafından Ulu caminin bahçesinde, musalla taşının olduğu yerde güneş saati bulunduğu ifade edilmiştir. Ulu caminin avlusuna mermer döşeme yapılırken bu güneş saati de kaldırılmıştır.

TARİHİN İÇİNDEN BİR MEKAN

SEFA HAMAMI

ADNAN YAZICI / Tavşanlı TEMA Temsilcisi

Hamamlarımızın temizlik kültürümüzde çok önemli bir yeri vardır.

İçinde bulunduğumuz şu günlerde unutulmuşluğu yaşayan, hüzünlü görüntüsüyle ilçemiz halkına uzun yıllar hizmet etmiş bir mekan olan Sefa Hamamı (diğer bir adıyla Safa Hamamı), nice hatıraları içinde barındıran yaşanmış bir tarihtir.

Yıl 1949. O yıllarda Emet-Tavşanlı arasında posta taşıyıcısı göreviyle geçimini sağlayan Kafkas kökenli bir aile olan merhum İsmail PINAR, eşi Zeliha Hanım, oğulları Ahmet

ve Hüseyin, Tavşanlı'ya yerleşirler. Sonrasında ailede o dönemde çok büyük ihtiyaç duyulan hamam yapma ve işletme fikri ortaya çıkar. Bu düşünce ile gerekli izinlerin alınması için belediyeye müracaat edilip gerekli izinler alındıktan sonra hamamın su ihtiyacını karşılayacak kadar suyun aranmasına başlanır. Aramalar yaklaşık yedi yıl gibi uzun bir süre devam eder. Su bulunduktan sonra büyük bir çabayla kuyular kazılır, kuyular galerilerle birbirine bağlanır, artezyen vurulur ve

sonunda işletmeci tabiriyle 100 dirhemlik hamama yetecek suya kavuşulur. Hamamın üzerinde kurulacağı arazi Hasan DURAL'dan metresi 5 kuruştan satın alınır ve hamam inşaatı 1949 yılında başlar. İnşaat o günün şartlarında 4 yıla yakın sürer. 1952 yılında bitirilip aynı yıl hizmete açılır. O yıllarda evlerde banyo düzeni şimdiki gibi çok yeterli olmadığından hamam büyük ilgi görür ve dönemin en lüks hamamı sıfatını kazanır.

Sefa Hamamı, bu gün aynı adı taşıyan Sefa Hamam Sokakta

Sefa Hamamı - Tavşanlı

Ahmet Pinar-1949 Yılı

İsmail Pinar- Hamamcı-1990 Yılı

Sefa Hamamından geriye kalanlar

Sefa Hamamından geriye kalanlar

Sefa Hamamından geriye kalanlar

sırasıyla ilk işletmecisi merhum İsmail PINAR, sonrasında oğulları tarafından fiilen 36 yıl Tavşanlı halkına, gelen misafirlere, topluca gelen gelen mahkumlara kadar her kesimden insana günde yaklaşık 21 saat hizmet sunar. İşyeri 1988 yılında maliyetlerdeki artış ve müşteri azlığı sebebiyle kapanır. Bir mekan böylece tarih sahnesindeki yerini almıştır.

Hamamın bu günkü sahibi İsmail PINAR, gördüğü bir rüya üzerine yıllarca hamamın su ihtiyacını karşılayan kaynağın kullanım hakkını Yeşil Camiye vakf etmiştir. Bununla ilgili vakfiye yazısı Yeşil Camii girişinde yer almaktadır. İsmail PINAR, hamam ile ilgili bazı anılarını anlatırken hamamın ilk açıldığı günlerden ilginç bir anısından şöyle bahseder; "Hamam işletmeye açıldığında göbek taşının yapımı esnasında içi boş şekilde düzenlenmiş idi. Zamanla bu boşlukta biriken metan gazı birgün içinde müşterilerin de bulunduğu bir anda büyük bir gürültüyle patladı. Patlamayla birlikte göbek taşının mermeri dahil olmak üzere kubbede yaklaşık 4 metrelik bir kısım havaya uçtu. O sırada müşteriler göbek taşı üzerinde bulunmadıklarından muhtemel bir faciadan kurtuldular. Patlama sonrası oluşan büyük hasar 15-20 günlük bir çabayla tamir edilerek hizmete devam edildi."

1977 yılında tahsisli kömür bulunamadığı için uzun bir süre hamamın su ısıtma işlemi için sanayiden temin edilen atık yağlar ve odun kullanılır. Amaç hizmeti kesintiye uğratmamaktır. Fakat hamam, zamana direnemez ve kapanır gider. İçinde Tavşanlılıların anılarıyla birlikte...

Bugün Sefa Hamamı, adını taşıdığı sokağıyla, hoş geldiniz yazısıyla bir daha buluşmamak üzere bizlerle vedalaşır gibi...

Bunca yıllık hizmet serüveninde emeği geçenlere teşekkürler.

Hafız İbrahim ASLAN

MEHMET PELVAN / Moymul Aşağı Camii İmam-Hatibi

.....“Hafız İbrahim efendi, Cenabı Hakkın en güzel nimetlerinden olan öyle güzel ve yakıcı bir ses nimetine nail olmuştur ki, bu güzellik dil ile tarif edilemez. Kuranı Azimüşşanı tilavet ederken tabiatındaki nağmeler ve hançeresindeki o bülbül gibi makaralar dinleyenlerin kalplerinde derin bir yara açar ve bunun tesiri ile de gayri ihtiyari gözlerden yaşlar akar.”... der, Hocası Rahmi ŞENSES onun için “Bugünün Meşhur Huffazı-Kıramı ve Mevlithanları” adlı kitabında.

Hafız İbrahim ASLAN

Tavşanlı Kayı Köyünde Arif ağaların Ahmet ağa ile Şerif ağaların Fatma Hanımın 1939 yılında bir oğulları dünyaya gelir. Ebeveyni bu yavruya, bir zamanlar Alay müftüsü olan dedesi İbrahim Ethem’in adından esinlenerek ‘İbrahim’ ismini verirler.

Sülalesinde Ariflik ve Şeriflik gibi; ilmi, ahlakı, izzeti, şerefi ve manevi makamları remiz eden renklerin

görünmesi, Anne- baba isimlerinin Peygamberimizin soyunu çağrıştırması... gibi değerleri üst üste koyup topladığımızda sonucun ‘İbrahim’ çıkması bize yazacağımız yazının ipuçlarını verir niteliktedir.

İbrahim, küçük yaşlardayken ailesi onu, ‘Dedesi İbrahim Ethemin adını aldı, inşallah kişiliğini de alır’ niyetiyle 1951 yılında köylerinin imamı Cevdet OKUR hocaya Kuranı Kerim öğrenmeye gönderirler.

İlk dini eğitimini burada almaya başlayan İbrahim, bu hoca Efendiden Kur’anı Kerimi öğrenerek hatmeder. Bu sırada talebesinin zekiliğini ve sesinin güzelliği fark eden hocası; bu çocuğun hafız olması için babasını telkin eder.

Bunun üzerine Ahmet Ağa, çocuğuna hafızlık yaptıracak bir yer bulması için Tavşanlı’daki akrabaları Hamamcı M. Ali Ağadan yardımcı olmasını ister. Bunun üzerine Hamamcı M. Ali Ağa ertesi günü soluğu Meshçi Abdurrahman’ın dükkânında alır.

“O yıllarda Tavşanlı’da hafız

yetiştiren tek Hoca (Meshçi Abdurrahman) diye bilinen Hafız Abdurrahman ADIGÖZEL vardır.

Seferberlik yıllarında uzun yıllar askerlik yapan Abdurrahman Hoca, Cumhuriyetin kurulmasından sonraki dönemlerde de tahsildarlık yaparak hayatını

sürdürmüştü. Bu sebeple uzun yıllar hocalıktan uzak farklı bir hayat yaşayan hoca; yıllar sonra tekrar bir dönüş yapar ve kısa zamanda hafızlığını sağlamlaştırarak Çavuş Camiine imamlığa atanır. Aynı zamanda kendisine Tavşanlı’da hafız yetiştirme ve talebe okutma salahiyeti de verilir. Onun yaşantısındaki bu iniş çıkışlı haller karakterine de yansımış olmalı ki; hoca zaman zaman alışılmışın dışında farklı tutum ve davranışlar sergiler.

Bu durumu bilen Hamamcı M. Ali Ağa, biraz tedirgin bir vaziyette Meshçi Abdurrahman’ın dükkânına girer ve meramını anlatmaya çalışır: Abdurrahman Hoca şöyle der:

Bu çocuk “Çakır Aşam” türküsünü güzel söyleyebiliyor mu?

M. Ali Ağa; biraz şaşkın bir vaziyette “ehh söylüyordur herhalde efendim” der. Abdurrahman hoca, tamam o zaman hemen gelsin der.

Bilir Abdurrahman Hoca, güzel yüzün aynaya, güzel kelâmın kaleme, güzel sadânın da musikiye âşık olduğunu.

Abdurrahman Hoca talebeleri ve halkla

Böylece Küçük İbrahim'e Tavşanlı yolu görülür ve oda akşamdan bu sevinç ve hayallerle yatar yatağına. Bugüne dek kaç defa koşmuştur atların peşinden pazara gitmek için. Nihayet işte gidiyordur.

İbrahim

1951 yılının güz aylarından birisinin bir cumartesi sabahıdır ve aynı gün Tavşanlı'nın da pazarıdır.

Güneşin ilk ışıkları Kayı köyünün toprak sıvalı evlerinin kırılgılı damlarına düşmeye başladığı, loş sokakların bakır rengine boyandığı bir vakitte hazırlanmıştır avluda atlar.

Küçük İbrahim'de hazırır ve sevinçlidir. Bu hal babasının; "oğlum haydi bakalım ananın ellerini öp" diyesiye kadar sürer.

Bu sözler, bir anda İbrahim'in içindeki tüm sevinç çıkarıp, yerinin hüznle dolmasına yetmiştir.

Kafasını çevirip anasına bakar. Anası iki büklüm bir vaziyette oturmuş, yüzünü örtmesiyle yarıya kadar kapatmış içini çekiyordur.

Küçük İbrahim'in rengi solar, boğazı düğümlenir. Anacığına yönelip yürümeye başlar.

Yürüdükçe adımları birbirine

dolaşmaya, kalbi göğsünü yumruklamaya başlar.

Güneşin bakır renkli hüzmelerinin anasının yüzünde daha da koyulaşıp kırmızıya çaldığını görür önce.

Sonra gözlerine yönelir. Buğulu gözlerine gözleri değdiği anda durur zaman, susar etraftaki cıvıldaşan kuşlar. Bir şeyler demek ister anasına. Lakin bildiği kelimelerin hiç biri meramını anlatacak bir cümleye dönüşmez dilinde. Bu hal ve suskunluk içinde öper anasının elini ve geri geri iki üç adım atıp gönül gözüyle o kareyi resmedip bir ömür saklamak için hafızasının en müstesna bir yerine iyice kazır.

Bu kasvetli tabloyu avludaki atların nal sesleri bozmaya başlar. Sonra bu nal sesleri, avlu kapısından sokağa doğru acı acı akıp gider.

Böylece varılıp teslim edilir İbrahim, Abdurrahman Hocaya; "eti senin kemiği benim" denilerekten...

O yıllarda Tavşanlı'da yatılı bir kurs olmadığından İbrahim bu zaman zarfında akrabaları Hamamcı M. Ali Ağaların evinde kalıp kursa böyle devam edecektir.

Abdurrahman Hoca ehli keyif bir adamdır. Sabah erkenden Ulu caminin bahçesindeki küçük bir odadan ibaret olan kursa gelir, önce kahvesini içer, sonra tütünlerini tavlayıp sigarasını sarar ve akabinde de hafızları dinlemeye başlar. Önce hafızları dinleyen hoca, sonrada Kur'an öğrenmeye gelen esnaf çocuklarına ders verir.

İbrahim zeki bir çocuktur,

Ali İhsan Hamamcı- Cemal Buruk
-İbrahim Aslan

ezberlerini günü gününe yapar ve Abdurrahman Hocaya dinletir gelir.

Günler, aylar, yıllar böyle gelir geçer. Geçen bu zaman zarfında İbrahim de; Kur'anın her bir harfini, ayetini ve sayfalarını bir bir ezberleyip beynine nakşeder. 1953 yılına gelindiğinde artık hafızlık da bitmek üzeredir.

Geçen bu zaman zarfında İbrahim, bir yandan hafızlık yaparken diğer yandan da Çavuş camiinde hocasının ardında zaman zaman müezzinlik yapmaya başlamış ve halk arasında **Küçük Hafız** diye anılmaya başlanmıştır.

1953 yılında hafızlığını bitiren İbrahim, Aşağı Tekke Camiine kırk lira maaşla (1953-1955) fahri müezzinliğe bile başlar. Artık eli ekmek tutmaya başlayan İbrahim böylelikle hem kendi masrafını karşılayacak hem de köydeki babasına biraz olsun destek olabilecektir. Ne yazık ki İbrahim'in bu arzusu kısa sürer ve 1954 yılına gelindiğinde babası Ahmet Ağaya emri hak vaki olur ve böylece İbrahim de yetim kalır.

Böyle zor bir dönemde İstanbul Beyoğlu, Ağa Camii Baş İmam-Hatibi Rahmi ŞENSES Tavşanlı'ya gelir. Rahmi ŞENSES, Simav'da hâkim olan enişterini ziyarete geldiğinde zaman zaman Tavşanlı'ya da uğrar ve İstanbul'a götürüp yetiştirmeye degecek hafızlar araştırır. Daha önce ki gelişinde Kenan AYGÜN'ü İstanbul'a götüren Rahmi ŞENSES, daha başka hafızlar araştırmaktadır.

Bu sebeple İbrahim bir sabah kahvaltısında Dilerlerin Mustafa Efendinin evine çağrılır. Rahmi ŞENSES onun okuyuşunu görüp sesini sedasını dinler ve İbrahim'e "İstanbul'da okumak istermisin" diye sorar. İbrahim de "isterim" der.

Bunun üzerine hoca; "bu çocuğun üstüne düzgün bir elbise yaptırın ve İstanbul'a gönderin" der.

Böylece üstünü başını biraz çekip çeviren ve sırtına da bir kat 'içirik yatak' yüklenen İbrahim 1955 yılında akrabası Hamamcı M. Ali Ağanın velayetinde İstanbul yollarına düşer.

O günün İstanbul'unun Tashihi huruf, Aşere-i takrib ve makam üstatlarından olan Hafız Rahmi ŞENSES; Beyoğlu Ağa Camii Baş İmam-Hatipliğinin yanında aynı zamanda İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde Kur'an Kerim hocalığı da yapmaktadır.

Sesin, sedanın, sanatın ve sanatçının ancak kabul gördüğü Beyoğlu gibi modern bir semtin hocası olan ŞENSES, tam bir İstanbul beyefendisidir.

Atatürk öldüğünde, Dolmabahçe sarayında diğer nöbetçi zevatı kiramla birlikte din görevlisi olarak bir arkadaşıyla beraber Rahmi Hoca'nın kalmış olması, bize onun konumu hakkında gerekli bilgiyi zaten vermektedir.

İşte Hafız İbrahim böyle bir ustanın ateşinde yanıp pişip eriyecek ve ondan çıkan cevherler, en güzel kalıplara dökülüp bu hünerli elle işlenerek Beyoğlunun vitrinlerine yakışır mücevher yapılmaya çalışılacaktır.

Beyoğlu Ağa Camii dâhilinde bulunan cami odalarından birine yerleşen İbrahim'in oda arkadaşı M. Ali SARI'dır. Halen Haseki Eğitim Merkezinde Kur'an Kerim ve Dini Musiki hocası olan M. Ali SARI, o yıllarda Rahmi Hocada kıraat derslerini bitirip İmam-Hatip Okuluna başlamıştır. Bir nevi ağabey konumunda olan M. Ali SARI'nın İbrahim'in yetişmesinde desteği çok olmuştur.

İbrahim önce Tashihi huruf dersleri almaya başlar. Gün geçtikçe üzerindeki tortular, paslar, temizlenir, okuyuşu düzelir, ses ve sedasındaki nağmelerin güzellikleri meydana çıkmaya başlar.

Bu durum hocasını ziyadesiyle memnun eder. Bununla birlikte

onun ahlaklı, terbiyeli ve nezaketli bir yapıya sahip olması hocasının ona derinden derine muhabbet duymasına da sebep olur.

İbrahim'in nazarında ise Rahmi Hoca; her haliyle bir ayna hükmündedir. O, bu aynada kendini tam görebilme çabasındadır.

Aradan bir yıl geçtiğinde bu görüntü oluşmaya başlamış olmalı ki; bir gün arkadaşıyla sohbet eden Rahmi ŞENSES'in dilinden şu sözler dökülür: "Eğer ses tonlarımız uymuş olsa ve araya bir perde çekilip İbrahim ile ben Kur'anı Kerim okusak, onunla benim okuyuşum ayırt edilemez." der.

İbrahim Beyoğlu Ağa Camiinde

Bir gün Yeraltı Camii İmamı-Hatibi meşhur Üsküdarlı Hafız Ali Efendi, Ağa Camiine gelir.

Ali Efendi ile Rahmi ŞENSES Yüksek İslam Enstitüsünde Kur'an dersleri vermektedirler. Bu sebeple Ali Efendi, yaşı ileri olmasına rağmen zaman zaman Rahmi hoca'nın yanına hasbi hal etmeye gelir. İbrahim de her gelişinde ona, alt taraftaki kahveye gidip bir ıhlamur söyler gelir.

"Üsküdarlı Hafız Ali Efendi, Abdülhamit Hanın saray hafızlarındanmış. Abdülhamid Han'ın huzurunda ramazanlarda Kur'an-ı Kerim okunmuş. Orada

her hafız ezberine kolay gelen yeri okurmuş, Ali Hoca Efendiye kendisinden önceki hafızın bıraktığı yerden alır ve devam edermiş. Bu durum Abdülhamid Han'ın gözünden kaçmamış. Okumalar bittikten sonra herkes padişahın elini öpüp caizesini alıp giderken Padişah, Ali Efendi'nin sırtını sıvazlamış ve "Muammer olası evladım (uzun ömürlü olası)" demiş. Padişahın duasını alan Hafız Ali Efendi yüz yaşına kadar yaşamış. 1976 da hakka yürüyen Ali Efendiye yaşı sorulduğunda "El bereketül fi'l-meçhul (bereket bilinme-yendedir.)" dermiş."

İşte bu ziyaretlerden birinde Hafız Ali Efendi, Rahmi Hocaya; "İbrahim bir aşır okusun da dinleyelim" der. Rahmi hoca da İbrahim'e "oku" diye işaret eder. İbrahim kime Kur'an okuduğunun farkındadır. O nağmelere çok önem veren musikişinas bir insandır. İbrahim euzü-besmele çeker ve okumaya başlar. O okurken Ali Efendi hem huşu içinde dinler hem de onun okuyuşunu tasdik anlamında devamlı kafasını sallar. Hafız Ali Efendi onun okuyuşundan çok hoşlanmış olmalı ki bir yere geldiğinde "tam oldu anlamında (hınnh)" diyerek beğenisini ifade eder.

Abdülhamit Han gibi bir padişahın beğenisini kazanan bir üstadın beğenisini kazanmak elbette ki İbrahim için de büyük bir onur ve paye olmuştur.

Rahmi ŞENSES yukarıda belirttiğimiz özelliklerinin yanında aynı zamanda İstanbul'un elit tabakasının rağbet ettiği hafızlardandır. Bu sebeple gittiği mevlitlere ve törenlere beraberinde Hafız İbrahim'i de götürerek ona aşırılar okutturmaya başlar.

Bu dönemlerden onun aklında şöyle bir hatırası kalmıştır.

Beyoğlu'nda Kızılay Reisi Hayri Bey diye birinin evine dini bir sohbete giderler. İbrahim o güzel

telaffuz ve nağmeleriyle en güzel bir biçimde aşrı şerif okuyarak hem hocasının güvenini hem de ev sahiplerinin beğenisini kazanır.

Mevlitten sonra masaya ikramlar gelir. Pastalar, börekler, tatlılar, enva-i çeşit meyveler... İbrahim'in gözü meyvelere takılır. Elmalara, armutlara, portakallara bakar, hepsi de en güzellerindendir. Fakat en çok da dikkatini bu meyvelerin arasındaki tırmık dişleri gibi hepside birbirine bağlanmış sapsarı bir şeyler çeker. Portakalı bilir, elma, armut onlar zaten köylerinde vardır. İbrahim iyice bu meyveye dikkat kesilir. Kırmızı elmaların üzerinde o kadar da güzel durmaktadır ki! Hafif hafif belli etmeden alttan bakar üstten bakar ama onun ne olduğunu, kabuklumu yenileceğini kabuksuz mu yenileceğini bilmediği için bir türlü yemeye cesaret edemez.

İlk defa muzı orada görmüştür İbrahim. O günden beri her muz gördüğünde hala Kızılay Reisi Hayri Beyin evinde yiyemediği o muz gelir aklına...

Kolay olmamıştır elbet; Kayı Köyünün ahşap evlerinden kalıpta Beyoğlu'nda vitrine konmak. Nice sıkıntılarda yaşanmıştır.

Her şeye rağmen gün geçtikçe Hafız İbrahim'in dilinden dökülen o billur gibi ilahi inciler İstanbul'un en lüks vitrinlerini süslemeye devam eder.

Ramazanlarda, Yeni Camii ve Nuru Osmaniye gibi camilerde mukabeleler okumaya başlar. Hocasıyla beraber Vehbi KOÇ'un kızının nikâh merasimine katılır. Yine Koçların Divan Otelinin açılışına katılıp onların Şişli'deki Çankaya

Apartmanlarında misafir edilir...

Hocası Rahmi ŞENSES, İbrahim'e sadece kendi okuyuş ve tarzını vermekle yetinmez. Bal yapmak için çiçek çiçek gezip öz toplayan arı misali onu; İstanbul'un her bir üstadından farklı bir makam ve nağme alıp kendine has bir tavır oluşturması için gayret sarf eder.

Bu sebeple gelişinin ikinci yılından itibaren artık Hafız İbrahim İstanbul'un ünlü mevlithanları Nihat ULUĞ, Hüseyin SEBİLCİ gibi hocaların yanında farklı farklı ortamlardaki mevlitlere gidip oralarda Aşrı şerifler okur.

Onun, birlikte mevlit okumaya gittiği üstatlardan birisi de Kani KARACA'dır.

Kani KARACA, 1950 yılında yirmi yaşlarındayken İstanbul'a gelmiş, dönemin önde gelen üstatları Üsküdarlı Hafız Ali Efendi ve Hafız Sadettin KAYNAK'tan üslup, tavır, müzik ve beste dersleri almış ve o yıllarda İstanbul radyosunda solo programlarda yapmaktadır.

Hafız İbrahim'in onunla ilgili bir hatırası şöyledir: Kani Karaca ile Şişli de buluşurlar ve mevlit okumaya gitmek için yürümeye

başlarlar. Gidecekleri apartmanın adı 'Ayten' apartmanıdır.

Malum Kani KARACA âmâ olduğundan İbrahim'in düşüncesinde yollarda onu kollayıp gözetleme vardır. Bu sebeple İbrahim'in gözü hem Kani KARACA'da hem de yollardadır.

Bir ara Kani KARACA, o tok sesiyle tane tane 'İbrahim, s a d ı' g' l a r apartmanına geldik' der. Gaf harfini tecvit usulüne göre patlatarak yani 'kalkale' yaparak söyler. İbrahim kafasını çevirip baktığında yan tarafında 'sadıklar' apartmanı yazmaktadır.

İbrahim bir yandan onun âmâ olmasına rağmen gittiği yeri gayet iyi bilmesine hayret ederken diğer yandan da muhatap olduğu şahsiyetlerin sadece okurken değil konuşurken de nota ve tecvit usulüne göre konuşuyor olması ona çok şeyler anlatır.

Rahmi ŞENSES, aynı zamanda kalem erbabı yazar bir kişidir. Piyasada yayınlanmış kitapları vardır. Bu kitaplardan birside 1965 yılında yayınlanan "Bugünün Meşhur Huffazı Kiramı ve Mevlithanları" adlı kitabıdır.

Kani Karaca ve Zeki Altın Tavşanlıya geldiğinde-İ. ASLAN,-K. AYĞÜN ve Tavşanlılılar

Rahmi ŞENSES-1965

Bu kitapta kimler yok ki: Başta Hafız Hasan AKKUŞ, H. Aziz BAHRİYELİ, H. Emin IŞIK, H. Fevzi MISIR, H. Hüseyin SEBİLCİ, H. Kani KARACA., H. Mehmet Ali SARI... O yılların Türkiye'sinin bilinen ve tanınan en meşhur hafız ve mevlithanları özellikleriyle beraber bu kitapta toplanmıştır. İşte bu kitabın sayfalarındaki meşhur hafızların arasında filiz gibi duran gencecik bir hafız daha vardır ki; o da Tavşanlı Kayı Köylü Hafız İbrahim'dir.

Hafız İbrahim daha on altı yaşındayken Türkiye'nin meşhur hafızları arasına girerek kendi adıyla beraber Tavşanlı adını da

Bugünün Meşhur Huffazı Kırımı ve Mevlithanları adlı kitap

şerefleştirmiştir. Altı çizilmesi gereken diğer bir hususta; bir talebenin hocası tarafından bu derece beğenilerek kitabına konu edilmesi ayrı bir onurdur..

Bu kitapta Rahmi ŞENSES Hafız İbrahim'in özelliklerinden medhü sena ile şöyle bahseder.

"...Hafız İbrahim Efendi, Cenabı Hakkın en güzel nimetlerinden olan öyle güzel ve yakıcı bir ses nimetine nail olmuştur ki, bu güzellik dil ile tarif edilemez. Kur'anı Azimüşşanı tilavet ederken tabiatındaki nağmeler ve hançeresindeki o bülbül gibi makaralar dinleyenlerin kalplerinde derin bir yara açar ve bunun tesiri ile de gayri ihtiyari gözlerden yaşlar akar."

Diğer bir paragrafta da onun kişilik ve vasıflarından şöyle söz eder.

"...Hafız İbrahim Efendi, sesinin güzelliği kadar simaca da güzel olup yüzünden nurlar akan gözlerinden zeka fışkıran fevkalade edep, haya, terbiye ciddiyet ve vakar sahibi bir efendidir. Saydığım evsafı cemile fotoğrafı iyi tetkik edilirse tam manasıyla bariz bir şekilde teşhis edilir..."

İbrahim, artık Hafız İbrahim Efendi'dir. Ama bu 'İbrahim'likten-Efendi'liğe' uzanan yoldaki engelleri geçmek hiçte kolay olmamıştır.

Bir gün Hocası ona, "İbrahim gelir misin" diye seslenir.

İbrahim de cevap olarak "varıyorum" hocam der.

Rahmi hoca, sitemli ve uyarı dolu bir üslupla; "İbrahim 'varıyorum' da ne demek? Varıyorum değil 'geliyorum' der.

Bak oğlum burası İstanbul! Başka da İstanbul yok. Her ne öğrenip olacaksın burada olacaksın.

"Ağzından bir daha böyle yanlış bir kelime çıkmasına müsaade etme" der.

İbrahim o günden sonra söyleyeceği her bir kelimeye öyle dikkat eder ki; hocasına bir şey söyleyeceği zaman

önce kelime kelime çalışır ve ondan sonra söyler.

İşte İbrahim Beyoğlu'ndaki bu atölye de büyük bir emekle ilmek ilmek dokunmuş ve yukarıda medhü sena ile sıralanan renga renk gülleri üzerinde dererek Hafız İbrahim Efendi olmuştur.

1957 yılında Rahmi ŞENSES İzmir Hisar Camiine mevlit okumaya davet edilir. Rahmi Hoca beraberinde Hafız İbrahim'i de götürecektir. İbrahim günlerce sevincinden yerinde duramaz.

Onun bu sevinci İzmir Hisar Camiinde Kuran okuyacağından değildir. O henüz daha taşıdığı yükün cevahir olduğunun bilincinde bile değildir. İzmir'e yolculuk uçakla olacaktır ve İbrahim de uçağa binecektir. Sevinci bundandır.

Öyle ya İbrahim sevinmekte elbette haklıdır. Çünkü o yıllarda Tavşanlı da araç sayısı bile bir elin parmakları kadar anca. Onun akranları henüz daha bir otomobile bile binememişken İbrahim'in uçağa binecek olması elbette onun için büyük sevinç kaynağıdır.

Uçakla İzmir'e varılır. Hisar camii tıklım tıklım ağzına kadar dolup taşmıştır. Rahmi ŞENSES o günlerde hafif bir kaza geçirdiği için kürsüye çıkmakta zorlanacağından yerine güvenle ve gururla Hafız İbrahim'i çıkarır ve ona Kur'anı Kerim okutturur.

Olayın bundan sonraki kısmını 'abartılmış' kanaati oluşmasın diye yine bu kitaptan bir alıntıyla aktaralım.

"...1957 senesinde kendisiyle birlikte İzmir'e gittiğimizde, Hisar Camii şerifinde Kur'anı Kerim okuyup Müslümanların bunalmış gönüllerini ferahlandırmış, kara kalpleri aydınlatmış, ölü yürekleri diriltmiştir. Etrafını saran aşıklar, sanki İbrahim Efendiyi bir anda yutacaklarmış gibi kim olduğunu anlamak için üzerine saldırıyor; hüviyetini öğrenmek istiyorlardı. Ramazanı şerifi İzmir'de geçirmesi

Hafız İbrahim'in İzmir'e gittiği yıllar

İçin ricada bulunuyorlar o üzerine yüklenen bu kalabalığı dağıtabilmek için mütemadiyen beni göstererek Hocam bilir, demekle iktifa ediyordu....."

Kayı köyünden dedesi İbrahim Ethem'in manevi izini sürmek için yola çıkan İbrahim; Kısa zamanda uzun mesafeler kat ederek tuttuğu yolun menziline ulaşmış zirvelerinde dolaşmaya başlamıştır.

Bir taraftan bunlar olurken diğer taraftan da Hafız İbrahim İstanbul'da ikinci yılının sonlarına doğru yaklaşmış, Tashih-i Huruf derslerini bitirerek İlmi Kiraatten Aşere-i Takrib okumaya başlamıştır.

Fakat tam da böyle bir zamanda İbrahim rahatsızlanır ve üç ay gibi uzun bir zaman hastanede yatmak zorunda kalır. Bu sebeple İbrahim'in sıcak bir yuvada istirahat edip bakılması gerekir. Böyle olunca o da memleketine geri dönmek zorunda kalır.

İyileşince tekrar İstanbul'a gitmez ve 1957-1959 arası askere gidene kadar Keşkekçi Camiinde fahri olarak müezzinlik yapar. Bu sırada 1958 yılında Ulu Camii Müezzini Mustafa ÇAĞIRKAN'ın kızıyla evlenir ve 1959 yılında da askere gider.

Askerlik dönüşü kadrolu olarak ilk görevini alan Hafız İbrahim 1961

yılında Pazar Camiine İmam-Hatip olarak atanır.

O günden sonra Hafız İbrahim Hoca; ilahi sedasını Pazar Camiinden dalgalandırarak hemşerilerinin gönül dünyalarının semalarında yankılandırmaya başlar.

Kendisini bu günlere getiren hocalarına dualar eder. Bilhassa Rahmi ŞENSES hoca Efendiyi hep hayırla yad eder... Ederken de için için, ona karşı hep bir vefasızlık yaptığığın endişesini taşır durur yüreğinde. Çünkü Hafız İbrahim İstanbul'dan ayrılalı dört yıl olmuş, o zamandan beri ne hocasına uğrayabilmiş ne de bir mektup yazabilmiştir. O günün beherinde İstanbul'a gidememiş olması anlaşılır da; mektup yazamamış olmasının sebebi ise biraz manidardır.

İşte Hafız İbrahim içindeki bu endişeyi gidermek için bu defa yanına eşini de alır ve İstanbul'a varıp hocasının kapısını çalar. Kapıya çıkan yenge, İbrahim'i görünce; "aaaa İbrahim gelmiş efendi," diye nida eder.

İçeriden, biraz durgun, hafif kırılgan ve derinden derine hasret yüklü Rahmi Hoca'nın sesi duyulur.

İbrahim burayı biliyormuş mu?

Hangi İbrahim diye sormaz Rahmi Hoca. Onun İbrahim'i birdir.

Varıp önce elini öper hocasının hürmetle, sonra hanımına yol verir öpmesi için hocasının elini. Rahmi hoca'nın sesi titrer gözleri dolar.

Niçin İbrahim, der sadece.

İbrahim evlenip askere gittiğini, dönünce göreve başlayıp ayrılamadığını söylemeye çalışırken; Rahmi

Hoca söze karışıp, iki satır mektup yazacak kadarda mı zamanın olmadı! Diyerek, geçersiz hükmüne çevirir söylenenleri.

İbrahim yutkunarak şöyle der. "Hocam hatırlar mısınız bilmiyorum. Hani bir defasında siz beni çağırmıştınız. Bende size cevap olarak 'varıyorum' demiştim. Siz de beni haklı olarak ikaz etmiştiniz. İşte o günden beri yanlış bir söz söylerimde hocama karşı nezaketsizlik ederim düşüncesiyle size bir şey söylemekten hep imtina ettim. Bu sebeple dört senedir kaç defa size mektup yazmak için elime kalemi aldım, bir kelime hatası yaparım endişesiyle yazamadım. Affedin hocam" der.

Vasıflarını saymakla bitiremediği Hafız İbrahim Efendinin dilinden dökülen bu sözler yetmiştir hocasının kalbindeki tüm kırılganlığı bir çırpıda çekip almasına.

Hal hatır sorulup hasbi hal edilir. Eski günler yad edilir....

Rahmi Hoca derki; İbrahim mademki görev aldın, bizim camide bu sıralar boşluk var, istersen senin tayinini benim yanıma ikinci İmam olarak hemen yaptıralım der.

İbrahim Hoca böyle bir şeyi hiç düşünmemiştir. Bir müddet durakladıktan sonra, böyle bir teklifi kibarca geri çevirir.

İbrahim ASLAN- Mehmet ÇAĞIRKAN

Hafız İbrahim ASLAN

Öyle ya; bu işin ucunda gurbetliği vardır, eşinden, dostundan, anasından, kaynanasından ayrı kalması vardır. Hele hele salısı vardır, cuması vardır. Elbet bir Tavşanlılı bu gibi değerlerini İstanbul'a değişmez!!!

Hafız İbrahim Hoca yedi yıl kadar Pazar camii'nde görev yaptıktan sonra 3 Kasım 1967'de Aşağı Tekke Camiine atanır. O tarihten itibaren emekli olana kadar burada görev yapacak olan Hafız İbrahim Hoca'nın ismi adeta Aşağı Tekke Camisiyle özdeşleşecektir.

Artık Tekke camii'nde; vakit namazlarının, cumaların, teravihlerin, bayramların her bir namazın huşuu bir başka yüklenmeye başlanır Müslümanlara, Hafız İbrahim Hoca'nın ardına namaza durduklarında.

O her kıldırıldığı namazda, her okuduğu aşrı şerifte farklı farklı makamlar terennüm ederek, mızrabını

hemşerilerinin gönül perdeleri üzerinde gezindirir durur. Ramazan aylarında cüz cüz ezbere mukabeleler okur. Teravih namazlarını Enderun usulü diye bilinen usulle kıldırır. Bu sebeple teravihin ilk dört rekâtına İsfahan makamıyla başlar ve her dört rekâtta Neva, Eviç, Acem aşiran, Saba, Hüseyini, gibi farklı makamlarla sürdürür ve vitir namazını segâhla neticelendirir. Kandil gecelerinde Ulu camii'nde düzenlenen mevlit törenleri onun okuduğu aşrı şeriflerle nurlanır. Onun hoş sedası sadece camide değil, Tavşanlı'daki mevlitlerde, düşünlerde, sünnetlerde, temel atma ve açılış gibi tüm dini ve sosyal programlarda da hep yankılanır.

Tekke camii'nde sadece İmam-Hatiplik yapmakla yetinmeyen Hafız İbrahim Hoca, kendi hocalarının usulünü oda takip ederek burada talebe okutmaya başlar. Tavşanlı esnafı da çocuklarını, onun okuyuşunu alsın diye buraya Kur'an öğrenmeye gönderirler. O talebelerine sadece Kur'an öğretmekle kalmaz ve Tekke Camii'nde hafızlar yetiştirmeye başlar. Ahmet KAYNAR, Ali ÖZDEN, Ulu Camii İmamı Hafız Kenan Hoca'nın oğlu Mehmet AYGÜN onun yetiştirdiği hafızlardır.

Hafız İbrahim Hoca yetiştirdiği hafızlara 1980 yılında Ulu Camide bir hafızlık merasimi düzenler. Bu hafızlık merasimine şeref konuğu olarak

Abdurrahman GÜRSES Hoca Eferndi, Tavşanlı'da Hafızlık Merasiminde M Ali SARI, Ahmet'in Hafızlık Merasiminde

Türkiyenin meşhur kıraat Üstadı Hafız Abdurrahman GÜRSES Hoca Efendi davet edilir. Çok coşkulu geçen bu merasimde Abdurrahman GÜRSES Hoca Efendi, Kur'anı Kerim okuyarak Tavşanlılılara manevi bir ziyafet çeker.

Başkalarının çocuklarını hafız yapmak için gayret eden Hafız İbrahim Hoca; kendi oğlu Ahmed'i de böyle manevi bir mirastan mahrum bırakmaz. Onu da hafız olması için Akayların Mustafa AKAY'a gönderir ve hafızlığını bitirtirir. Oğlunun hafızlık merasimine de misafir olarak İstanbul'da aynı odayı paylaştığı arkadaşı Hafız M. Ali SARI Hoca Efendi davet edilir.

Diyanet teşkilatı da Hafız İbrahim Hocanın yapmış olduğu bu

hizmetleri karşılıksız bırakmaz ve görev yaptığı süre zarfında onu, hac ve umre dâhil olmak üzere on beş kez kutsal topraklara gönderir.

Nihayet günlerini, aylarını, yıllarını Kur'an ve din hizmetine harcayan Hafız İbrahim ASLAN Hoca Efendi, 1 Nisan 1985 tarihinde emekli olur.

Diyanetten emekli olan Hoca Efendi din hizmetinden emekli olmaz ve bu esnada fahri olarak üç ay gibi kısa sürelerle sekiz defa Almanya'ya bir kez de Hollanda'ya giderek oralandaki gurbetçi kardeşlerimizin namazlarını kıldırıp çocuklarını okutur.

1964 yılının Ramazan ayında

Pazar Camiinde ezbere cüz mukabelesini okumaya başlayan Hafız İbrahim Hoca; bugün hâlâ bu geleneğini sürdürür ve üç aylar ve Ramazan ayı geldiğinde Ulu camii, Arif Ağa camii ve Yunus Emre Camii gibi camilerde mukabeleler okuyarak hoş sedasını dalgalandırır. Yazımıza son verirken, bizde Kuran aşığı bu Hocamıza Abdülhamit Hanın duasıyla dua edelim ve **"Muammer olasin Hocam"** diyelim.

BOYACIZÂDE KONAĞI ve BOYACIZÂDELER

MESUT KOCAMAN / Tarih Öğretmeni

Tavşanlı Konakları ve aileleri üzerine yaptığımız her çalışma sonunda Tavşanlı'ya dair tarihi değer ve zenginlikler karşısında hayretimizi gizleyemiyoruz. Yine Tavşanlı konaklarını araştırma çalışmamız neticesinde böyle bir hayretin içinde bulduk kendimizi. Bu sefer ki bizi heyecanlandıran araştırma konusu tarihi Boyacızâde Konağı idi. Bugünlerde aile tarafından yeniden ayağa kalkmak üzere olan bu tarihi konağı anlatmadan önce konağın sahiplerini şimdiki lakapları ile Boyacılar, Osmanlı Dönemi Tavşanlısı için Boyacızâdeleri sizlere kısaca tanıtmak istiyorum.

Tavşanlı'nın önde gelen iş adamlarından ve tüccarlarından olan Boyacızâde ailesi, geniş bir aile olduğundan bazı belgelerde bu aile fertleri anlatılırken "Boyacı Hanedanından" şeklinde de ifade edilmektedir.

1260 Hicri, 1844 Miladi tarihinde kayıt altına alınmış olan Temettuat Defterlerine göre Boyacılar ailesi ekseriyetle Ulucami (Camii-Kebir) Mahallesinde oturmakta olup adı geçen mahallenin 156, 157 ve 158. Hanelerinde evleri bulunmaktadır. Yine Hacı Hüseyin Mahallesi'nde ise -ki bugünkü Kavaklı Mahallesi sayılabilir- bu aile 70, 71 ve 72. hanelerinde ikamet etmektedirler. Ayrıca Hatıplar (Durak) Mahallesi'nin 90. Hanesinde bu sülaleden bir aile ikamet etmektedir. Aynı

defterlerden anlaşılan bilgilere göre de o dönemin en zengin Tavşanlıları arasında bu aileden Hacı Mehmed, Tavşanlı'nın en zengin 6. Ailesidir. Yıllık kazancı 2 bin 951 kuruş olan Hacı Mehmed, Ziraat Erbabıdır. Boyacı Mehmed'e verilmiş olan Hacı lakabı ise yine kendisinin Hacca

giden zengin bir kişinin varlığını da bize ispat etmektedir.

Bugünkü konağı yaptıran kişi olan Ömer Hilmi Bey işte yukarıda adı geçen Hacı Mehmed Efendi'nin torunudur. Dedesinin asıl mesleği ziraatçılık olsa da kendisi tüccardır ve enişmeleri Hacı Galip Efendiyle

Boyacızâde Konağı

Boyacızâde Konağı'nın Eski Hali

birlikte ortak bir ticari hayatları mevcuttur. İpek, afyon, yağ, kağıt, yazma, şalvar, Tavşanlı'daki dükkanlarının önemli ticaret ürünleridir. İzmir gümrüğünde Aşıyan isimli bir Rum tüccarla çalışmaktadırlar. Ayrıca Kütahya, İstanbul ve Konya'daki esnaflarla da ticaret yapılmaktadır. Aile fertlerinden olan Sabri BOYACI'nın halen kendisinde var olan Galip Bey'e ait ticari mektuplar o dönemin ticari hayatına ışık tutan önemli kaynaklardır. Mektuplardan anlaşılan bilgilere göre bu şirketin çok canlı bir ticari hayatı mevcuttur. Ömer Hilmi Bey ve Ali Galip Beyler, sürekli başka şehirlerden mal alır, aldığı ürünlerin ücretlerini sahiplerine ulaştırır ve her ticareti sonrasında da ticari malları güvenli bir şekilde aldığına dair oradaki ticaret erbabına özel mektuplar gönderirler. Ticaret yaptığı şehirlerden alınan mallar, katırlardan oluşan bir kervanla gelip gitmektedir ve paralar da muhtemelen aynı kervanla birlikte güvenilir kişiler eliyle sahiplerine ulaştırılmaktadır. Ali Galip Bey'in Kütahya'da çalıştığı şirketin ismi Hacı Hüseyin isimli bir firmadır. Firmanın sahibi kendi şirketine özel antetli kağıtlar bastırmıştır. İşte adı geçen bu mektuplaşma bu özel antetli kağıtlar aracılığıyla yapılmaktadır. Ayrıca firma sahibi Ali Galip Bey'e mektup yazarken

hitabında "Rıfatlu Efendim" başlığını kullanır ki bu tabir Boyacızâdelerin eniştesi olan Ali Galip Bey'in gerçekten saygın ve tanınan bir tüccar olduğunu bize göstermektedir.

Mektuplardaki bir ilginç ayrıntı da şudur: Elimizdeki mevcut mektupların tarihleri Hicri 1335 1336 ve 1337 yıllarına aittir. Bu tarih miladi 1919-1920 ve 1921 yıllarına tekabül etmektedir. Bu tarihler dikkat edilirse, Milli Mücadele yıllarıdır. Henüz Tavşanlı Yunan işgali altında olmasa da Batı Anadolu tamamen Yunan işgaline girmiştir. Böyle olduğu halde canlı bir ticaret hayatını Boyacızâdeler Tavşanlı'da hala devam ettirebilmektedir. Ve zaman zaman mektuplarında, Kütahya'dan getirilen malların bittiğini de ifade etmektedir.

Bugün ailenin büyüklerinden olan Mehmet Boyacı'dan aldığımız bilgilere göre (Doğumu 1928), konak Rumi 1336 (Miladi 1920) tarihinde bir Ermeni ustaya yaptırılmıştır. Ancak konağı yaptıran kişi olan Hacı Ömer'e bu konakta oturmak nasip olmamıştır. Çünkü konak tamamlandıktan sonra talihsiz bir olay vuku bulur: Hacı Ömer Bey, konak tamamlandıktan

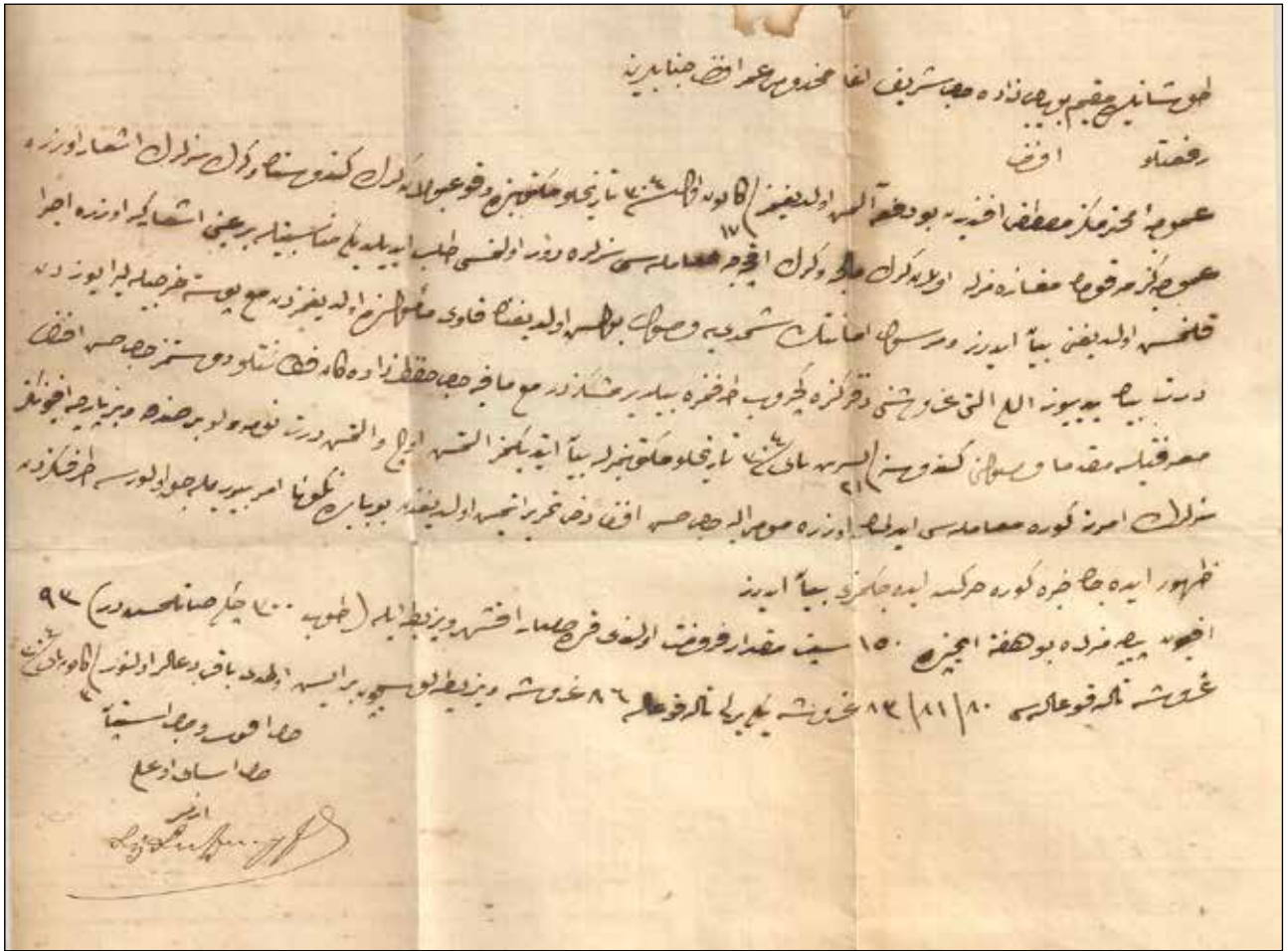
sonra konaklarının çatısına çıkar. Kendisi çatıdayken kalp krizi geçirir ve burada vefat eder. Sonuçta kendi yaptırdığı konaklarının çatısında vefat eden Hacı Ömer Boyacı'ya konaklarında oturmak hiç nasip olmayacaktır.

İnşa edildiği tarihten 1985 yılına kadar Boyacıoğlu ailesinin göz bebeği olan konak, bu tarihten sonra modern yaşantıya yenilerek kaderine terk edilmiştir. Bu uzun müddet içinde aile bu konakta yaşamıştır. Üç katlı ve tamamen ahşap olan konağın ayrıca arkasında bir de geniş bahçesi bulunmaktadır. Bahçe içinde bir şadırvan, ekmek pişirmek için bir fırın, hayvanlar için de ayrıca bir ahır mevcuttur.

Genelde büyük Tavşanlı konakları, Türk aile konaklarının tipik bir özelliğini taşımaktadır. Türk aile konaklarını belirleyen üç temel unsur bulunmaktadır: Bunlardan ilki çok nüfuslu büyük aile yapısıdır. İkincisi ailenin kültürel ve maddi zenginliği, üçüncüsü ise iklim şartlarıdır. İşte üç katlı ve geniş bir alan üzerine inşa edilmiş Boyacıoğlu Konağı tipik bir Osmanlı konağı özelliğini taşımaktadır. Büyük ve zengin bir aileye ait olduğu için de

Mehmet Boyacıoğlu - 1928 doğumlu

Boyacızade Hacı Şerif'in Oğlu Ömer'e Ait 1888 Tarihli Belge

üç katlı ve geniş bir bahçeye sahip olarak yapılmıştır.

Bu klasik konağı farklı kılan unsurlardan birisi konağın iki farklı giriş kapısının bulunmasıdır. Birinci kapı, asıl giriş kapısıdır ki heybetli büyük bir ahşap kapıdır. Bu kapı zemin kattaki girişe yani “hayat” bölümüne açılır. Bu bölümün sol tarafında bulunan merdivenler aracılığıyla üst katlara ulaşılır. Diğer kapı ise evin batı bölümünde giriş kapısının sağında bulunmaktadır. Bu kapı konağın içinde bulunan yan bir merdivene çıkar ki böylelikle katlarda oturanlar rahatsız edilmeden üst kata çıkılabilir. Özellikle evde hanım misafirler bulunmaktaysa bu merdiven büyük bir kolaylık sağlamaktadır.

Asıl giriş kapısından içeri
girildiğinde kocaman bir salon
karşılar misafirlerini. Özellikle de
yaz aylarının şüphesiz en gözde

Boyacızade Hacı Şerif'in Oğlu Ömer'e Ait 1888 Tarihli Belgenin Zarfı

mekanı olan bahçeye, bu salondan çıkılır. Bu salonun ismi "hayat" tır. Yaşamın gerçekleştiği mekan olduğu için bu ismi almış olan bu salonun ferah ve aydınlık olması için de dışarıya bakan "gliste" ismi verilen pencereleri mevcuttur. İki odası da var olan hayat bölümünde bulunan merdivenleri kullanarak üst katları dolaşmaya başlayalım...

Tavşanlı konaklarında görülen dar merdivenler haricinde bu konaktaki asıl merdivenler binanın büyük olması dolayısıyla oldukça geniş tasarlanmış. İkinci kat, klasik Türk mimari yapısı içinde büyük bir sofayla başlamakta ve bu sofaya açılan üç farklı oda bulunmaktadır. Odaların her biri küçük bir ailenin yaşayabileceği veya bir yakın bir misafirin kalabileceği tarzda tasarlanmış. İçinde yüklük denilen dolaplar, ocak başları ve günümüzün ebeveyn banyosu diyebileceğimiz gusülhaneleri bulunan bu odalar yine ahşaptır. Odalar içinde bulunan dolaplar görülmeye değer ahşap işçiliği ile süslenmiştir. Ayrıca geniş sofanın yanında yine pek çok konakta bulunmayan bir bölüm daha mevcuttur ki o da kat içinde bir tuvaletin bulunmasıdır. Malum olduğu üzere tuvaletler genelde konakların bahçelerinde bulunmasına rağmen bu konakta ikinci ve üçüncü katta tuvalet mevcuttur. Ahşap tavan süslemelerine ise maalesef bu konakta rastlamamaktayız.

Konağın üçüncü katına yine geniş bir merdiven aracılığıyla çıkılır ki üçüncü kat asıl ihtişamı ile sizi büyüler. Çok yüksek tavanlar dışarıya bakan cumba çıkıntısı ile en geniş salon bu katta bulunmaktadır. Yine bu katta da üç oda bulunmaktadır. Her odada çok fazla sayıda bulunan yüksek pencereler ile ev gerçekten ferah bir görünüm kazanmıştır. Böylece aydınlık bir ortam oluşmaktadır. Buradaki odaların her birinde yine yüklük, ocakbaşı ve özel banyolar mevcuttur. Oda kapılarındaki kilitlere ise mutlaka değinmek gerekecektir. Çünkü kapıların

üzerinde bulunan bu kilitler orijinal özelliğini korumakta olup Türkiye’ce tanınan Tavşanlı kilitlerinin tarihi sürecini anlatır gibi sapa sağlam kapı üstlerinde durmaktadır.

Daha önce Serdaroğlu konağında rastladığımız ve büyük bahçe içinde bulunan muhtemelen Çavdarhisar’dan getirilen Roma sütunlu başlıklı bir havuz bu konakta da yer almaktadır. Ancak bu konağın bahçesinde daha önce örneğini gördüğümüz taştan yapılmış bir hazine odası ise yoktur.

Konakla ilgili konuştuğumuz ailenin bir diğer büyüğü ise Mustafa Kemal BOYACI’dır. (Doğumu 1928) Kendisi de yine çocukluğunu burada geçirmekten çok memnun olduğunu özellikle anlatmakta. Bu konakta kalabalık bir aile içinde, kuzenlerle ve akranlarla büyümüş O da Mehmet Amca gibi. Konakta yapılan sünnet merasimleri ise pek bir şaşıla olmuştur olmalı ki her ikisi de gururla anlatmakta sünnet düşüncelerini. Hemen hemen tüm Tavşanlı halkı davet edilmiş bu merasime. Beş gün sürmüş misafir ağırlama işi. Her gün Tavşanlı’nın farklı bir kesimine yemekler ikram edilmiş.

Bugünkü Moymul’daki Balıklı parkının bir kısmı Boyacılar ailesine aitmiş. Bu bahçedeki toprağın verimli olması dolayısıyla da bu bahçede pek çok ürün yetiştirilmiş. Özel bir bahçıvan oradaki bahçeye ilgilenir, ürünleri yetiştirir ve konağın bahçesine getirir. Bakın ne kadar ilginç bir ayrıntı söz konusu burada: Konağın bahçe kapısı sabah erkenden açılır ve yatsı namazı sonrasına kadar hep açık kalmış. Komşular gelip su ihtiyaçlarını buradan karşılayabilsinler ve Balıklı Bahçesinden yetiştirilen ürünlerden alabilsinler diye... şimdi şehrimizde yaşanan hırsızlık olaylarını düşünecek olursak çok değil yüzyıl içinde toplum hayatımızın ne kadar da değiştiğini gösteren önemli bir ayrıntı da bu yaşanmış olay olsa gerek.

Konak komşuları olmasa da Uzun Çarşıdaki dükkanlarından komşuları olan faklı bir dostları daha vardır Boyacızade ailesinin... Aslında bir Ermeni ailesidir bu dostları. Malum Osmanlı Dönemi Tavşanlı’sında sadece Türk aileler yoktur. İmparatorluğun küçük bir görüntüsü Tavşanlı’da da mevcuttur. O dönemin Tavşanlı’sında Ermeni ve Rum aileler de bulunmaktadır. Bu Ermeni ailelerinden biri olan Ermenak Serabyan ailesi ile Mehmet Boyacı’nın babası Sabri Boyacı iki yakın arkadaşdır. Serebyan, Yunan işgalinde Tavşanlı’da Belediye Başkanı yapılan Markar’ın da oğludur. Ailecek gidip gelinecek kadar yakındırlar hem de. Baba yadigârı bu dostlarını hiç unutmadığını ekliyor Mehmet Amca... Farklı bir millet ve farklı bir din mensupları olsa da çok iyi ilişkileri olmuş zaman içinde. Bu güzel ilişkiler Tavşanlı’nın işgal altına girmesine kadar sürmüştür. Milli mücadele sonrası Serabyan ailesi Tavşanlı’dan İstanbul’a göç etmiş olsa da eski günlerin hatırları bu iki alenin ilişkileri devam etmiş. Zaman zaman Tavşanlı’ya ziyarete gelmişler, bu konakta misafir etmiş Mehmet Amca bu baba yadigârı dostlarını. Şimdi üçüncü kuşaklar yetişip büyümüş olsa da hala telefonla da olsa görüşüyor olmaları da tarihe not düşecek kadar önemli diye düşünüyorum.

Belki de Tavşanlı’nın en büyük konağı tekrar ayağa kalkmak üzereyken tanıttık Boyacıoğlu Konağını. Konağın restorasyonu tamamlanmak üzere. Yakında yükleneceği yeni misyonu ile halkın hizmetine sunulacağı günleri bekliyor. "Yeni bir yola yeni bir yalı" yaptık diye tanımlamıştı bu konağı, sahipleri. Umarız ve dileriz ki Tavşanlı eşrafı, kendi tarihi konaklarına tekrar sahip çıkar ve bu nadide eserleri Tavşanlı’ya tekrar kazandırır. Çünkü bu konaklar gelecek nesillere aktarılan bir tarihi mirastır nihayetinde.

DÜMREKULU KÖYÜ'NDE BAYRAM OYUNLARI

OSMAN GÖNEY / Coğrafya Öğretmeni

Köyümüzdeki milli ve dini bayramlar çocukluğumdan hatırladığım ve şimdilerde görerek yaşadığım için yazıyorum. Eski bayramlar, her zaman dolu dolu, neşe içinde ve keyifle kutlanmıştır. Ramazan Bayramının 3 günü, Kurban Bayramının 4 günü oynamak için yetmezdi. Bayram şenlikleri 2-3 gün daha ilave edilerek devam ederdi.

DİNİ BAYRAMLARDA OYNANAN OYUNLAR

1-ÇÖME

Kız erkek karışık oynanır. Kızlar ve erkekler ayakta daire oluştururlar. Her birinin önünde çömelmiş durumda bir çocuk bulunur. Oyun iki kişi tarafından yönlendirilir. Oyunu idare edenin (kovalayanın) elinde kırbaç gibi kullandığı urgan veya ucuna taş toprak doldurarak bağladığı yazma olduğu halde önünde kaçan oyuncuya vurmaya çalışır. Ebe olan bu oyuncu da kırbaç darbelerinden kaçarak dairenin çevresinde dolanır. Sopa yemekten korkanlar hemen yanındaki çömeye sahip çıkarak en az zararla kurtulmaya çalışırlar. Kendilerine güvenenler ise dairenin etrafında koşarak oyunu idare eden kişiyi yormaya çalışırlar. Bu oyunda heyecanı artırmak için oyunu idare eden kişi "çıplak" kelimesini kullanır. Oyunu yöneten kişi "çıplak" dediği zaman her oyuncu en yakınındaki çömeyi kapmaya çalışır. Bu sırada

geç kalanlar kırbaç darbelerinden paylarına düşenleri alır. Bu oyunlar, 1960'lı 1970'li 1980'li ve 1990'lı yılların gençliğinin (kızlarla erkeklerin) sosyalleştiği ve ilk bakış, gülüş ve göz göze gelişlerin yaşandığı ortamlardı.

2-DOMUZ URGANI

Kızlar ve erkekler tarafından karışık oynanır. İp/urgan uçlarından

bağlanır ve daire/halka şeklinde karışık olarak tutulur. Gönüllü veya gönülsüz bir kişi ebe (domuz) olarak dairenin içine sokulur. İçeri girer girmez paldır-küldür dayak faslı başlar. İlk şoku hemen atlatıp vuranlardan birisini yakalarsa ebelikten (domuzluktan) kurtulur, yoksa çok dayak yer. Ebe olan kişi birini yakalayana kadar görevi devam eder. Yeni ebe (domuz) geldiğinde tekrar herkes urgandan tutarak yumruk vb. vurmak için

Dümrekulu köyünden genel bir görünüm

Domuz urganı oyunu

toplanır. Oyun bu şekilde devam ederken yeni birileri gelip oyuna katılmak isterlerse ebe (domuz) olarak oyuna dahil olabilirler. Oyun yoruluncaya veya yaz mevsiminde akşam ezanı okununcaya kadar devam eder.

3-URGAN SIRAMPA

Erkekler tarafından bayramlarda oynanır. 8-10 kişilik iki takım (ekip) seçilir. Kura çekilir, kurayı kaybeden ekip kolkola omuz hizasında bir daire meydana getirir. Bu daireyi oluşturan ekipten birinin koluna halat (urgan) bağlanır. Bu halatın bir ucu da arkadaşlarının sırtına binmeye çalışan diğer takımın oyuncularını engellemeye çalışan oyuncunun elindedir. Oyuncular dairedeliklerin sırtına bindiklerinde yakalanmadan kaçabilirler. Eğer yakalanırlarsa oyunu kaybederler daire oluşturma sırası onlara gelir. Oyun bu şekilde devam ederken yönetici oyuncunun sırtına da rakip oyuncularından biri binerse, o zaman daireyi oluşturan ekip zor duruma düşer. Böyle bir durumda herkes gözüne kestirdiğinin sırtına biner. İdareci oyuncunun sırtındaki kişi ile hareket etmesi zorlaştığı için rakip oyuncuları yakalaması imkansızdır, ancak sırtındaki oyuncunun ayakları yere değdiğinde onu vurabilirse daire oluşturma sırası rakip takıma geçer. Bu oyunda erkeklerin güç, kuvvet ve çabukluk yetenekleri hem kendileri hem de takımları için önemlidir.

4-BABIÇ (AYAKKABI) DİKMEÇ

Bayramlarda erkekler severek oynarlar. 10-12 kişi arasında eşli oynanır. Oyuncular eşlerini kendileri seçerler, daha sonra herkes kura sonucuna veya gönüllülük esasına göre biri diğerini sırtına bindirir. Bir ayakkabı bularak biniciler birbirlerine atarak oyunu başlatırlar. Daha sonra "bu ayakkabı eskimiş, yırtılmış ve boyasız tamir edelim" diyerek gösteriye başlarlar. Ayakkabı binilen kişinin kafasına, sırtına, arkasına vurularak dikiyormuş

Babiç dikmeç oyunu

gibi yapılarak takım arkadaşına atılır. Arkadaşı ayakkabıyı havada yakalayabilirse boyama işlemini başlatır, sırtındaki kişinin saçlarını fırça gibi kullanır. Ayakkabıyı saçlarına elbiselerine sürer, cilalayarak tekrar ayakkabıyı parlatır. Daha sonra arkasına vurarak "deh, yürü, hadi" gibi sesler çıkarak arkadaşlarının yanına götürmesini ister. Bazen bu istek yerine gelir, bazen gelmez. Arkadaşına yaklaşırlarsa ayakkabıyı elden verir, yaklaşamazsa uzaktan atar. Ayakkabı yere düşene kadar oyun bu şekilde devam eder. Ayakkabı yere düştüğünde sırta binme sırası arkadaşına gelir. Yeni sırta binenler kendilerine yapılanlara kızdıkları için daha fazla eziyet etmek için anlaşırlar. Bu işbirliği oyuncuların yeteneği ve gücüne göre bazen amacına ulaşır, bazen başlamadan sona erer. Oyuncular yetenekli, komik ve becerikli olduğu zaman seyrine doyulmaz bir gösteriye dönüşür. Kadın-erkek, genç-ihtiyar, çoluk-çocuk herkes bu gösteriyi izler. Sosyalleşmenin, birbirini tanımanın ve dostluğun arkadaşlığın yeşerip filizlendiği oyunlardan birisidir.

5-UZUN EŞEK

8-10 kişilik bir erkek oyunudur. Bu kişiler iki guruba ayrılır. Kura çekilerek önce uzun eşeği oluşturacaklar belirlenir. Bir duvara sağlam biri dayanarak durur. Kurayı kaybedenler onun önünde eğilmiş durumda arka arkaya dizilerek uzun eşeği oluştururlar. Diğer gurup sırayla uzun eşeğin sırtına atlar. İlk atlayan en önlere sıçrayarak arkadaşlarına yer bırakmak zorundadır. Herkes uzun eşeğin sırtına bindiğinde eşek çökerse oyun tekrar başlatılır. Eğer herkes uzun eşeğe binemezse veya binenlerden biri kendiliğinden düşerse eşeği oluşturma sırası diğer oyunculara gelir. Oyun bu şekilde bir süre devam eder.

6-BİRDİRBİR

Bayramlarda okulun önünde gençler tarafından oynanır. Bu oyun eğilen kişinin üstünden atlayarak oynanır, atlayan eğilir, atlayan eğilir... Katılım çoğaldıkça oyun şenlenir ve hareketlenir. Atletik yapılı ve sportmen gençler için zevkli bir oyundur. Kısa boylu ve biraz kilolu olanlar bir iki denemeden sonra kenara çekilir. Seyirci olarak oyuna katılmaya başlarlar.

7-GÜVERCİN TAKLA

Genç erkeklerin her zaman severek oynadığı oyunlardandır. Dörder kişilik iki gurup arasında oynanır. Kura çekilerek kazanan takla atacak gurup, kaybedenlerden iki kişi sırt sırta vererek biraz eğilerek durur, diğer iki kişi de karşılıklı eğilerek kafalarını arkadaşlarının kalçalarının altına uzatır ve elleriyle bacaklarından tutarlar. Taklacılar sırayla bu gurubun üzerinden takla atarak geçerler. Oyun başlarken anlaştıkları kadar veya yanana kadar takla atarlar. Takla atamayıp yandıklarında takla atılacak yeri (şekli) onlar meydana getirirler. Oyun bu şekilde yorulana kadar devam eder. Oyuncular kazalara neden olmamak için dikkat etmek zorunda oldukları eğlenceli bir oyundur.

Güvercin takla oyunu

8-CUNGURDEŞ (TAHTİREVALLI)

Bayramlarda oyun oynanan alanlara kurulus. Daha önceleri Tarlacıların Harmanı ve Süleyman KOÇBEY'in evinin güneyine kurulduğu söylenir. Yere çakılan ana gövdenin üzerine yerleştirilen uzun ağaç ile cungurdeş hazır hale gelir. Bu tomruk gövdeye sabitlenmediği için küçük kazalar meydana gelebilir. Bu sorunun en kısa zamanda çözülmesi gerekir. Genellikle kadınların, erkeklerin, gençlerin ve çocukların severek bindiği ve salındığı bir eğlence aracıdır. Fakat herhangi bir kazaya uğramamak için tahtirevalliye binerken sallanırken ve inerken dikkat etmek gerekir.

Cungurdeş oyunu

9-YAKAN TOP

Bayramlarda kızların ve erkeklerin beraber severek oynadığı oyunlardan birisidir. 6 -8 kişiden oluşan iki takım seçilir. Oyun alanı hazırlanır. Yazı tura atılarak kura çekilir. Kurayı kazanan takım oyun alanının içinde yerlerini alır. Diğer ekip ikiye ayrılarak karşılıklı olarak geçerler. Dışarıdaki takım oyuncuları karşılıklı paslaşarak, oyun alanındaki oyuncuları topla vurmaya çalışırlar.

Cungurdeş oyunu

Topla vurulan oyuncu dışarı çıkar. Oyun içindeki oyunculardan birisi topu havada yakalarsa bir can kazanır. Eğer isterse vurulan arkadaşına kaptığı canı vererek onu

tekrar oyuna dahil edebilir. Ortadaki takımın bütün oyuncuları vurulana kadar oyun devam eder. Daha sonra diğer takımın oyuncuları oyun alanındaki yerlerini aldıklarında

oyun yeniden başlar. Bu oyunda topu hızlı ve isabetli atan, oyun içinde ise can kapabilen oyuncular kıymetlidir. Seyretmesi heyecanlı ve çekişmeli bir oyundur.

MİLLÎ BAYRAMLAR

Dümrekulu Köyü ilkokulu'nda 1964-1965 yılında eğitim-öğretime başlanmıştır. Okulun açıldığı bu yıldan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ile 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramları coşkuyla neşeyle sevinçle ve halkımızın katılımlarıyla kutlanmıştır. Bu kutlamalara başlamadan önce öğrenciler ve öğrencilerden oluşan gösteri gurupları köy içinde şiirler ve marşlar söyleyerek halkı törenleri izlemeye davet ederlerdi.

Gösteriler sırasında oynanan oyunlar;

- 1-Halat çekme
- 2-Çuval yarışları
- 3-Kaşıkla yumurta taşıma
- 4-Koşarak ipliği iğneye geçirme yarışı
- 5-Gözleri bağlı karşılıklı yoğurt yedirme yarışı
- 6-Elleri arkadan bağlı zıplayarak askıdaki incirleri yeme yarışı
- 7-Balon patlatma
- 8-Ördek yürüşü yarışı
- 9-Piyes

1980 ve 1990'lı yıllarda yaşanan yoğun göçler sonucu köyün nüfusu ve öğrenci sayısı hızla azalmıştır.1992 yılında öğrenci sayısı eğitim-öğretimin devamı için yeterli olmadığı için okul kapatılmıştır. 1992-1993 Eğitim-öğretim yılından itibaren öğrenciler Balıkköy Beldesinde bulunan okula taşınmaya başlanmıştır.

Yakan Top oyunu

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını İzleyenler

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını Kutlamaları

TEPECİKLİLERİN ATA YADİGÂRI MESLEĞİ: KALDIRIMCILIK

YAKUP ÇELEBİ / Meslek Dersleri Öğretmeni-Yazar

Tepelik, Tavşanlı'ya bağlı bir belde olup, İlçenin 2 km. güneyindedir. Belde, Kütahya'ya 47 km'dir. Tavşanlı-Emet-Simav Karayolu içinden geçer. Rakımı: 860 metredir. Tepelik Beldesi'nde tarım, hayvancılık ve kaldırımcılık en önemli mesleklerdendir. Pancar ve buğday ekiminin yanı sıra son yıllarda patates, soğan, karpuz gibi değişik mahsuller de yetiştirilmektedir. Hayvancılık alanında yörede manda yetiştiriciliği ile tanınır. Bununla beraber süt inekçiliği, büyükbaş hayvan besiciliği, tavuk ve yumurta üreticiliği de oldukça iyi düzeydedir. Bu beldemiz eğitimde de ileri

seviyede olup ülke çapında önemli kişiler yetiştirmiştir. Dünyaca ünlü yönetmen Ahmet ULUÇAY buralıdır.

Belde nüfusu; 1530 yıllarında 49 hane iken, 1844 yılında bu rakam 110' a çıkmıştır. 1845 yılındaki nüfusu tahminen 550 olan Tepelik Köy'ün 1898 de hane sayısı 121'e nüfusu da 648'e çıkmıştır. 1907 de ise hane sayısı hala 121'dir. Bugünkü nüfusu ise 3800 civarında olup bir aile 4-5 kişiden oluşur.

Tepelikli ekmeğini taştan çıkarır deyim yerindeyse. Kazandıklarının kendi alınteri ve helal yoldan olmasına dikkat ederler. Yöre halkının yarısından fazlası tarım ve

hayvancılık ile beraber kaldırımcılık mesleğini de icra ederler. Aslında bu meslek yeni değildir. Tarihi bir mirastır atalarından. Beldenin mahalle ve sokaklarının neredeyse tamamı, kaldırım ve bordür taşları ile kaplanmıştır. Kaldırımcılık mesleğinin merkezi Tepelik'tir bu çevrede, hatta bu bölgede 'kaldırımlar onlardan sorulur. Kısaca Kaldırımcı Belde diyebiliriz buraya.

KALDIRIM KELİMESİ

Kaldırım kelimesinin kökü söz konusu olduğunda, karşımıza iki farklı görüş çıkıyor. Birinci görüşe göre; kelime Rumca olup, 'Kali':İyi ve 'Dromos': Yol, kelimelerinin birleşmesiyle oluşan, 'KALI-DROMOS':İyi yol, yürümeye elverişli, tozsuz, taşsız, çamursuz yol anlamına gelir.

İkinci bir görüşe göre ise; Kalkmak fiilinden, kaldırmak, ondan da kalk-dır-ım: Kaldırım şeklinde isim olup; Yol kenarlarını kaldırmak suretiyle oluşturulmuş yerler anlamına gelmektedir.

KALDIRIM ÇEŞİTLERİ

1-ADİ KALDIRIM VEYA

ARNAVUT KALDIRIMI: Doğadaki Küçük büyüklü, her türlü taşlardan toplanarak yapılan kaldırımdır. Bu tür kaldırıma Arnavut kaldırımı denir. Osmanlı zamanında İstanbul Sokaklarının kaldırımlarının çoğunun Arnavut İşçiler tarafından yapılmasından

Kaldırım döşeyenler

Ahmet Sargın

Kaldırım döşeyenler - Ahmet Sargın

dolayı bu ismi almıştır. Bu Tür kaldırımlar Safranbolu gibi tarihi dokusunu kaybetmemiş yerlerde kullanılmaktadır. İlçemizde de yakın zamana kadar bu kaldırımlar görülmekteydi. Bir işçi günde en çok 50 metre kare yol döşeyebilir. Döşemesi zordur. Ömrü 50 yıl kadardır. Avrupalılar bu kaldırmı tercih ediyorlar. Ayrıca granit taş parke vardır.

2-KESME TAŞTAN YAPILAN

KALDIRIM: Doğadaki kalıp taşlardan ilkel usullerle çeşitli ölçülerde kesilen taşlarla yapılan kaldırımlardır. Bir işçi, günde; 35- 40 metre kadar döşeyebilir. Usta, ip çeker ölçüyü ayarlamak zordur. Taşlar birer birer konur, aynı uzunluktaki taşları bulmalıdır. Döşemesi çok emek gerektirir. Hala bazı şehirlerde bulunmaktadır.

3-ZAR ŞEKLİNDE PARKE TAŞLARI:

Küp şeklinde kesilen taşlarla yapılan kaldırımlardır. Otantik (orijinal) bir görüntü güzelliği verdiği için bazı şehirler tarafından tercih edilmektedir. Ankara, İstanbul gibi şehirlerde görülür. Bir usta günde 25–30 metrekare döşeyebilir. Bir miktar döşedikten sonra araya kuşak

atılır, desenler konur. Ay şeklinde renkli kuşak meşhurdur. Ayrıca günümüzde granit zar parke taşları da üretilmektedir.

4-BETON PARKE TAŞI KALDIRIMI:

Çimento, su ve kum ile karılıp, bunların dondurulması usulü ile elde edilen taşlarla yapılan kaldırımlardır. 90'lı yıllarda fabrikasyon olarak üretilmeye başlamıştır. Ömrü 25 yıl kadardır. Bu taşlar geometrik şekilli, renkli ve çizgili, baklava ve şerit şeklinde üretilip- döşeniyor. Yani bir albenisi var. Tüm taşlar eşit olduğu için eğer her türlü malzeme hazır olursa, bir usta günde; 100 metre kare döşeyebiliyor. Şimdi belediyeler bu işi kendileri yapıyor. Günde; 200 hatta 300 metre döşeyenler var. Ayrıca Beton Zar Parke, Altı Köşe Beton Zar Parke, Kilitli, Holland, Prizma, Deniz Dalgası ve Çim Parke tiplerinde taşlar da üretilmektedir.

1845 YILINDA TEPECİK KÖYÜ

19 yy. Temettuat Defterleri'ne baktığımızda, hemen Tepecik Beldemizde, hane başına düşen gelirlerin yüksek oluşu dikkatimizi çeker. Bu yerleşim biriminde KALDIRIMCILIK, tarımdan daha çok bir gelir kaynağı haline gelmiş

ve bu meslek belde halkının gelir seviyesini yükseltmiştir. Zira 1845'li yıllarda 110 hane olan bu beldede tam tamına 58 hane bu işi yapmakta. Yani halkın %50 sinden fazlası bu işten ekmek yemekte.

Hane başına düşen gelirlere baktığımızda ise; 916,27 kuruş olduğunu görmekteyiz ki bu rakam o zamana göre hayli yüksektir. Çünkü o tarihlerde Kütahya İlimizin Şehreküstü Mahallesi'ndeki vatandaşımızın yıllık geliri 600,18 kuruş idi.

Bu mesleğin beldemize ne zaman geldiği hakkında elimizde her hangi bir belge veya bilgi mevcut değildir. Ancak; 1845 yıllarında köyün yarısından fazlası bu işi yaptığını göre Kaldırmıcılık bu beldemize çok önceleri, yani; Osmanlı Devleti zamanından geldiği anlaşılmaktadır. Ata yadigarı olan Kaldırmıcılık burada halen yapılmaktadır.

Aşağıda 1845 yılında Kaldırım işiyle meşgul olan aile reislerinin isimlerini bulacaksınız.

1-Gebeoğlu Hasan

2-Bayguşcuoğlu Ahmed b. Hasan

3-Fidanoğlu Hüseyin oğlu Mehmed

4-Fidanoğlu Ahmed karındaşı Mehmed (Mustafa'nın oğulları)

Himmet Sargın

Himmet Sargın

5-Abdülceliloğlu Abdülcilil karındaşı Mehmed (Ahmed'in oğulları)

6-Çırakoğlu İbrahim ve karındaşı Halil (Mustafa'nın oğulları)

7-Timurcuoğlu Seyyid Mehmed b. Veli

8-Semaavadoğlu Ali oğlu İsmail b. Ali

9-Fatioğlu Seyyid Şerif ve karındaşı Veliyyüddin

10-Gencioğlu Halil b. Ahmed

11-Kızılcalıoğlu Ahmed b. İbrahim

12-Şabancıkıoğlu Mehmed b. Mehmed

13-Şabancıkıoğlu Hasan b. Mehmed

14-Arab Ahmedoğlu Ömer b. Ahmed

15-Kanberioğlu Hüseyin b. Ahmed

16-Tabancioğlu Hüseyin b. İsmail

17-Cebim Cebimoğlu Hüseyin b. Hasan

18-Tasalakoğlu Mehmed b. Ömer

19-Tahtalıoğlu İbrahim karındaşı oğulları Halil ve Hüseyin (Ali'nin oğulları)

20-Şakıoğlu Ali Osman b. Ali

21-Aşıroğlu Ahmed b. İbrahim oğlu Mehmed b. Ahmed

22-Topal Ahmedoğlu Halil ve Hüseyin ve Şerif (Ahmed'in oğulları)

23-Topal Ahmedoğlu Hasan b. Halil

24-Hoşabcıoğlu Ali b. Ömer

25-Kaldırmıcioğlu Bekdaş karındaşı Hüseyin (Süleyman'ın oğulları)

26-Kaldırmıcioğlu Hasan ve karındaşı Halil (Süleyman'ın oğulları)

27-Gediklioğlu Halil oğulları Molla Mehmed ve diğer Süleyman (Halil'in oğulları)

28-Halı Dedeoğlu Ali oğulları İbrahim ve Halil (Ali'nin oğulları)

29-Tiryakioğlu Mehmed oğlu Veliyyüddin ve diğer Süleyman (Mehmed'in oğulları)

30-Çavuşoğlu Ali oğlu Hasan ve diğer İsmail (Ali oğulları)

31-Tıflioğlu İbrahim ve karındaşı Mehmed (Ali'nin oğulları)

32-Çöydüroğlu Seyyid Mehmed ve karındaşı Ahmed (Halil'in oğulları)

33-Çöydüroğlu Hasan oğlu Halil b. Hasan

34-Âlim Dedeoğlu Hüseyin ve karındaşı İbrahim (Hasan'ın oğulları)

35-Sancaktaroğlu Hüseyin b. Ahmed

36-Sancaktaroğlu Mehmed b. Ahmed

37-Patlakoğlu Mustafa oğlu Ahmed ve diğer Veliyyüddin (Mustafa'nın oğulları)

38-Sıralıoğlu İbrahim b. Ali ve eniştesi İsmail b. Mustafa

39-Bali Hasanoğlu Hüseyin oğlu Hasan b. Hüseyin

40-Caferoğlu Ali b. Süleyman

- 41-Haroğlu Halil b. Veli
 42-Güdemzoğlu İsmail b. Hasan
 43-Yörükoğlu Halil b. Mehmed
 44-Yağcıoğulları Mehmed ve karındaşı Halil (Yunus'un oğulları)
 45-Karındaşı Hüseyin b. Hasan
 46-Kazcıoğlu Mustafa b. Osman
 47-Keçioğlu Mehmed b. Ebubekir oğlu Halil ve diğer İbrahim (Mehmed'in oğulları)
 48-Sarı Mubdamoğlu Hasan oğlu Ali b. Hasan
 49-Teslimoğlu Ali b. Hüseyin
 50-Okuşcuoğlu İbrahim b. Halil
 51-Kilci Arapoğlu İbrahim ve karındaşı Hasan (Mustafa'nın oğulları)
 52-Kilci Arapoğlu Mustafa b. Mehmed
 53-Sarıbeyoğlu Ahmed b. Mehmed
 54-Sarıbeyoğlu İsmail b. Mehmed Bey
 55-Çekirdekçioğlu Abdülkadiroğulları Ali ve Hüseyin
 56-Şerifoğlu Halil b. Mustafa
 57-Alimoğlu Halil b. Ebubekir
 58-Muhiboğlu Mustafa b. Hacı Kasım b. Mustafa

GÜNÜMÜZDE KALDIRIMCILIK NERELERDE ÇALIŞIYORLAR

Tepecikli hatta Göbel, Karaköy, Ovacık, Çardaklı, Kuruçay ve çevre köylerden bu işi yapan hemşerilerimizi yurdumuzun her hangi bir köşesinde görürseniz hiç şaşırmayın. Ünlü Yönetmen Ahmet ULUÇAY "Tepeciklilerin en toplamını Halep'te görmüşler" derken herhalde bunu kastetmişti. Çünkü adı ülke çapında duyulan kaldırımçı hemşerilerimiz taşeron olarak veya ihale aldıkları her il ve ilçeye gidiyorlar. Metrekare hesabı ile çalışıyorlar. Şu andaki piyasaya göre; Eğer her malzeme işverenden olursa metrekaresini 1,15 veya 2 liraya yapıyorlar.

TEKNOLOJİYE YETİŞMEK

Konuyla ilgili görüşlerine başvurduğumuz Tepecik Beldesi'nden, kaldırım işleri de yapan Erol Demir Hocamızın dediğine göre; "Eğer taş üretme makinesi kendilerinin olursa emeklerini korutacak para kazanabildiklerini olmazsa bu işin yürümediğini" söylüyor. Hali hazırda Tepecik Beldemizin kaldırımçıları 10-15 kişide bu makinelerden var.

BAŞ-TAŞ: Bu amaç doğrultusunda kurulmuş, aslen Göbel Köyü'nden Ahmet Baş Abimizin kurduğu bir şirket. Manisa'da NİMTAŞ, Çanakkale, Trakya ve Çorum'da da yine Tepecikli esnafların kurduğu kaldırım şirketleri faaliyetlerine devam etmektedirler.

NİMTAŞ: Tepecik'li hemşerilerimizin kurduğu bir şirket, 2004 yılında ilk üretim tesisini Akhisar ilçesinde kurarak faaliyetine başlamış, 2006 yılında Manisa Muradiye Sanayi Bölgesi'nde bulunan üretim tesisini de bünyesine katmıştır. 2007 yılında Soma'da bulunan tesisini kurmuştur. Toplam 8000 m² kapalı ve 25.000 m² açık alanda faaliyet gösteren firmada günlük olarak, 4.000 m² parke, 5.000 mt bordür, 1.500 mt beton

boru üretimi yapıyor. Ayrıca proje üretiliyor.

*** Çevremizden, kaldırım alanında faaliyet gösteren, Tavşanlı Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı şahıs ve şirketlerin isimleri şunlardır***

- 1-Abdullah Sözen- Tepecik
- 2-Ahmet Benli- Tepecik
- 3-Ahmet Tekin- Tepecik
- 4-Ahmet Yaman-
- 5-Ahmet Yıldız- Tepecik
- 6-Beyazit Ertürk-
- 7-Engin Yıldız-
- 8-Gülten İnşaat Nakliyat Hafriyat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi- Edirne
- 9-Halil Sözen, Sözen İnşaat-
- 10-Has-Er-Yak İnşaat Temizlik Turizm Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
- 11-Halit Özbay-
- 12-Kütahyalılar İnşaat Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi- Biga- Çanakkale (Ahmet Benli- Cevdet Baştürk)- Tepecik ve Göbel Köyü
- 13-Mesut Yıldız- Tepecik
- 14-Turgut Özbay- Tepecik

Kaldırım döşeyenler

Müteahhit Kamil Mert-Ruhi Çomuk-Halil Çukur-Ercan Koldaş

15-Yarenler Beton Parke Taşımacılık İnşaat Taahhüt Hayvancılık Sanayi ve Ticaret limited Şirketi

16-Çakırhanlılar İnşaat Temizlik Hizmetleri Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi- Belediye altı-Tavşanlı

17- Özentaş Nakliye Hayvancılık İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

18-Özyıldız İnşaat Taahhüt Taşımacılık Turizm Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi-Biga Çanakale

19-İsmail Yavuz-

20-Nimtaş

KALDIRIMCILIĞIN PÜF NOKTALARI

Konuyla ilgili görüştüğümüz Kamil Çelikkaya: 'Ustaların AĞIZLIK yaptıklarını, yani kaldırıma başlangıç yerine böyle denildiğini, bir ustanın bitirdiği yerden diğer ustanın başladığını ve tüm ustaların aynı hız,

aynı çalışkanlık ve güzellikte hareket ettiklerini' söylüyor.

Yine aynı kişi: 'Kaldırım işçilerinin yaz sıcaklarında ortamın sıcaklığının vücut ısını geçtiğinde tatlı yediklerini, böylece kaldırımcıların kendilerini serin tutarak, verimliliklerini artırdığını' söylüyor.

KALDIRIM ÇIRAKLIĞI

Eskiden Tepecik Beldesi'nde bulunan erkekler, eğer okumayacak ise, ilkokulu bitirdikten sonra 'Kaldırıma' giderlerdi. Kaldırımcı çırağı, eski tabirle "Kaldırımcı Halifesi"; Ustasının eline su tutar, yemeğini yapar hatta onun çoraplarına kadar yıkarmış. Daha sonra 'Taş kırmasını' ve 'Kaldırımı Tesviye' yapmasını öğrenirlerdi. Kaldırım tesviye aracı; İki tarafına tutmak için çakılmış sopaları bulunan büyük ve ağır bir kütüktür. Karşılıklı iki kişi bu kütüğü iki tarafından tutup, yere vurarak tesviye yaparlardı. Ayrıca bir kişi de Çivileme denilen işlemi yapar ki bu;

Eline aldığı çekiç ile küçük ve sivri taşları kaldırımların aralarına çakmak suretiyle bir nevi kilitleme yapardı. Daha sonra yavaş yavaş kaldırıma girerlerdi.

HATIRALAR

Eski kaldırımcılardan Abdullah Çelikkaya, Anadolu'nun neresine giderlerse gitsinler, yaya olarak gittiklerini ve 6-7 ay memlekete gelemediklerini söylerdi. Yunan İşgali sırasında Manisa'da çalışan Çelikkaya Yunan Manisa'yı yaktığında çok defa kaldırımı bırakıp evlere yangın söndürmeye gittiklerini, yine bir gün Manisa'ya giderken eşkıyalardan korktuklarını ve Ayet-el Kürsi'yi okuyup 7 tarafa üfürdüğünü, bunu üzerine tanımadıkları bir kişinin gelerek kendilerine yol gösterdiğini anlatırdı.

Eskiden kaldırım ustaları yaz aylarında Tepecik'te görülürse ayıplanırmış. Rahmetli Halil Katı,

Ruhi Çomuk -Halil Evkur-Ercan Koldaş

altı ay gurbette çalışmış, işi erken bitmişti. Ankara istikametinden trenle memleketine geliyordu. Tren Tavşanlı İstasyon'una geldiğinde ayıplanma korkusuyla inmeyip İzmir istikametine devam etmiştir.

KALDIRIMCILIKIN SORUNLARI VE GELİŞMESİ

Kaldırımcılık emek ve fedakârlık isteyen zor bir meslektir. Sabah 07'de başlayan maraton akşam 20.00'a kadar sürüyor. Sadece yemek ve çay molası için ara veriyorlar. Yaz günleri şiddetli sıcaklığın altında 14–16 saat çalıştıkları oluyor. Sürekli dizlerinizin üzerinde durmalısınız. Bu yüzden kaldırımcılar daima romatizma hastalığı ile karşı karşıyadırlar.

Kaldırımcı esnafı gittiği memleketlerde yerine göre çadırdaki kalıyorlar. Bazen bir rüzgâr çadırı yıkabiliyor. İşçi tüm ihtiyaçlarını bu çadırdaki karşılıyor. Yeme, içme, banyo vb.

Bu meslek için devlet desteği yok. İhale almada arabası, kepçesi kısaca malzemesi olan müteahhitler daha kolay iş alıyor, çünkü kaldırmı daha ucuza yapabiliyorlar. Ancak bu malzemeleri olmayanlar sadece işçi olarak çalışıp el emeklerini kazanıyorlar. Bu iş yılda ancak 4–5 ay yapılabilir Kış mevsiminde çalışılmadığı için esnaf bu zamanlarda çiftçilik ve hayvancılık yaparak geçimlerini sağlıyor.

Kaldırımcılığın teknolojiye yenilmemesi, hatta gelişmesi için neler yapılabilir? Büyük firmalar ile yarışabilmek için teknolojiye ayak uydurmak gerekiyor. "Hiçbir birlik veya derneğimiz yok, Tavşanlı Meslek Yüksek Okulu'na Kaldırımcılık Bölümü açılabilir" diyor Erol Demir Hocamız.

Kaynaklar

1-Mesut Kocaman- 1845 yılı Temettuat Defterlerinde Tepecik, Moymul ve Kara Köyleri- Yüksek Lisans Tezi

2-Erol DEMİR-1952 yılı Tepecik Beldesi doğumlu. Emekli müdür

3-Kamil Çelikkaya- 1962 yılı Tepecik Beldesi doğumlu. Esnaf

4-Vikipedi 'Tepecik' maddesi

5-www.nimtaş.com

6-Tavşanlı Ticaret ve Sanayi Odası

7-Kemalettin KOLDAŞ- 1944 yılı İstanbul doğumlu. Emekli kaldırımcı

8-Himmet SARGIN-Tepecik doğumlu

9-Halil KATI- 1983 Tepecik doğumlu. Muhasebeci

10-Ali KAYIHAN. 1966 yılı Tepecik doğumlu

11-Bünyamin SEVİM. 1969 yılı Tepecik doğumlu

GAZELYAKUP KÖYÜ'NDE DÜĞÜN GELENEĞİ

İSMAİL KARTAL-Eğitimci
SEMANUR KAYA-Sosyolog

A talarımızın bize bıraktığı en kıymetli miraslardan biri geleneklerimiz ve göreneklerimizdir. Bize miras olarak gelen bu ananelerimizi yaşadıkça ve yaşattıkça güçlü ve mutlu kalırız. Zira bu ananeler ihtiyaçtan doğmuş ve ecdadımızın tecrübeleri eklenerek bizlere kadar ulaşmıştır. Bizler hazır bulduğumuz bu örf, adet ve geleneklerimizi korumamız gerekir. Tarihte kültürlerini koruyamayarak tarih sahnesinden çekilmiş nice milletler vardır.

Bu nedenle Tavşanlı Kaymakamı Sayın Numan HATİPOĞLU'nun önderliği ve başkanlığında kurulan Tarih ve Kültür Araştırmaları komisyonu geleneklerimizi korumak ve kayıt altına almak için çalışmaktadır. Bu çalışmalar doğrultusunda yolumuz 16 Aralık

2012 tarihinde Gazelyakup köyüne düştü. Bir soğuk bir kış günü bizi karşılayan köy halkının yüreklerinin sıcaklığıyla ısındık. Yüreklerindeki sevgiyi yüzlerine gülümseme ile yansıtan insanlar anlatmaya başladılar köylerini ve kültürlerini...

Gazelyakup Köyü Muhtarı Muammer YÖRÜK; "Tavşanlı'ya yaklaşık 40 KM mesafede olup nüfusu yaklaşık 300 kişi olduğunu, Köyün kuruluşu ile ilgili ise de; 1700'lü yıllarda Kınık maden sularının çıktığı yerden geldiği düşünülen üç kardeşten biri olan Gazi lakaplı Yakup tarafından kurulduğunu ve bu nedenle Gazi Yakup ismiyle anılmaya başlamış, zaman içinde de şuan ki ismi olan Gazelyakup'a dönüşmüş olduğunu belirterek köyün kuruluşu hakkında yazılı belgenin olmadığını bunları yaşlılardan duyduğunu" söylemiştir.

Gazelyakup köyünde giyilen bir kıyafet

Gazelyakup Köyü

Köyün arazileri geniş ve verimli olup arpa, buğday, nohut, fiğ, yonca ekilmektedir. Bu sene geçim kaynaklarına meyvecilik da eklenmiştir. Lakin köyün en büyük sorunu su. "Ah" diyorlar "Bir gölet olsa köyde" küçükbaş hayvancılığa nazaran büyük baş hayvancılıkta geçim kaynaklarının içinde bulunmaktadır. Fakat bu faaliyetler tamamıyla kendi ihtiyaçlarını karşılamak için yapılmakta olup ticari gaye düşünülmemektedir.

Köyün sağlık ocağı, ebesi, ziraat mühendisi, cemaate ait Kuran kursu ve imamı bulunmaktadır. Köy göç

Gazelyakup köyünde kaynak kişiyle yapılan görüşme

vermekte olup bu nedenle köylerde açılan ilk ortaokulu ve 1960 yılında açılan ilkokulu kapanmış ve bu nedenle öğrenciler Kıranşeyh Köyüne taşınmalı kapsamına alınmış.

Şüphesiz ki en güzel geleneklerinin yaşatıldığı alan düğünlerdir. Köyün bu geleneklerini sorduğumuzda bizleri bu konuda bilgi verebilecek Ninelerimizin yanına götürdüler. İlk önce Rahime Yavaşca, 1939 Eğriöz doğumlu. Baba adı Hüseyin, ana adı Ayşe. 20 senedir dul, emeklilik yok. Eşinin adı Mustafa. “Eşim Eğriöz’ e gelip giderken beni beğenip kaçırdı. 17 yaşında köye gelin geldim” diyor köyün ebesi Rahime Nine. Doğum yaptırdıktan sonra bebeği yıkayıp ince tuzla tuzladığını anlattı. Kaçırılması nedeniyle kendisine düğün yapılmadığını anlattı Rahime Nine.

Hamide Göktürk 1950 doğumlu. Baba adı Mehmet, ana adı Gülsüm. İki sene önce eşini kaybetmiş, ilkokul mezunu. Alime Kara 1948 doğumlu. Okuması yazması yok. Bir sene anası isteyenlere vermemiş. Ama daha fazla direnememiş, 12 yaşında gelin olmuş Alime Nine. Emine Altıntaş 1956 doğumlu, okuma yazması yok.

Köyün adetlerini anlatmaya başladılar yüreklerinin güzellikleriyle Alime Nine, Rahime Nine, Hamide Nine ve Emine Nine tam bir Anadolu insanı çektikleri çileleri, yaşadıkları acılara rağmen tatlı ve samimi ifadeyle, Bizim insanımızın güzelliği de burada yatmaktadır. Sandıklarından

bin bir özenle sakladıkları düğünlerinde giydikleri elbiseleri çıkartarak gösterdiler. Anlatılan gelenekler genellikle çevremizde köylerde görülen geleneklerle benzerlik göstermektedir. Bunlardan farklılık gösteren adetlerden dikkat çekenlerden biri cenaze çıkan evden su doldurulmaması ve evin yıkanmasını söyleyebiliriz. Sebebini sorduğumuzda: “Ölüm esnasında çok kan olduğunu bunu bizim göremeyeceğimizi” söylediler. Ayrıca cenazenin 7 sinde kuran okunduğunu okuyanlara yemek verildiği köy halkına ise ekmek yapıp dağıttıklarını anlattılar. Ayrıca Cuma günleri melekler evlere indiğinden dolayı yerler süpürülmezmiş. Büyü ve nazardan korunmak için ise yanlarında darı, haşhaş taneleri, üzerlik, çörekotu, karaağaçtan yapılan süs eşyaları veya leylek kemiği bulundurulabileceğini belirttiler.

“Köyde görücü usulü evlilik olurdu, eskiden ana baba sözü dinlenirdi. Gelinleri kaynanalar seçerdi” diyor Rahime Nine ve ben çocuklarımı ve torunumu kendilerine sormadan seçtiğini ekliyor. Şimdi ise gençler birbirlerini seçiyorlar diyor.

Kız evine ‘biz bugün kız gelin görmeye geleceğiz’ diye haber salınır ve genellikle Perşembe akşamları yakın akrabalar gidermiş kız istemeye giderken havlu, çay, şeker gibi hediyeler götürülürmüş. Eğer kızı vermek istemezler ise hediyeler

daha sonra geri gönderilmiş. Hediyeler geri gelmez ise bu kızın verileceği anlamını taşır, bir hafta sonra ikinci kez dünürlüğe gidilir ve yağlık (mendil) alınır.

Yağlık (mendil) almaya giden oğlan evi hediye olarak helva, çerez, kıza giysi götürürmüş. Kız evi de gözleme yapar oğlan evinden gelen helvayı içine koyar ve köye dağıtırmış.

Yağlık karşılığı olarak, kız evi de erkek evine giderken baklava ve damada giysi götürürmüş. Nişanlılık süresince bayramlarda oğlan evi çerez, çorap, kına ve kıza giysi götürür kız evi de bunun karşılığında oğlan evine baklava götürürmüş.

Düğün hazırlıklarını her iki taraf kendi maddi durumlarına göre yapmış. Nikâh işlemleri için eskiden Tavşanlı’ya gelinirmiş ve kendilerinin yayan gittiklerini ve Çukurköy’de bir tanıdıklarında kaldıklarını, yaşı tutmadığından dolayı aynı gün yaşını büyüttüklerini söyledi Alime Nine. Çarşamba günü kız evi akrabalarını çağırır, yemek verir ve kızın çeyizlerine eksik var mı diye bakarlar. Eğer eksik bir şey görürlerse akrabalar tarafından tamamlanır. Çeyizde dantel, yazma, patik olurmuş.

Çeşitli kıyafetler

Kız evinde kızın çeyizleri serilir arkadaşları kızın eşyalarını giyer ve çeyiz altında bakır çalarak kaşıklı düz oyun oynarlarmış.. Daha sonra kızı kına yakılır. Kına yakılırken gelin elini açmaz. Kınaya çerez atmaya gelen kayınpolade gelinin eline altın koyarmış. Ve kına yakılırken şu maniler söylenirmiş:

Anası anası ah kızın anası

Bugün akşam misafir yarın akşam ellere....

Altın tas içinde kınam ezilir annem ezilir

Gümüşte tarak ile zülfüm çözülür annem çözülür

Ben gidi yom annem düzen bozulur

Ah etmesin annem kızlar böyle olur

El evine giden kızlar köl olur

Annem benim sandığımı açmasın

Çuhada şalvarıma uçur takmasın

Cuma günü eş ve dost at veya eşeğe odun sarılır oğlan evine götürülürmüş. İlk odun getirene hediyeler verilirmiş bu odunlar düğün gecesi ısınma ve ışık olarak kullanılmış. Oğlan evinde keşkek yapılır. Bu keşkek yanında sütlü hamur aşı ve yufka ile birlikte damadın arkadaşları tarafından köyü dolaştırılarak kız evine götürülürmüş.

Cumartesi günü kızın arkadaşları çeşmeye gider su doldurur ve türkü söyleyerek oğlan evine giderler 'hamam yakacağız sabun verin' diye sabun isterlermiş. Oğlan evi yengeleri geline çeyiz olarak kızı verdiği yataklar getirilir. Bu yengelere kız evi tarafından yemek verilirmiş. Ve sonrasında gene insan çağırmaya çıkılmış. Gelen insanlara yemek verilirmiş. Ve akşam imam nikâhı kıyılmış. Akşamüstü erkek tarafında davul kurulur geceye kadar oynanmış.

Pazar günü sabahtan cumartesi oğlan evinden gelen yataklar bu sefer kız evi yengeleri tarafından oğlan evine geri götürürmüş. Oğlan evi öküz arabalarını süsler ve ikindin kız almaya gidilirmiş. Gelinin başı yapılmaz yüzü yazılır ve pullanmış. Gelinlik olarak bindallı giyilirmiş. Gelin evden çıkmadan evdeki bütün

Gazelyakup köyündeki kaynak kişiler

erkeklerin elini öpermiş. Ortaya bir tabak konulur ve bu tabağın içine erkekler para atar bu paralar geline verilirmiş. Gelini almaya damat gelmez, kayınpolade alırmış gelini evden. Gelinin başına para konulur ve oğlan evine çeyiz satılırmış. Gelin eskiden genellikle öküz arabaları süslenen gelin arabalarıyla çıkartılırmış. Gelin camini etrafında dolaştırılır, mezarlığa gidilir gelin orada dua eder ve köy dolaştırılarak oğlan evine getirilirmiş.

Oğlan evine getirilen gelin arabadan inmeden mal bağışlanırmış (tarla hayvan gibi). Eve girerken yağ gibi geçinsinler diye yağ sürülür, çocuk çocuğa karışınlar diye kucağına çocuk verilirmiş. Gelin eve girince damat gelir yüzünü açar sonra herkesin görebileceği yere oturturlar köyde geline bakmaya gelirmiş.

Kız evi yengeleri gelin oğlan evine girdikten sonra heybe götürürmüş. Bu heybede tavuk, helva olurmuş ve heybenin yarısı da sağdica verilirmiş. Sağdıc genelde akrabalardan yapılmış. Heybeleri getiren yengelere oğlan evi yemek verirmiş.

Akşam damat camiye götürülür, ayakkabıları saklanır ve para karşılığı verilirmiş. Namaz kıldıktan sonra tekbir ve ilahilerle (genelde Veysel Karani ilahisi) getirilir damat büyüklerin ellerini öptükten sonra

Eski bir kilim

sırtına vurularak ve yumurta ve silah atılarak güvey salınırmış. Eve ip gerilir su testisi konur, damat su testisine tepermiş. Güvey cemaatine yemek verilirmiş. Tatlı lokum dağıtılırmış.

Ertesi gün sabah namazından önce akrabaların ellerini öpmeye giderler ve geline para verilirmiş. Kahvaltıdan sonra gelin süslenir kollarına ekmek ellerine buğday verilir ve ellerindeki buğdayı sepe sepe oynarmış gelin bereket gelsin diye... Daha sonra kollarındaki bu ekmek kesilip köy halkına dağıtılırmış.

Düğün yemeklerini, yoğurtlu çorba, pirinç pilavı, et yapılır. Tatlı olarak helva basılır.

Gazelyakup köyünün masal gibi düğün adetleri de böyle şekillenmiş kültürümüzde. Maalesef bazı adetler artık yapılmaz olmuş bu köyde de. Geri kalanın korunabilmesi dileğiyle....

NARİN'İN TÜRKÜSÜ

Derleyen: Halil Oral / Şair-Yazar

Değirmisaz deyince kömür,
kömür deyince işçilik akla
gelir. Herkesin Değirmisaz
kömür ocaklarında harıl harıl çalıştığı
günlerdir. Vakit 1950'li yıllardır. Denk
edilmiş yüklerle dolup taşmaktadır
Değirmisaz. Civar köylerden
bile evini denk edip taşıyanlar
olmuştur. Bunlardan biri de Narin
kızın ailesidir. Bölge topraklarına
kömürün karası hâkimdir. Bu karartı

içinde Narin kızın güzelliği gün gibi
ortadadır. Gören bir daha görmek
istemektedir. Narin kıza Hasan
Hüseyin talip olur. Gönüne Narin'in
sevdası düşmüştür. Düşen bu sevda
yüreğinde gittikçe büyümektedir.
Narin kız Hasan Hüseyin'e nişanlanır.
Çeyizler hazırlanmış esvaplar
düzülmüştür. Hasan Hüseyin'le Narin
dillere destan bir şekilde düzenlenen
düğünle evlendirilir. Dünya güzeli

Narin hamiledir. Doğum esnasında
ne olursa olur, Narin kız bebeğiyle
birlikte ölür. Yapılan tetkiklerde
ölümün sebebi tifodur

Narin'in ölümü bölgede hızla
yayılmıştır. Narin'in ölümünden
sonra kardeşi Ayşe, Hasan Hüseyin'le
evlendirilir. Bu olay dillerde şu şekilde
türküleşir. Türküleşir de Narin kız
ağıtlarda yaşar.

*Kayanın ardı pazar
Kâtipler yazı yazar
Narin kızı görünce
Hâkimler bile azar.*

*Ata astım maşayı
Karşılaman paşayı
Bize mehel gördüler
Kalem kaşlı Aşayı.*

*Tren yoldan geçiyor
Narin camı açıyor
Açma Narin camları
Seni gören şaşıyor.*

*Ayşe potin yağıyor
Hasan Üsen ağlıyor
Ne ağlıyor Hüseyin
Gardaşına yarıyor.*

*At gelir darta darta
Boynumda gümüş halka
On beşimde yar sevdim
Anamdan korka korka.*

*Kaya dibi yol olur
Meşe yanar kül olur
Gitme amcam davaya
Mahpus damı zor olur.*

*Tren gelir yol boya
İçi dolu mor boya
Bölölcemi bilseydim
Sarardım doya doya.*

HORHOR ÇEŞME

AHMET YAŞAR ÇAKMAK / Emekli Din Görevlisi-Yazar

Bu da nerden çıktı gibi düşüncelere kapılmayın. Mazi-Hal-İstikbal köprüsü Tarih diye anlatılıyor ya, biz de tarihimizden parça – parça koparılmamak için ilgilenenlere seslenmek değil, çığlık atmak istedik.

Bilenler bilir. Belediyenin yakınında, eski Seliköy köy (Güzelyurt) yolunun başlangıcında, Güzelyurt Caddesinin başında 90 -100 yıldır gürül gürül akan bir çeşme vardı ya!

Aha o çeşme yok olmak üzere...

İçimiz yanıyor, yüreğimiz dağlanıyor.

Önce güzellik ayaklarıyla, bizim de Tavşanlı'da olmadığımız bir zamanda yıkılmış sonra da suyu kesilmiş, herhalde şimdi de kökten temizleme safhasına girilmiştir. Hangi akl-ı evvele dediler de durup duran asırlık o çeşme ortadan kaldırıldı? Şimdilerde o garip çeşme inanın ağlıyor. Fakat suyu kesildiği için gözünden yaş çıkmıyor. O çeşme var ya;

- Bir zamanlar, Tavşanlı'nın bütün sığırlarının sulandığı bir çeşme idi.
- Tavşanlı itfaiyesinin en önemli acil su kaynağı idi, sulama, yangın ve inşaat da su taşınırken itfaiye oradan suyunu alırdı.

- Mahalleli çeşme üzerinde tarhana sererdi.
- Buğdaylar horhor akarında yıkanır, üstünde serilir ve bulgur yapılırdı.
- Çocukların kirli bezleri çeşme akarında değil, horhor ayağında yıkanır.
- Halı, kilim veya yün yapağı gibi şeyler, suyun bolluğu nedeniyle gürül-gürül yıkanır.
- At arabacılar, oradan atlarını sulayarak yola devam ederlerdi
- Merhum Osman TAN'ın evinin önünden, lise bayırına at yarışı, at koşusu, at denemesi yapılır, atlar da oradan sulanırdı.

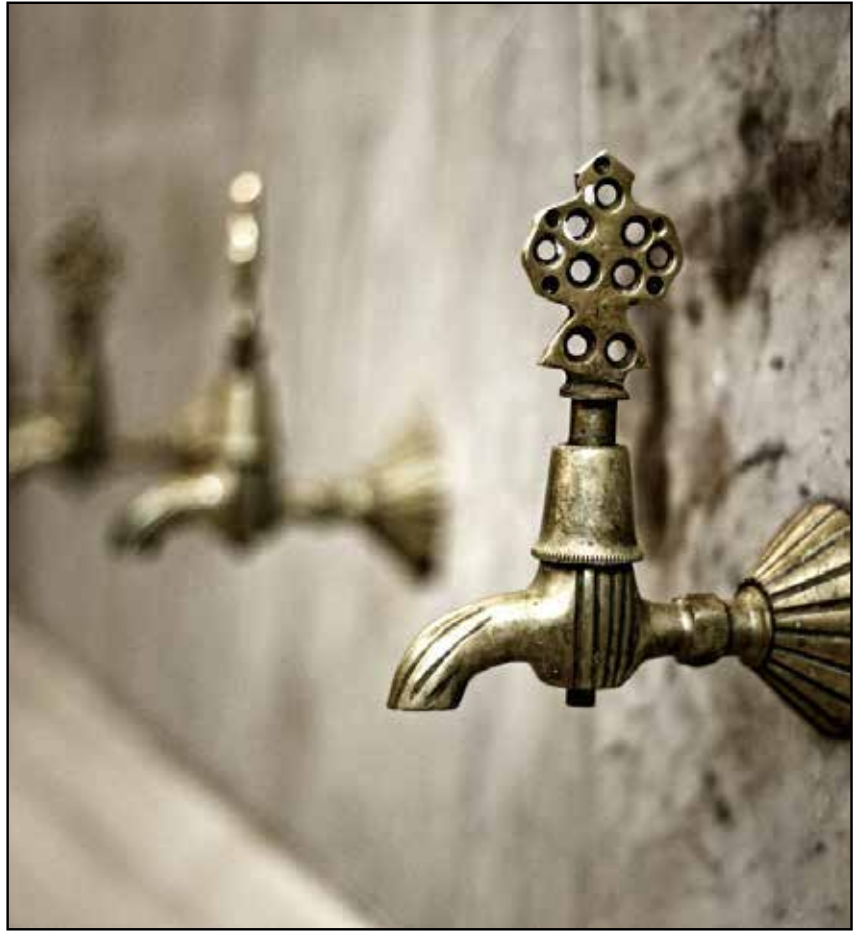

Horhor Çeşme

- Çok uzağa gitmeye gerek yok, paçaları sıvayarak çocuklar çeşmenin bol suyu ile dolu akarında oynarlardı.
- Kurban bayramlarında çeşme tam bir Çamaşır makinası idi. Hayvan işkembeleri O garip çeşmenin suyu ile temizlenirdi. Çeşme ayağının tıkanıdığı hiç vaki değildir.
- Evlerde yıkanan çamaşırlar, çeşmenin bol suyu ile durulanırdı.
- Belki inanmayanlar olur ama kışın abdest almak isteyenler buram-buram ılık **Horhor suyu** ile abdest alır, yazın da serinlemek için suyu içer ve kullanırdı.
- Sular kesildiğinde, çeşmenin civarı bidonlarla doluyordu. Şimdi o da kalmadı

İşte asırlık çeşmenin kısa serüveni...

Canım şimdi bu saydıkların o zamanda kaldı deyip tarihsizlik ve talihsizlik yapmayın!.

EFENDİLERİ

- Çeşmemizin yıllarca halka hizmet veren suyu şu anda kanalizasyona verilmiş, boşa akmaktadır
- Bu hayırları bırakıp gidenlerin bedduasından korkun!
- Çocuklarınıza, torunlarınıza kadar tesir eder.
- Yaşatın bu hayırları.
- Yetkililer ve ilgililer, sahip çıkın tüm eserlere.

Efendimiz s.a.v: "Su hayrı yapmaktan daha büyük sevap getiren bir sadak yoktur." buyurmuştur.(1)

Hız. Hüseyin, borç içinde kıvrınmaktadır. Bu borçtan kurtaracak "**Ebu Neyzer**" isimli suya sahiptir. Fakat bu su, bütün fakir Müslümanların içip kullandıkları sudur. Fakirlerin bu ihtiyacını göz önünde tutarak, borcun bütün ağırlığı altında duyduğu azaba rağmen bu suyu para ile satmaz. (2)

Kanuni, Kağıthane'de bir memba suyuna rastlar. İstanbul'a almak için Sinan'ı görevlendirir. Sinan, ölçümlerini yapar, bunun mümkün olduğunu, çok masraf gerektireceğini söyleyince, kaç mal olacağı sorulur. Der ki,

-Padişahım. Sular on saatlik mesafededir. Akçe keselerini uç uca dizip sarf ederseniz, su şehre gelir. Padişah:

-Suyun şehre gelmesi mümkün olduktan sonra, akçe keselerini uç uca değil, yan yana dizerim, yeter ki getirilebilsin! der. (3)

"İbadet, Allah'ın razı olduğunu yapmak, Ubudiyyet, Allah'ın yaptığından razı olmaktır"(4)

YÂDINDA MI DOĞDUĞUN ZAMANLAR,

SEN AĞLAR İKEN GÜLERDİ ÂLEM.

ÖYLE BİR ÖMÜR SÜR Kİ, OLSUN

MEVTİN SANA HANDE, HALKA MÂTEM (5)

*

Öldüğünde gülecek, fakat halkın arkasından ağlayacağı ve güzel dualara muhatap olacak, hizmeti ibadet şuuru ile yapan her kim ise şimdiden "**su kadar aziz**" olsun deriz.

Dipnot:

1-Camiu'-Sağır -II - S.142

2-İslam'da Sosyal Adalet- Yaşar TUNAGÜR- S.230- İstanbul- 1965

3-Diyanet Takvimi. 18.07.1991

4-Mustafa İSLAMOĞLU- Hayat Kitabı Kuran- s.3.

5-Fethi GEMUHLUOĞLU-Dostluk Üzerine-s.185-İst.1978

ŞAHMELEK KÖYÜ'NDE DÜĞÜN ADETLERİ

EBRU BİLGİ / Tarih Öğretmeni

Köyde eskiden **Kız Beğenme Olayları** genellikle oğlan anaları ya da akrabalar tarafından yapılıyor. Kız beğenme ya tanıdıklar aracılığıyla ya da köyde olan bir başka düğünde kına gecesinde (**Cumartesi Dönmesi**) oluyor.

Bunun yanında köyün gençleri arasında kendileri anlaşılanlar ve evlenenlerde var. Bu son dönemlerde sayıca bir hayli artmış durumda. Ama önceki yıllarda da bu duruma nadirde olsa rastlanıyor.

Köy Sakinlerinden **Emine Kahraman**'ın anlattığına göre; Eskiden köyde “**Köprü**” adeti denilen bir gelenek varmış. Buna göre şimdiki mezarlığın kıyısında olduğu yerde musalla taşının bulunduğu mevkide köyün genç kızları ve delikanlıları toplanır ve birbirlerine sevgilerini dile getiriyorlar. Burada söylenen çeşitli manilerde var. Bu manilerden en bilineni şöyle:

Mani. (Söyleyen: Seniye Coşkun)

*Ayağında yemeni
Ne eskidir, ne yeni
İki tane yar mı sevilir?
Ya O'nu al ya beni*

Eğer bir erkek bir kıza sevgisini itiraf ederse ve kız tarafından karşılık görmezse köprüden aşağıya atılıyor. Bu sırayla o kıza talip olan bütün erkekler tarafından tekrarlanıyor. Kızın gönlünün olduğu bir erkek olursa kız o delikanlıya dokunmuyor

ve o iki gencin birbirine sevdalı olduğunu herkes öğrenmiş oluyor

Bunun tam tersi durumda yani köyde bir delikanlıya talip olan kızlar olduğu zaman erkek gönlünün olmadığı hiçbir kıza pas vermiyor. Ama gönlünü kaptırdığı kız gelip kendisinden hoşlandığını dile getirdiği zaman delikanlı giydiği şapkayı havaya fırlatarak o genç kıza gönlü olduğunu tüm ahaliye açıklamış oluyor.

Köprüde söylenen mani. (Söyleyen: Hacer Kahraman)

*Koca pınar düz olsun
Etrafı buz olsun
Kayırma Hasan oğlan
Bulunmayan kız olsun*

NOT: Bu maniyi Hacer Teyze nin şimdiki eşi için köyün gençleri söylüyormuş.

Köprüde söylenen bir başka mani

*Ya bu köprü kimin köprüsü
Sevginin köprüsü
Nişanlısı nerede
Oda dibinde
Napıyor
Çay yapıyor
Napcakmış
Şapkasını.....atcakmış.*

Not: Şapkanın hangi kız beğenildiyse ona atılacağını belirtiyorlar burada.

Tüm bu gelişmelerden sonra aileler devreye giriyor ve **kız isteme faslı** başlıyor.

Kız İsteme-Söz-Nişan

Kız Beğenme olayı bittikten sonra oğlan tarafının büyükleri önceden haber vererek kız evine giderler ve oğlan evinin aile büyüklerinden bir kişi (dede-baba-amca-dayı) kızı ailesinden ister. Kız verme olayı genellikle ilk ziyarette olmaz. Bu ziyaretler birkaç kez tekrarlanmak zorunda kalınabilir. En sonunda kız evi kızlarını vermeye karar verince bir tarih belirlerler ve oğlan tarafı o gün kız evine gelerek kızın kendilerine verildiğine dair sembolik bir obje (mendil-yazma) alırlar.

Her iki tarafın belirlediği ortak bir tarihte **Nişan Kararı** alınır. Nişanı kız tarafı yapar. Nişanda oğlan tarafının gelin kıza aldığı her şey sergilenir. Nişandan birkaç gün sonra Kız evi, oğlan evine; nişan karşılığına gelir. Oğlan evinden gelen hediye bohçaları ve tatlı-çerez tepsileri boş getirilmez. Bu seferde oğlan evinde eğlence yapılır.

Düğün

Köyde önceden davul-zurna çalınarak yapılan düğünler zaman yenik düşmüş ve giderek yok olmaya başlamıştır. Artık düğünlerde daha çok elektro bağlama-org çalınmakta, kına gecelerinde ise cd ya da bilgisayardan müzik çalınmaktadır.

Düğünlerde oynanan oyunlar

Düğünlerde eskiden özellikle **Cumartesi Dönmesi** denilen kına gecelerinde köyün genç kızları gelin kızın etrafında çember yapıyorlar. Gelin Kız ortaya alınıyor ve çeşitli türküler söylenerek gelin kız ağlatılmaya çalışılıyor. Cumartesi Dönmesi sırasında gelinin yengeleri başlarında tepsilerle çerez, kına gibi şeyleri kınaya katılan misafirlere dağıtıyorlar. Yine yengeler gelin çıktıktan sonra da aynı kıyafetlerle başlarında taşıdıkları tepsilerde oğlan evine tatlı (bazen gelin baklavası) tavuk gibi yiyecekleri götürüyorlar. Ama yöreye ait geleneksel bir Kına Türküsü ne yazık ki yok.

Şahmelek köyündeki eski kıyafetler

Şahmelek köyündeki eski kıyafetler

Eski düğün yemekleri ve günlük yemekler

Düğünlerdeki yemek adetine de çok farklı bir gelenek yok. Tavşanlı'da olduğu gibi **Takım Yemek** denilen –Yoğurtlu Çorba-Et-Pilav-Tatlı dan oluşan yemek veriliyor. Fakat önceden düğünlerde yufkadan börek yapılmıyormuş. Düğün yapan ailenin ekonomik gücüne ve gelecek

Eski kıyafetten bir detay

misafir sayısına göre 10-12 büyük tepsi börek yapıldığı oluyormuş. Fakat günümüzde de ne yazık ki bu gelenekte ortadan kalkmış.

da son zamanlarda eskisi kadar yapılmıyor.

Damat uyandırma

Köyde önceden Kına gecesinin ertesi günü gelin kız ve yakın arkadaşları oğlan evine giderek damadı uyandırmak için o mahalledeki bütün evlerin kapılarını çalıyorlar. Bunun yanında Oğlan Evinin de kapısını çalıyorlar. Böylece damat uyandırılmış olunuyor. Bu gelenek günümüzde hala yaşatılmaya çalışılsa

Düğün Kıyafetleri

Köyde yöresel kıyafet çok fazla yaygın değil. Köyün Tavşanlı ilçe merkezine yakın olması sebebiyle zaman içinde günümüze uyum sağlanmış ve eski yöresel kıyafetler önemini kaybetmiş. Köyde yapılan gezi sırasında en az 150 yıllık olduğu söylenen bir şalvar takımı ile karşılaştık. Mor ile mavi karışımı bir kadife üzerine sarı sim sarma ile el işlemesi ile yapılan bu takım eskiden gelinlere giydiriliyormuş.

19. YY. NÜFUS DEFTERİNE GÖRE 1831 YILINDA HACI HÜSEYİN EFENDİ MAHALLESİ

ÖMER FARUK DİNÇEL / Tarih Öğretmeni

Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Fon kodu: NFS.d.01600
Hacı Hüseyin Efendi Mahallesi
Tarih: 17 Ca 1247 (17 Cemaziyelevvel
1247) (Miladi 24 Ekim 183-Pazartesi)

Tavşanlı'da 1831 Yılında yapılan nüfus yoklamasında Hacı Hüseyin Efendi Mahallesinde toplam 160 hane ve 353 kişi bulunmaktadır. Bunların haricinde Harmancık, Domaniç, Dağardı kazalarından gelip mahallede Ali Kadioğlu Hanında misafir olarak kalan ve esnafın yanında çırak olarak çalışanlar vardır. Bu misafirlerin defterde kimler olduğu yazılmış fakat tarafımızdan aşağıdaki listeye dahil edilmemiştir. O dönemde Tavşanlı Voyvodası olan (defterde de aynen bu şekilde bahsedilmiştir) Koca Mustafaoğlu Süleyman Ağa'nın hizmetkarlığını yapanlar ise şunlardır; Bergama'dan Kasaboğlu, Kara Mustafa'nın oğlu Mehmed (18 yaşında), Dağardı kazasının Kargılı köyünden (günümüzde Tavşanlı'ya bağlı) Karacaoğlu, Bektaş'ın oğlu Seyyid İbrahim (15 yaşında), Harmancık'ın Eşen köyünden (günümüzde Tavşanlı'ya bağlı) Alacuroğlu, Hasan'ın oğlu Seyyid İftade (18 yaşında).

Mahalledeki meslek dağılımı ise şöyledir;

1 Ayan, 1 imam, 1 Ramazan imamı, 1 Hatip, 1 Nakşibendi Şeyhi, 2 Mü-

derris, 2 Terzi, 12 Ekinci, 1 Emekli Sipahi, 6 Kahveci, 4 Tütüncü, 1 Kasap, 1 Kasap çırağı, 1 Tellal, 1 Saraç, 1 Kiracı, 1 Hamamcı, 1 Emir-i ferraş, 1 Helvacı, 1 Helvacı kalfası, 3 demirci, 2 Ekmekçi, 4 Nalbant, 1 Kadayıfçı, 3 Bıçakçı, 23 Dikimci, 4 Dikimci çırağı, 1 Değirmenci, 3 Semerci, 1 Kıyımçı, 7 Bıçakçı, 2 Bıçakçı çırağı, 1 Kiracı, 34 Debbağ, 2 Eskici, 3 Leblebici, 4 Tuzcu, 2 Bakkal, 10 Ağdacı, 2 Çerçi, 1 Berber, 1 Mahkeme Muhzırı, 5 Attar, 1 Hancı.

1-Keşfizâde, Şeyh Mir'in oğlu Mehmed. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Mahallenin beratlı imamıdır.

2-Oğlu Ali. 6 yaşında.

3-Keşfizâde, Hamid'in oğlu Seyyid Ali Efendi. 55 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Nakşibendi şeyhidir.

4-Keşfizâde, Hamid'in oğlu Seyyid Osman. 8 yaşında.

5-İsmail'in oğlu Zekeriya Efendi. 35 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. İbrahim Efendi Medresesinde müderristir.

6-Arab Hasan oğlu, Osman'ın oğlu Mehmed. 45 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Göyünlü Medresesi Müderrisi Dersîâm Vekili

7-Oğlu Halil. 6 yaşında.

8-Sarı Velioğlu, Hacı Mehmed'in oğlu Seyyid Ahmed. 15 yaşında. Orta boylu. Terzi

9-Kardeşi Seyyid İsmail. 10 yaşında.

10-Muhiboğlu, Mustafa'nın oğlu Hacı Muhib. 55 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Göyünlü Cami Hatibi.

11-Muhiboğlu, Ahmed'in oğlu Seyyid Mehmed. 6 yaşında.

12-Kardeşi Seyyid Mustafa. 5 yaşında.

13-Koca Mustafaoğlu, Hacı Hüseyin'in oğlu Mustafa. 40 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu. Ekinci.

14-Kardeşi Süleyman. 28 yaşında. Kumral bıyıklı, orta boylu. Kaza ayanı.

15-Oğlu Mehmed Feyzullah. 1 yaşında.

16-Bölükbaşıoğlu, İbrahim'in oğlu Ahmed. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Mahalle muhtarı. Emekli sipahi.

17-Oğlu İbrahim. 6 yaşında.

18-Bölükbaşıoğlu, Mustafa'nın oğlu Mehmed. 18 yaşında. Ortanca boylu, ter bıyıklı. Kahveci.

19-Koca Mustafaoğlu, Hacı Ali'nin oğlu Süleyman. 4 yaşında.

20- Gulami, Abdullah'ın oğlu Hürşid. 14 yaşında. Orta boylu.

TO BADELVAN KÜTÜPHANESİ'NE BAĞLI DİĞER KİTAPLARIN İZİNİ

115

1. Hacı Hüseyin Efendi	2. Hacı Hüseyin Efendi	3. Hacı Hüseyin Efendi	4. Hacı Hüseyin Efendi	5. Hacı Hüseyin Efendi	6. Hacı Hüseyin Efendi	7. Hacı Hüseyin Efendi	8. Hacı Hüseyin Efendi	9. Hacı Hüseyin Efendi	10. Hacı Hüseyin Efendi
11. Hacı Hüseyin Efendi	12. Hacı Hüseyin Efendi	13. Hacı Hüseyin Efendi	14. Hacı Hüseyin Efendi	15. Hacı Hüseyin Efendi	16. Hacı Hüseyin Efendi	17. Hacı Hüseyin Efendi	18. Hacı Hüseyin Efendi	19. Hacı Hüseyin Efendi	20. Hacı Hüseyin Efendi
21. Hacı Hüseyin Efendi	22. Hacı Hüseyin Efendi	23. Hacı Hüseyin Efendi	24. Hacı Hüseyin Efendi	25. Hacı Hüseyin Efendi	26. Hacı Hüseyin Efendi	27. Hacı Hüseyin Efendi	28. Hacı Hüseyin Efendi	29. Hacı Hüseyin Efendi	30. Hacı Hüseyin Efendi
31. Hacı Hüseyin Efendi	32. Hacı Hüseyin Efendi	33. Hacı Hüseyin Efendi	34. Hacı Hüseyin Efendi	35. Hacı Hüseyin Efendi	36. Hacı Hüseyin Efendi	37. Hacı Hüseyin Efendi	38. Hacı Hüseyin Efendi	39. Hacı Hüseyin Efendi	40. Hacı Hüseyin Efendi
41. Hacı Hüseyin Efendi	42. Hacı Hüseyin Efendi	43. Hacı Hüseyin Efendi	44. Hacı Hüseyin Efendi	45. Hacı Hüseyin Efendi	46. Hacı Hüseyin Efendi	47. Hacı Hüseyin Efendi	48. Hacı Hüseyin Efendi	49. Hacı Hüseyin Efendi	50. Hacı Hüseyin Efendi
51. Hacı Hüseyin Efendi	52. Hacı Hüseyin Efendi	53. Hacı Hüseyin Efendi	54. Hacı Hüseyin Efendi	55. Hacı Hüseyin Efendi	56. Hacı Hüseyin Efendi	57. Hacı Hüseyin Efendi	58. Hacı Hüseyin Efendi	59. Hacı Hüseyin Efendi	60. Hacı Hüseyin Efendi
61. Hacı Hüseyin Efendi	62. Hacı Hüseyin Efendi	63. Hacı Hüseyin Efendi	64. Hacı Hüseyin Efendi	65. Hacı Hüseyin Efendi	66. Hacı Hüseyin Efendi	67. Hacı Hüseyin Efendi	68. Hacı Hüseyin Efendi	69. Hacı Hüseyin Efendi	70. Hacı Hüseyin Efendi
71. Hacı Hüseyin Efendi	72. Hacı Hüseyin Efendi	73. Hacı Hüseyin Efendi	74. Hacı Hüseyin Efendi	75. Hacı Hüseyin Efendi	76. Hacı Hüseyin Efendi	77. Hacı Hüseyin Efendi	78. Hacı Hüseyin Efendi	79. Hacı Hüseyin Efendi	80. Hacı Hüseyin Efendi
81. Hacı Hüseyin Efendi	82. Hacı Hüseyin Efendi	83. Hacı Hüseyin Efendi	84. Hacı Hüseyin Efendi	85. Hacı Hüseyin Efendi	86. Hacı Hüseyin Efendi	87. Hacı Hüseyin Efendi	88. Hacı Hüseyin Efendi	89. Hacı Hüseyin Efendi	90. Hacı Hüseyin Efendi
91. Hacı Hüseyin Efendi	92. Hacı Hüseyin Efendi	93. Hacı Hüseyin Efendi	94. Hacı Hüseyin Efendi	95. Hacı Hüseyin Efendi	96. Hacı Hüseyin Efendi	97. Hacı Hüseyin Efendi	98. Hacı Hüseyin Efendi	99. Hacı Hüseyin Efendi	100. Hacı Hüseyin Efendi

NFS.d.01600

21-Keklikoğlu, İbrahim'in oğlu Ali. 38 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

22-Oğlu Hüseyin. 8 yaşında.

23-Keklikoğlu, İbrahim'in oğlu Ahmed. 38 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

24-Oğlu Mehmed. 12 yaşında.

25-Oğlu Mustafa. 7 yaşında.

26-Çavuşoğlu, Abidin'in oğlu Hüseyin. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu.

27-Oğlu Hasan. 1 yaşında.

28-Kethüdaoğlu, Hüseyin'in oğlu Mustafa. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

29- Kardeşi Veli. 28 yaşında. Sarı bıyıklı, orta boylu.

30-Kapucuoğlu, Hacı Ahmed'in oğlu Mustafa. 18 yaşında. Ortaca boylu.

31-Kardeşi Hasan. 8 yaşında.

32-Emir Ahmedoğlu, Mehmed'in oğlu Seyyid Yusuf. 40 yaşında. Kara bıyıklı, orta boylu. İkinci.

33-Oğlu Seyyid Ahmed. 8 yaşında.

34-Tombaycıoğlu, Hacı Hasan'ın oğlu Ömer. 45 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. İkinci.

35-Oğlu Hasan. 28 yaşında. Kara bıyıklı, orta boylu. İkinci

36-Tombaycıoğlu, Osman'ın oğlu İbrahim. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. İkinci.

37-Abbasoğlu, Arif'in oğlu Seyyid Abidin. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

38-Oğlu Seyyid Mehmed. 18 yaşında. Uzunca boylu. İkinci.

39-Abaşoğlu, Arif'in oğlu Seyyid Süleyman. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

40-Oğlu Seyyid Halil. 3 yaşında.

41-Oğlu Arif. 2 yaşında.

42-Kirişcioğlu, İbrahim'in oğlu Ömer. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Bıçakçı.

43-Oğlu Mehmed. 28 yaşında. Sarı sakallı, uzunca boylu.

44-Oğlu Süleyman. 18 yaşında. Sarı, uzunca boylu. Dikimci.

45-Oğlu Hüseyin. 15 yaşında. Orta boylu.

46-Kirişcioğlu, İbrahim'in oğlu Ahmed. 28 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı.

47-Oğlu İbrahim. 3 yaşında.

48-Kırlioğlu, İsmail'in oğlu Seyyid Ali. 40 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. Kıyımçı.

49-Oğlu Sadık. 12 yaşında.

50-Kırlioğlu, Kel İsmail'in oğlu Seyyid Ömer. 45 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. Bıçakçı.

51-Kardeşi Seyyid Halil. 38 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. Debbağ.

52-Oğlu Seyyid İsmail. 12 yaşında.

53-Oğlu Seyyid Mustafa. 8 yaşında

54-Oğlu Seyyid Mehmed. 4 yaşında

55-Kırlioğlu, Kel İsmail'in oğlu Seyyid Veyis. 38 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. Kiracı.

56-Oğlu Seyyid Ahmed. 9 yaşında.

57-Kırlioğlu, Himmet'in oğlu Seyyid Nebi. 38 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. Eskici.

58-Oğlu Seyyid Memiş. 1 yaşında.

59-Kırlioğlu, Ahmed'in oğlu Seyyid Ali. Orta boylu, ter bıyıklı. Dikimci çırağı.

60-Kardeşi Seyyid Hüseyin. 12 yaşında. Dikimci çırağı.

61-Turaloğlu, Ahmed'in oğlu Seyyid Mehmed. 18 yaşında. Orta boylu, ter bıyıklı. Dikimci.

62-Abdürrahim Bey oğlu, Bektaş'ın oğlu Abdürrahim. 40 yaşında. Orta boylu, kara sakallı. Debbağ.

63-Oğlu Bektaş. 1 yaşında.

64-Paşalıoğlu, Ahmed'in oğlu Mustafa. 9 yaşında.

65-Ali Bey oğlu, Ahmed'in oğlu Teke İbrahim. 40 yaşında. Kara sakallı, kısa boylu. Dikimci.

66-Oğlu Ahmed. 3 yaşında.

67-Hacı Mehmed Ali oğlu, Mustafa'nın oğlu Ali. 45 yaşında. Orta boylu, kır sakallı. Bıçakçı.

68-Oğlu İbrahim. 28 yaşında. Kumral bıyıklı, orta boylu. Duhani

69-Oğlu Mustafa. 13 yaşında. Ortanca boylu.

70-Oğlu Yusuf. 10 yaşında.

71-Oğlu Halil. 5 yaşında.

72-Kırbağcıoğlu, İbrahim'in oğlu Seyyid Hüseyin. Orta boylu, kara sakallı. Bıçakçı.

73-Kırbağcıoğlu, Hasan'ın oğlu Seyyid İsmail. 4 yaşında.

74- Kırbacıoğlu, Süleyman'ın oğlu Seyyid Hacı Halil. 50 yaşında. Orta boylu, kır sakallı. Debbağ.

75- Oğlu Seyyid Süleyman. 8 yaşında.

76-Sarı Kasaboğlu, Ahmed'in oğlu Mehmed. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Kasab çırağı.

77-Kardeşi Ali. 7 yaşında.

78-Zoroğlu, Hüseyin'in oğlu Halil. 40 yaşında. Uzunca boylu, kara sakallı. Debbağ.

79-Kardeşi Ahmed. 35 yaşında.

Uzunca boylu, kara bıyıklı. Debbağ.

80- Kasaboğlu, Yusuf'un oğlu Seyyid Mustafa. 38 yaşında. Uzunca boylu, kara sakallı. Kasab.

81-Oğlu Seyyid Yusuf. 6 yaşında.

82-Oğlu Seyyid Mehmed. 1 yaşında.

83-Böcekoğlu, Nalband Ali'nin oğlu Mehmed. 42 yaşında. Kara sakallı, uzunca boylu. Nalband.

84-Oğlu Mustafa. 18 yaşında. Uzunca boylu.

85-Oğlu Ali. 14 yaşında. Ortanca boylu.

86-Böcekoğlu, Ali'nin oğlu Hüseyin. 38 yaşında. Kumral sakallı, uzun boylu. Nalband.

87-Oğlu Ahmed. 2 yaşında.

88-Yağcıoğlu, İbrahim'in oğlu Dur Ali. 45 Yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Etmekçi (Ekmekçi).

89-Timurcuoğlu, Mustafa'nın oğlu Topal Hasan. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Kahveci.

90-Oğlu Ahmed. 16 yaşında. Ortaca boylu.

91-Emirapaşlıoğlu, Veli'nin oğlu Seyyid Hacı Mehmed. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Duhani.

92-Oğlu Seyyid Veli. 2 yaşında.

93-Gulami, Abdullah'ın oğlu Fürsi-ter? 14 yaşında. Ortaca boylu.

94-Bakioğlu, Halil'in oğlu Abdül-baki. 45 yaşında. Kır sakallı, kısa boylu. Demirci.

95-Oğlu Seyyid Ahmed. 3 yaşında.

96-Bakioğlu, İbrahim'in oğlu Seyyid Mustafa. 45 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Demirci.

97-Oğlu Şerif. 18 yaşında. Orta boylu, ter bıyıklı. Demirci.

98- Bakioğlu, Mehmed'in oğlu Seyyid İbrahim. 14 yaşında.

99-Tiritçioğlu, Küçük Ali'nin oğlu Mehmed. 18 yaşında. Ter bıyıklı, uzunca boylu.

100-Kardeşi Mustafa. 4 yaşında.

101-İmamoğlu, Halil'in oğlu Mustafa. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Leblebici.

102-Oğlu Ahmed. 3 yaşında.

103-Gökoğlu, Osman'ın oğlu Seyyid Hacı Ebubekir. 38 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu. Leblebici.

104-Kardeşi Seyyid Ömer. 35 yaşında. Kumral sakallı, kısa boylu. Dikimci.

105-Oğlu Seyyid Ahmed. 3 yaşında.

106-Gökoğlu, Hacı Ali'nin oğlu Seyyid Mehmed. 12 yaşında. Orta boylu.

107-Ramazancıoğlu, Mehmed'in oğlu İbrahim. 65 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Tuzcu.

108-Oğlu Ali. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Tuzcu.

109-Oğlu Seyyid Mustafa. 2 yaşında.

110-Monlaoğlu, Mustafa'nın oğlu Seyyid Hasan. 28 yaşında. Kumral bıyıklı, orta boylu. Bakkal.

111-Oğlu Seyyid Mustafa. 2 yaşında.

112-Monlaoğlu, Mehmed'in oğlu Halil. 40 yaşında. Kara sakallı, kısa boylu. Nalband.

113-Monlaoğlu, İbrahim'in oğlu Hasan. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Debbağ.

114-Derzioğlu, Mehmed'in oğlu Halil. 12 yaşında.

115-Monlaoğlu, Mehmed'in oğlu İsmail. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Nalband.

116-Oğlu Halil. 15 yaşında. Uzunca boylu.

117-Oğlu İbrahim. 11 yaşında.

118-Oğlu Hasan. 10 yaşında.

119-Tokmakkolluoğlu, Ali'nin oğlu Ahmed. 8 yaşında.

120-Kardeşi Ali. 1 yaşında.

121-Tokmakkolluoğlu, Ömer'in oğlu Mehmed. 28 yaşında. Sarı bıyıklı, kısa boylu. Kahveci.

122-Pasrasızoğlu, Hacı Süleyman'ın oğlu Hacı Hasan. 41 yaşında. Sarı sakallı, kısa boylu. Dikimci.

123-Oğlu İsmail. 12 yaşında. Ortanca boylu.

124-Oğlu Hüseyin. 6 yaşında.

125-Oğlu Süleyman. 1 yaşında.

126-Monla Ganioğlu, Hüseyin'in oğlu Seyyid Abdülkadir. 38 yaşında. Orta boylu, köse sakallı. Bıçakçı.

127-Oğlu Seyyid Ahmed. 13 yaşında.

128-Oğlu Hüseyin. 8 yaşında.

129-Oğlu Seyyid Mehmed. 1 yaşında.

130-Ağaköylüoğlu, Ali'nin oğlu Seyyid Monla Mehmed. 38 yaşında. Orta boylu, kumral sakallı. Edremid'de Ramazan İmamlığı yapmaktadır.

131-Kalaycıoğlu, Ekmekçi Ali'nin oğlu Seyyid Mustafa. 38 yaşında. Orta boylu, köse sakallı. Bıçakçı.

132-Pir Dedeoğlu, Halil'in oğlu Ahmed. 38 yaşında. Orta boylu, sarı sakallı. Debbağ.

133-Pir Dedeoğlu, Hacı Ali'nin oğlu Halil. 28 yaşında. Kara sakallı, uzun boylu. Debbağ.

134-Oğlu Mehmed. 1 yaşında.

135-Pir Dedeoğlu, Hacı Ali'nin oğlu İbrahim. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. Debbağ.

136-Kör Velioğlu, Veli'nin oğlu Ahmed. 58 yaşında. Uzun boylu, ak sakallı. Debbağ.

137-Oğlu Hüseyin. 35 yaşında. Orta boylu, kara bıyıklı. Debbağ.

138-Kör Velioğlu, Veli'nin oğlu Hacı Mustafa. Uzun boylu, kara sakallı. 45 yaşında. Debbağ.

139-Oğlu İbrahim. Ortanca boylu, ter bıyıklı. 18 yaşında. Debbağ.

140-Harmancıoğlu, Abdullah'ın oğlu Seyyid Ali. 38 yaşında. Uzun boylu, kara sakallı. İkinci.

141-Kör Velioğlu, Veli'nin oğlu Hacı Mehmed. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Debbağ.

142-Oğlu Hacı Hasan. 28 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

143-Cırıkoğlu, Halil'in oğlu Seyyid Hasan. Köse, kara sakallı, orta boylu. Dikimci.

144-Oğlu Seyyid Mehmed. 3 yaşında.

145-Cırıkoğlu, Halil'in oğlu Seyyid Mehmed. 4 yaşında.

146- Cırıkoğlu, Ahmed'in oğlu Seyyid Halil. 8 yaşında.

147-Kardeşi Seyyid Ahmed. 2 yaşında.

148-Boyacıoğlu, Hacı Halil'in oğlu Seyyid Hacı İbrahim. 55 yaşında. Kır sakallı, ortaca boylu. Ağdacı.

149-Oğlu Seyyid Mustafa. 38 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu. Ağdacı.

150-Oğlu Seyyid Hacı Ahmed. 35 yaşında. Kara sakallı, kısa boylu. Ağdacı.

151-Oğlu Seyyid Mehmed. 28 yaşında. Kumral bıyıklı, uzunca boylu.

152-Oğlu, Seyyid Ali. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. Ağdacı.

153-Torunu Seyyid Abdullah (Mustafa'nın oğlu) 2 yaşında.

154-Torunu Seyyid Halil (Ahmed'in oğlu). 2 yaşında.

155-Torunu Seyyid İbrahim (Mehmed'in oğlu). 1 yaşında.

156-Hasan Çelebioğlu, Ahmed'in oğlu Buruşuk İbrahim. 40 yaşında. Sarı sakallı, orta boylu. Çerçi.

157-Oğlu Ahmed. 11 yaşında.

158-Kobakoğlu, Halil'in oğlu Ahmed. 13 yaşında. Uzunca boylu.

159-Kardeşi Mehmed. 12 yaşında.

160-Kıynoroğlu?, Hüseyin'in oğlu Seyyid Süleyman. 10 yaşında.

161-Hatiboğlu, Mustafa'nın oğlu Ahmed. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. 18 yaşında.

162-Taharoğlu, Salih'in oğlu Hacı Ali. 45 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Dikimci.

163-Oğlu Ahmed. 3 yaşında.

164-Taharoğlu, Tahir'in oğlu Seyyid Osman. 18 yaşında. Uzunca boylu. Dikimci çırağı.

165-Kalaycıoğlu, Hasan'ın oğlu Hasan. 38 yaşında. Sarı sakallı, orta boylu. Mahkeme muhızı.

166-Oğlu Halil. 7 yaşında.

167-Burukoğlu, Mehmed'in oğlu Halil. 38 yaşında. Kumral sakallı, uzun boylu. Dikimci.

168-Kardeşi İbrahim. 28 yaşında. Köse, kara sakallı, orta boylu. Dikimci.

169-Kel Haliloğlu, Hacı Yusuf'un oğlu Hacı Süleyman. 55 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Attar.

170-Oğlu Halil. 28 yaşında. Kumral ve ince bıyıklı, uzunca boylu.

171-Hacı Bakioğlu, Hacı Mehmed'in oğlu Halil. 55 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Helvacı.

172-Kardeşi Seyyid Hüseyin. 50 yaşında. Kır sakallı, uzunca boylu.

173-Oğlu Seyyid Mehmed. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Debbağ.

174-Oğlu Seyyid Ali. 15 yaşında. Uzunca boylu.

175-Hacı Balıoğlu, Hacı Mehmed'in oğlu Seyyid Mustafa. 45 yaşında. Kır sakallı, ortaca boylu. Kahveci.

176-Oğlu Şerif. 6 yaşında.

177-Derzioğlu, İbrahim'in oğlu Emin. 16 yaşında. Ortaca boylu. Kahveci.

178-Sağiroğlu, Mustafa'nın oğlu Zeytin Hacı Halil. 45 yaşında. Sarı sakallı, kısa boylu. Ağdacı.

179-Oğlu Seyyid Mustafa. 28 yaşında. Kara, az bıyıklı, orta boylu. Ağdacı.

180-Oğlu Seyyid Ahmed. 18 yaşında. Kara, ter bıyıklı, uzunca boylu. Ağdacı.

181-Oğlu Seyyid İbrahim. 8 yaşında.

182-Beglioğlu, Osman'ın oğlu Seyyid İbrahim. 18 yaşında. Uzunca boylu.

183-Hacı Balıoğlu, İsmail'in oğlu Fakih Ahmed. 50 yaşında. Ak sakallı, uzun boylu. Ağdacı.

184-Oğlu İbrahim. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Ağdacı.

185-Oğlu Mehmed. 2 yaşında.

186-Kocadonluoğlu, Veli'nin oğlu Murtaza. 40 yaşında. Kara sakallı, ortaca boylu. Dikimci.

187-Oğlu Hasan. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı.

188-Oğlu Hüseyin. 14 yaşında. Uzunca boylu.

189-Oğlu Veli. 12 yaşında.

190-Hatiboğlu, Ahmed'in oğlu Dörtgöz Seyyid Ömer. 38 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu. Debbağ.

191-Oğlu Seyyid Ahmed. 2 yaşında.

192-Oğlu Seyyid Hüseyin. 1 yaşında.

193-Semercioğlu, Arif'in oğlu Hacı Ahmed. 38 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Attar.

194-Kardeşi, Seyyid Hacı Mehmed. 28 yaşında. Kara sakallı, orta boylu.

195-Kardeşi Şerif. 27 yaşında. Kumral bıyıklı, orta boylu. Attar.

196-Oğlu Seyyid Ahmed. 1 yaşında.

197-Semercioğlu, Arif'in oğlu Seyyid Mustafa. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı.

198-Kardeşi Seyyid Ali. 12 yaşında.

199-Fındık Kadioğlu, Halil'in oğlu Seyyid Ömer. 41 yaşında. Kara sakallı, kısa boylu. Kahveci.

200-Oğlu Seyyid Hail. 28 yaşında. Az bıyıklı, uzun boylu. Debbağ.

201-Oğlu Seyyid Abidin. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Derzi.

202-Oğlu Seyyid İbrahim. 16 yaşında. Uzunca boylu.

203-Oğlu Seyyid Mehmed. 12 yaşında.

204-Oğlu Seyyid Ahmed. 7 yaşında.

205-Kocadonluoğlu, Veli'nin oğlu Yahya. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Dikimci.

206-Oğlu Veli. 12 yaşında.

207-Oğlu Ali. 2 yaşında.

208-Lokmaoğlu, İbrahim'in oğlu Ahmed. 38 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu. İkinci.

209-Oğlu Abdülkadir. 12 yaşında.

210-Oğlu İbrahim. 6 yaşında.

211-Ali Kadioğlu, Ali'nin oğlu Seyyid İbrahim. 45 yaşında. Kırca kara sakallı, orta boylu. Dikimci.

212-Ali Kadioğlu, Ahmed'in oğlu Hüseyin. 18 yaşında. Uzunca boylu.

213-Kardeşi Mustafa. 12 yaşında.

214-Sübeksizioğlu, Hüseyin'in oğlu Halil. 40 yaşında. Kara sakallı, ortanca boylu. Dellal.

215-Oğlu İbrahim. Asakir-i Mansure'de.

216-Oğlu Hüseyin. 12 yaşında.

217-Cart cart oğlu, Abidin'in oğlu Hacı Hasan. 40 yaşında. Kumral sakallı, uzun boylu. Debbağ.

218-Oğlu Mustafa. 16 yaşında. Uzun boylu.

219-Oğlu Mehmed. 11 yaşında.

220-Çakıroğlu, Mehmed'in oğlu Mustafa. 38 yaşında. Kara sakallı, kısaca boylu. Bakkal.

221-Kardeşi Mehmed. 18 yaşında. Ortaca boylu.

222-Timur İmamoğlu, Mehmed'in oğlu Süleyman. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Ağdacı.

223-Sübeksizioğlu, Hüseyin'in oğlu Mehmed. 45 yaşında. Kır sakallı, orta boylu, alil.

224-Oğlu Abdülkadir. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Dikimci.

225- Ali Kadioğlu, Mehmed'in oğlu Süleyman. 50 yaşında. Kır sakallı, ortaca boylu. İkinci.

226-Oğlu Mehmed. 28 yaşında. Kumral bıyıklı, kısa boylu. İkinci.

227-Oğlu Ali. 12 yaşında. Uzunca boylu.

228-Menadoğlu?, Kasab Bekir'in oğlu Hacı Seyyid Ahmed. 55 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Debbağ.

229-Oğlu Hacı Hasan. 38 yaşında. Sarı sakallı, orta boylu. Debbağ.

230-Oğlu Hüseyin. 1 yaşında.

231- Beğlioğlu, Kara İsmail'in oğlu Hasan. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Debbağ.

232-Oğlu İsmail. 5 yaşında.

233-Kavilleoğlu ?, Süleyman'ın oğlu Seyyid Ahmed. 40 yaşında. Kara sakallı, kısa boylu. Dikimci.

234-Oğlu Seyyid Süleyman. 2 yaşında.

235-Eskici Kel Ahmedoğlu, Etmekçi (Ekmekçi) Yusuf'un oğlu Seyyid Ahmed. 28 yaşında. Az kara sakallı, orta boylu. Debbağ.

236-Oğlu Seyyid Halil. 10 yaşında.

237-Oğlu Ali. 2 yaşında.

238- Eskici Ahmedoğlu, Etmekçi (Ekmekçi) Yusuf'un oğlu Seyyid Mehmed. 28 yaşında. Sarı bıyıklı, orta boylu. Sarac

239-Oğlu Seyyid Yusuf. 1 yaşında.

240-Eskici Ahmedoğlu, Etmekçi (Ekmekçi) Yusuf'un oğlu Seyyid Ali. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Etmekçi.

241-Oğlu Seyyid Yusuf. 1 yaşında.

242-Eskici Ahmedoğlu, Etmekçi Yusuf'un oğlu Seyyid İbrahim. 15 yaşında. Ortaca boylu.

243-Hüdayioğlu, Kara Ali'nin oğlu Hasan. 45 yaşında. Kır sakallı, uzunca boylu. Kiracı.

244-Akhisarlıoğlu, Arif'in oğlu Mustafa. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Bıçakçı.

245-Derzioğlu, Mehmed'in oğlu Seyyid Ahmed. 55 yaşında. Kır sakallı, orta boylu.

246- Oğlu Halil. 14 yaşında. Uzunca boylu.

247-Kardeşi Seyyid İbrahim. 12 yaşında.

248-Kardeşi Seyyid Mehmed. 6 yaşında.

249-Hamamcıoğlu, Kara Ali'nin oğlu Seyyid Mehmed. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Hamamcı.

250- Kardeşi Seyyid Veli. 14 yaşında. Uzunca boylu.

251-İmamoğlu, Ahmed'in oğlu Etmekçi (Ekmekçi) Hacı İsmail. 50 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Çerçi.

252-Oğlu Ahmed. 18 yaşında. Uzun boylu, ter bıyıklı. Helvacı Kalfası.

253-Oğlu Hasan. 16 yaşında. Ortaca boylu.

254-Oğlu Ali. 2 yaşında.

255-Korkoroğlu, Hüseyin'in oğlu Seyyid Hacı Mehmed. Kara sakallı, orta boylu. Kadayıfçı.

256-Oğlu Seyyid Hüseyin. 4 yaşında.

257-Oğlu Seyyid İsmail. 2 yaşında.

258- Saracoğlu, Ali'nin oğlu Süleyman. 16 yaşında. Uzunca boylu. Şühela

259-Basiretsizioğlu, Ali'nin oğlu Hüseyin. 40 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu. Dikimci.

260-Oğlu Ali. 16 yaşında. Ortaca boylu. Dikimci.

261-Oğlu Mehmed. 12 yaşında. Uzunca boylu.

262-Oğlu Mustafa. 4 yaşında.

263-Burhanoğlu, Hüseyin'in oğlu İbrahim. 18 yaşında. Ortanca boylu, ter bıyıklı. Debbağ.

264-Sakat Yusuf oğlu, Hacı Ali'nin oğlu Hacı Sadullah. 55 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. İkinci.

265-Oğlu Fethullah. 38 Yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Hancı.

266- Oğlu Mehmed. 28 yaşında. Kara sakallı, uzunca boylu. Tuzcu.

267-Oğlu Seyyid Habib. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. Attar.

268- Torunu Seyyid Süleyman. 12 yaşında.

269- Kardeşi Mehmed. 5 yaşında.

270-Tomtom oğlu, Hacı İbrahim'in oğlu Seyyid Halil. 18 yaşında. Uzunca boylu.

271-Dervişoğlu, Kalaycı Kemal'in oğlu Mehmed. 40 yaşında. Kara sakallı, uzunca boylu. Bıçakçı.

272- Dayioğlu, Mehmed'in oğlu Mesdan. 45 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Dikici.

273- Oğlu Ali. Uzunca boylu, ter bıyıklı. 18 Yaşında. Dikici.

274-Oğlu İbrahim. 11 yaşında.

275-Dayı İbrahim oğlu, Halil'in oğlu Ahmed. 55 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Değirmenci.

276- Çatpatoğlu, Ahmed'in oğlu Himmet. 38 yaşında. Kumral sakallı, ortanca boylu. Semerci.

277-Dayioğlu, Mehmed'in oğlu Seyyid Hacı İbrahim. 38 yaşında. Sarı sakallı, orta boylu.

278- Ayrancıoğlu, Hüseyin'in oğlu Mehmed. 28 yaşında. Sarı bıyıklı, ortaca boylu. Dikici.

279-Kardeşi Mustafa. 18 yaşında. Sarı bıyıklı, ortaca boylu.

280-İmamoğlu, Mehmed'in oğlu Seyyid Hüseyin. 37 yaşında. Kumral sakallı, orta boylu.

281-Oğlu Seyyid Mehmed. 3 yaşında.

282- Güdük oğlu, Kiraz Ali'nin oğlu Mustafa. 38 yaşında. Kara sakallı, ortaca boylu. Dikici.

283-Oğlu Ali. 1 yaşında.

284-Güdük oğlu, Kiraz Ali'nin oğlu Hüseyin. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı.

285-Kardeşi Ahmed. 8 yaşında

286-Kardeşi Hüseyin. 4 yaşında.

287-Ali Kadioğlu, Mustafa'nın oğlu Ahmed. 55 yaşında. Ak sakallı, orta boylu. Debbağ.

288-Oğlu Mustafa. 38 yaşında. Köse, kara sakallı, orta boylu.

289-Oğlu Hüseyin. 28 yaşında. Kara sakallı, uzun boylu. Debbağ.

290-Torunu Mehmed. 18 yaşında. Uzunca boylu.

291-Diğer torunu Hüseyin. 9 yaşında.

292-Kadioğlu, Hüseyin'in oğlu Seyyid Ali. 3 yaşında.

293-Abdülkerimoğlu, Ali'nin oğlu Süleyman. 45 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Bıçakçı.

294-Oğlu Hüseyin. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. Bıçakçı çırağı.

295-Göktaşoğlu, Halil'in oğlu Mehmed. 38 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Berber.

296-Kıncioğlu, Hacı Ali'nin oğlu Ahmed. 14 yaşında. Kısaca boylu. Dikici çırağı.

297-Hamamcıoğlu, Mehmed'in oğlu Hacı Ahmed. 45 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Bıçakçı.

298-Oğlu İbrahim. 17 yaşında. Orta boylu, çolak.

299-Çukadaroğlu, Ahmed'in oğlu Seyyid Mehmed. 55 yaşında. Ak sakallı, kısa boylu. Duhancı.

300-Oğlu Şerif. 18 yaşında. Uzunca boylu. Dikici.

301- Oğlu Seyyid İbrahim. 15 yaşında. Ortaca boylu.

302-Oğlu Seyyid Halil. 6 yaşında.

303-Burukoğlu, Hacı Salih'in oğlu Hacı İbrahim. 50 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Debbağ.

304-Oğlu Hasan. 11 yaşında.

305-Oğlu Hüseyin. 4 yaşında.

306-Teke Osmanoğlu, Osman'in oğlu Seyyid Ali. 34 yaşında. Kumral bıyıklı, kısa boylu. Debbağ.

307- Manav Osmanoğlu, Zor Ali'nin oğlu Seyyid Çelebi Hüseyin. 50 yaşında. Kır sakallı, orta boylu. Debbağ.

308- Oğlu Osman. 28 yaşında. Kara bıyıklı, orta boylu. Debbağ.

309-Çüdaroğlu, Süleyman'ın oğlu Hacı İbrahim. 40 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. Attar.

310-Oğlu Süleyman. 11 yaşında.

311-Çavuşoğlu, Mustafa'nın oğlu Himmet. 35 yaşında. Uzun boylu, kara sakallı. Hacı şerife gitmiş.

312-Oğlu Mustafa. 7 yaşında.

313- Çavuşoğlu, Hasan'ın oğlu Mehmed. 38 yaşında. Kara sakallı, orta boylu. İkinci.

314-Oğlu Hasan. 1 yaşında.

315-Köstekoğlu, Ahmed'in oğlu Değirmenci Halil. 55 yaşında. Kır sakallı, kısa boylu. Gözleri alil.

316-Çifteoğlu, Süleyman'ın oğlu Seyyid Ali. 65 yaşında. Ak sakallı. Emir-i ferraş.

317-Oğlu Seyyid Ahmed. 18 yaşında. Orta boylu, ter bıyıklı.

318-Oğlu Seyyid Süleyman. 12 yaşında.

319-Burukoğlu, Hüseyin'in oğlu Mehmed. 28 yaşında. Kara bıyıklı, orta boylu. Debbağ.

320-Ali Kadioğlu, Koca İbrahim'in oğlu Koca Mehmed. 50 yaşında. Kır sakallı, orta boylu.

321-Oğlu Osman. 28 yaşında. Sarı bıyıklı. Orta boylu. Debbağ.

322-Oğlu Ali. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. İkinci.

323-Sakat Yusuf oğlu, Mustafa'nın oğlu Hasan. 40 yaşında. Kumral sakallı, uzun boylu. Tuzcu.

324-Koca Mustafaoğlu, Hacı Halil'in oğlu Mehmed. 16 yaşında. Ortaca boylu.

325-Kel Haliloğlu, Mustafa'nın oğlu İbrahim. 38 yaşında. Kara sakallı, uzun boylu. Duhancı.

326-Oğlu Hasan. 3 yaşında.

327-Kel Haliloğlu, Mustafa'nın oğlu İsmail. 28 yaşında. Kumral bıyıklı, orta boylu.

328-Kardeşi Mehmed. 18 yaşında. Ortaca boylu, ter bıyıklı. Debbağ.

329-Akhisarlıoğlu, İsmail'in oğlu Ahmed. 37 yaşında. Orta boylu, kara bıyıklı. Dikici.

330-Kardeşi Mehmed. 35 yaşında. Sarı bıyıklı, uzunca boylu. Dikici.

331-Kardeşi Süleyman. 12 yaşında. Orta boylu.

332-Kardeşi Halil. 10 yaşında.

333-Ayrancıoğlu, İbrahim'in oğlu Halil. 75 yaşında.

334-Oğlu Mehmed. 40 yaşında.

Kumral sakallı, orta boylu. Semerci.

335-Oğlu Seyyid Halil. 28 yaşında.

Kara bıyıklı, orta boylu. Semerci.

336-Torunu Süleyman. (Mehmed'in oğlu). 12 yaşında.

337-İrzuvanlıoğlu, Mehmed'in oğlu Ebubekir. 38 yaşında. Kumral sakallı, uzun boylu. Leblebici.

338-Bektaşoğlu, Bektaş'ın oğlu Ahmed. 3 yaşında.

339-Musaoğlu, Kocabıyık Mehmed'in oğlu Yusuf. 18 yaşında. Orta boylu, ter bıyıklı. Debbağ.

340-Kardeşi Halid. 16 yaşında. Uzunca boylu.

341-Kardeşi Hasan. 3 yaşında.

342-Cırt Cırt oğlu Abidin'in oğlu Hacı Abidin. 38 yaşında. Kara sakallı, uzun boylu. Debbağ.

343-Oğlu Seyyid Mustafa. 11 yaşında.

344-Oğlu Seyyid Hasan. 4 yaşında.

345-Oğlu Seyyid Hüseyin. 1 yaşında.

346-Çiftelioğlu, Abidin Seyyid Mustafa. 7 yaşında.

347-Pir Mehmedoğlu, Mehmed'in oğlu Abdürrahim. 18 yaşında. Uzunca boylu, ter bıyıklı. Bıçakçı çırağı.

348-Kara İbrahim oğlu, Halil'in oğlu Hasan. 11 yaşında.

349-Kardeşi Hüseyin. 4 yaşında.

350-Tokmak Kutlu oğlu, Veli'nin oğlu Mustafa. 18 yaşında. Ter bıyıklı, uzun boylu.

351-Asitaneli Yorgancı Süleyman Ağa. 45 yaşında.

352-Oğlu İbrahim. 13 yaşında.

353-Eğrigözlü Beratioğlu Molla Mehmed. 45 yaşında.

ÖZLEMİM TAVŞANLI

Uzun mu uzun yolların
 Kocası, üzerinde Ada'sı
 Doyulmaz Hotanlı Suyun var.
 Serin Yaylacığın ve Boduğan'ın
 İçinde akan buz gibi suların
 Her zaman övündüğüm
 Minarelerinde derin ezan seslerin
 Kına gecelerinde oynadığın
 Aslında ağıt Gediz Pazarın var.
 Moymul'un altından gelir geçersin
 Balıklı'da soluklanıp
 Mülayim'de huzur bulursun
 Mehmetçik Çamlarınla
 Ormanın en güzeli sende
 Dünyanın güzel çerezi
 Yedikçe doyamadığım leblebin var.
 Gönülden sevdalıdır insanın
 Düğününde seninle güler
 Cenazende seninle ağlar
 Sende doğup ölecek insanın var.
 Sevdamsın, hasretimsin
 Sen ey! Tavşanlı...
 Memleketimsin.

Mustafa Kemal ŞİRİN

ZEYTİNOĞLU TÜRKÜSÜ VE HİKAYESİ

ORHAN KASAP / Emekli Öğretmen-Müzisyen

Bir müzik insanı olarak “Moymul’un altında Balıklı pınar” türküsünü her duyduğumda veya mırıldandığımda “Balıklı Çay Bahçesi” girişine yazılan duyuru yazısı gelir gözümün önüne, duygulanırım bir Tavşanlılı olarak. Moymullu bir ailenin çocuğu evleniyor veya askere gidiyordur, bütün Moymul Mahallesi halkına seslenen bir davet yazısıdır bu. Yok olmaya başlayan “Mahalle dayanışması” nı anlatır bana.

“Zeytinoğlu Türküsü” nü duyduğumda da nedense eski Tavşanlı gelir aklıma. Hicabî’nin Şifa Eczanesi önünden Cumhuriyet Meydanına doğru yaptığı sesli duyuruyu ve “Makas Ayşe” nin sözlü düğün mevlüt davetlerini anımsarım. ”Ne kadar büyüdü Tavşanlı!” derim. Günümüzdeki Tavşanlı’yı gözümün önüne getirince. Bu arada birçok manevi değerlerimizi yitirdiğimizi de düşünürüm.

Özellikle mahalli türkülerimizi gittikçe maziye gömdüğümüz açıkça görünür. Domaniç ve diğer köy türkülerimiz birçok vesile ile yaşatılmaktadır. Ama Kütahya Germiyan Kültürü ile Domaniç Osmanlı kültürü arasında sıkışıp kalmış olan Tavşanlı’nın türkülleri yok olup gitmektedir. Bu nedenle bende Tavşanlı Merkeze ait “Zeytinoğlu Türküsünü” incelemeye ve Tavşanlı Dergisinde türkünün hikâyesini yayınlamaya karar verdim. Daha önceki derleme yazılarını rahmetli arkadaşım Mustafa Kocagöz’ün anlattıklarını, Zeytinoğlu ailesinin halen yaşayan fertlerini başta Reşat

Zeytinoğlu olmak üzere dinleyip okuyarak bu yazıyı kaleme aldım.

Tavşanlı’nın öz folklor değeri olan bu türküde adı geçen Zeytinoğlu İbrahim Efendi, zamanın büyük tüccarlarından. Tavşanlı’da bulunan ticarethanesinde toptancılık yapmakta ve birçok aileye de geçim kapısı olmaktadır. Zeytinoğlu İbrahim Efendi’den mal alıp satanlardan biri de Kayı köylü Matıf’tır. Ondan çerçi malları alan Matıf, bu defa dara düşmüş ve epey zaman geçmesine rağmen aldığı malların borcunu İbrahim Efendi’ye ödeyememiştir.

Zeliha isminde evlilik çağına gelmiş güzel bir kızı olan Matıf’a Ağanın adamları bir teklif götürürler; “Ya paranı ya da kızını ver borçtan kurtul” derler. Köye dönen Matıf, kızına durumu ve çaresizliğini anlatır. Nişanlı olan Zeliha, sırf babasını borçtan kurtarmak için İbrahim Efendi’ye gelin gitmeye razı olur.

O zamanlar, şimdi de kullanılmakta olan Ulucami yanındaki konağında oturmakta olan İbrahim Efendi ise 75 yaşındadır. Namaz dönüşü eve geldiğinde gelinliği ile oturmakta olan güzeller güzeli daha 18 ‘in de olan Zeliha’yı görünce gönlü el vermez ve ona; “Ben ölünceye kadar hizmet et yeter. Ben öldükten sonra dilediğin bir gençle evlenirsin” der.

Dört eşli olan İbrahim Efendi’ye en güzel şekilde hizmet eden Zeliha, bunun mükâfatını görür. Özellikle Derbent Köyünden olan eşin bütün kötü davranışlarına rağmen Ağanın gözüne giren Zeliha, o ölünce büyük bir mirasa konar.

Ve türküyü konu olan bu hikâye mutlu sonla biter. Zeliha, gerçekten sevdiği gençle evlenerek mutlu bir yuva kurar.

ZEYTİNOĞLU TÜRKÜSÜ

Derleyen ve Notaya Alan: Kumru Canku
Derleme yeri ve Tarihi: Tavşanlı.
14.07.1982
Kaynak kişi: Hasan Kılıçarslan
Yöresi: Kütahya-Tavşanlı

*Minarenin ucu mucu telli
Zeytinoğlu kambur belli
Zeliha kız dududu mudu dilli*

*Amanın imanım atlı da geliyor
Bışirdiğin aşlar tatlı da geliyor
Amanın imanım ben neler oldum
Babamın borcuna ben kefil oldum*

*Minareden attın beni
Ataşlara yaktın beni
Elli altına sattın beni
(Bağlantı)*

*Minarede âlem olmaz
Çavdar buğdayı helva lokum olmaz
Derbentli’ye ölüm zulüm olmaz*
(Bağlantı)*

*Çavdar gitti Kayı mayı köye
Aman böğürdü mü bizim sarı düve
Saat da beşte gel bizim eve
(Bağlantı)*

* “Derbentli’de din iman olmaz” diye de söylenir. Derbentli, Hacı İbrahim Ağanın Derbent’ten aldığı eşidir.
Derbent: Tavşanlı’nın bir köyü

ZEYTİNOĞLU TÜRKÜSÜ

Derleyen ve Notaya Alan: Kumru Canku
Derleme Yeri ve Tarihi: Tavşanlı 14. 07. 1982

Kaynak Kişiler: Hasan Kılıçarslan
Abdullah Kaya
Yöresi: Kütahya-Tavşanlı

(Giriş ve Ara Sazı)

2. 1. 2.

Mi-na - re - nin u - cu mu - cu tel - li

6. 1. 2.

Zey-tin oğ - lu kam - bur bel - li li (Saz)

9. A - ma-nın i - ma - nım
A - ma-nın i - ma - nım

12. at - lı da ge - li yor Pi - şir - di - ğin aş - lar
ben ne - ler ol - dum Ba - ba - mın bor - cu - na

14. tat - lı da ge - li - yor
ben ke - fil ol - - - dum

15. (2. öbek)

at - tın be - ni be - ni
Sat - tın be - ni be - ni

Notaya Alınan Zeytinoğlu Türküsü

TAVŞANLI KÜLTÜR VE TARİH KOMİSYONUNUN KAYI, ALİKÖY BELDESİ, VAKIF, AKÇAŞEHİR VE YAĞMURLU KÖYLERİ GEZİSİ

Tarih: 11 Haziran 2013-Salı.

Tavşanlı'ya bağlı Kayı, Aliköy Beldesi, Vakıf, Akçaşehir ve Yağmurlu köylerini kapsayacak gezinin hazırlığı günler öncesinden Tavşanlı Kültür ve Tarih Araştırmaları Komisyonu Genel Sekreteri İsmail Kartal tarafından yapılmış ve gerekli izinler alınarak gidilecek güzergâhtaki Belediye Başkanı ve muhtarlar ile görüşülmüştü. Gezi için her şey hazırды.

Tavşanlı Kültür ve Tarih Araştırmaları Komisyonu üyeleri, sabah güneşinin Tavşanlı'yı ısıtmaya başladığı saatlerde Hükümet Konağı önünde toplanmaya başladılar. Toplanma yerine gelenlerin aşk, şevk ve heyecan içinde oldukları yüzlerinden belli oluyordu. Kimsini elinde not defteri kimisinin elinde fotoğraf makinası..

Toplanma saatimiz olan sabah 9.00'da Şair-Yazar Halil Oral hariç herkes tamdı. Geziye katılacak olanların toplanması sonunda bizi geziye götürecek olan ve Tavşanlı Belediyesi tarafından tahsis edilen otobüsümüzün hareket etmesi saat 9.15'i bulmuştu. Halil Abi'de çevre yolu üzerinde ekibimize katıldı.

Komisyon üyeleri Hükümet Konağı önünde hareket etmeden önce

Kayıköy'deki tarihi kule

Gezide Tavşanlı Kaymakamı Sayın Numan Hatipoğlu, Belediye Başkan Yardımcısı Mehmet Atabay, İlçe müftüsü Mecit Amil, Sağlık Meslek Lisesi Müdürü ve Komisyon Genel Sekreteri İsmail Kartal, İstiklal İlkokulu Müdürü İbrahim Bulut, Emekli Tarih Öğretmeni İsmail Balı, Emekli Öğretmen ve Müzisyen Orhan Kasap, Tavşanlı TEMA Temsilcisi Adnan Yazıcı, Emekli Din Görevlisi Ahmet Yaşar Çakmak, Şair ve Yazar Halil Oral, Tarih Öğretmenlerinden Melahat Aslan, Ömer Faruk Dinçel, Mesut Kocaman, Coğrafya Öğretmeni Osman Göney, Meslek Dersleri Öğretmeni Yakup Çelebi, Moymul Aşağı Cami İmamı Mehmet Pelvan, Sınıf Öğretmeni Ayfer Pehlevan ve İsmail Hoca'nın Dumlupınar Üniversitesi Tarih Bölümünde okuyan oğlu Gökhan Kartal hazır bulunmuşlar ve otobüsün içinde yerlerini almışlardı. Gezideki ilk durağımız Kayıköy idi.

Kayıköy'de önce 19. yy ortalarında yapıldığı düşünülen tarihi kule ev gezildi. Tavşanlı ilçesinde ön plana çıkan tarihi eserlerden biri olan bu yapının son durumu ise hiçte iç açıcı değildi. Çatısı çökmeye başlayan, restorasyonu acilen yapılması gereken, Kayıköylü bir sülaleye ait olduğunu bildiğimiz bu tarihi binanın 50'ye yakın mirasçısının bulunduğunu da muhtardan öğrenmiş olduk.

Komisyon üyeleri kulenin içinde inceleme yaparken

Tarihi kulede yapılan incelemelerin ardından Kayıköy'deki düğün salonu binasında muhtar Ahmet Yüksel tarafından hazırlatılan kahvaltı yapıldı. Yapılan kahvaltıdan sonra köy okuluna geçildi. Kaymakam Numan Hatipoğlu ve komisyon üyelerinin okulu ziyaretinden sonra Kayıköy yakınlarındaki höyük gezildi. Bazı yerlerinde kaçak kazılar yapılmış olan höyüğün üzerinde yapılan incelemelerin ardından Çifteçeşmeler ve Kökemler Derbendinden geçilerek Şahmelek köyü yakınlarındaki ormanlık alana ulaşıldı.

Şahmelek yakınlarındaki Martoğlu Çamı ve Mehmetçik (Piramidal) Çamlar görüldü. TEMA İlçe temsilcisi Adnan Bey'in çamlar ile ilgili verdiği bilgilerden sonra Aliköy'e ulaşıldı. Burada bizi Aliköy Belediye Başkanı Kemal Tunç ve Aliköy Beldesi Zafer Mahallesi Muhtarı Recep Altan karşıladı. Kemal Sultan Türbesi gezildi. Sonra hep birlikte Vakıfköy'e gidilerek Vakıf Ormanları, Mehmetçik Çamına konu olan Mehmetçik Mezarı, Mehmetçik Çamları (Selviçam, Piramidal, Ehrami Karaçam) ve Martala Çam (Topçam) örnekleri görüldü. Dünyada sadece Tavşanlı ilçe sınırlarında ve özellikle bu sahada yayılma gösteren Mehmetçik Çamları ve bu çamlara konu olan efsanenin çıkış noktası olan Vakıf Çamlığındaki meçhul Mehmetçik'in mezarı ziyaret edildi.

Kayıköy'de yapılan sabah kahvaltısı

Kaymakam Numan Hatipoğlu ve Komisyon üyelerinin Kayıköy'deki okul ziyareti

Komisyon üyeleri Kayıköy yakınlarındaki höyük önünde

Kayıköy'deki höyükte yapılmış olan kaçak kazılardan biri

Muhtar Recep Altan'ın verdiği bilgilerden Vakıf Çamlığının toplam 685 hektarlık bir alanı kapsadığını ve bunun 40 hektarının Aliköy'ün mahallesi olan Dulkadir sınırları içerisinde yer aldığını öğrendik. Yapılan incelemelerin ve çekilen fotoğrafların ardından tekrar Aliköy Beldesi'ne geri dönüldü. Belde sınırları içinde, orman kenarında yer alan Tekçamın Burnu denilen güzel mi güzel, havadar ve yanında gürül gürül bir çeşmenin aktığı mesire alanına ulaşıldı. Burada Aliköy Belediye Başkanı Sayın Kemal Tunç tarafından komisyon üyelerine öğle yemeği ikramı yapıldı. Bulunduğumuz alan; Tavşanlı-Kütahya karayolu, organize sanayi bölgesi ile Kalenin tepesi adı verilen yerin görüldüğü güzel bir piknik alanı idi.

Büyük bir çamın gölgesinde yenilen öğle yemeğinin ardından tekrar Aliköy Beldesi içinden geçip Karcık köyü yolunu kullanarak Akçaşehir köyü'ne ulaştık. Burada da bizleri köyden Tevfik Demir karşıladı. Cami önünde kısa bir molanın ardından Köstenkayalar mevkiinde yer alan Kale'ye çıktık. Kale yakınlarına kadar otobüs bizleri ulaştırmış kalan yolu da yaya olarak yürümüştük. Kaleye çıktığımızda ise çevredeki manzara muhteşemdi. Bir tarafta vadi içinde uzaktan mağaraların ağzı görünürken diğer taraftan Kayaboğazı Baraj Göleti görünüyordu. Rehberimiz Tevfik Demir ve İsa Uslu'nun verdiği bilgilerden iki mağaranın ağızlarının toprak dolarak kapandığını öğreniyoruz. Diğer bir mağaranın ağzı ise açık ve girilebilecek şekilde görünüyordu.

Kalenin doğu tarafında büyük bloklar halindeki örme taşlar belirgin halde duruyordu. Kuzey, güney ve batı tarafındaki kısımları doğal yapı olan kalenin girişinin hemen solunda ise büyük bir kazılmış mezar yeri bulunmaktaydı. Burada belli ki kaçak kazı yapılmıştı.

Kalenin çevresinde ekibimizin dikkatini çeken diğer bir şey de yabani badem ağaçları olmuşt.

Aliköy Beldesi'ndeki Kemal Sultan Türbesi

Kemal Sultan Türbesine yapılan ziyaret

Kaymakam Numan Hatipoğlu Aliköy Beldesinde yapılan Tekke Aşını incelerken

Yeni yeni çıkmaya başlayan fakat henüz olgunlaşmamış meyveleri olan bu yabani ağaçlar çok ilginçti. Bir sonraki durağımız olan, köylülerin de Tekke olarak adlandırdığı Şeyh Yahşi Türbesine ulaştık. Bu alanda da tarihi meşe ve ardıç ağaçları göze çarpmaktaydı. Özellikle türbe binasının hemen yanındaki tarihi ağaç ise yakın bir zamanda yıkıldığını ve geride bir iki metrelik kısmının kaldığını gördük. Bu ağacın bu alandaki en yaşlı ağaç olduğunu öğrendik.

Tarihi meşe ağaçlarının gölgesinde içilen gazozların ardından yavaş yavaş yorgunluk belirtilerinin başladığı ekibimiz için rehberimiz Tevfik'in kendi evinde vereceği çay ikramına hayır diyemezdik. İçilen çayların ardından son durağımız Yağmurlu köyü oldu. Bu köyde tarihi Cuma Camisinde yapılan incelemelerin ardından köy muhtarının cami bahçesinde verdiği çay ikramından sonra Tavşanlı'ya döndük.

Bir gezinin daha sonuna gelmiştik. Ne güzel yerleri gezip görmüştük. Ekip olarak tarihi eserlerin ve kültürel değerlerimizin bir kısmının daha farkına varmıştık. Yurdumuzun insanı ile bir kez daha buluşmuş, tanışıp kaynaşmış ve dostluklar edinmiştik. Otobüsümüz ağır ağır bizi ilçe merkezine doğru yaklaştırdığında gezinin bittiğini ancak anlayabilmiştik. Yüzlerdeki yorgunluk belirtilerinin henüz ortaya çıkmaya başladığı dakikalarda güneş, ilçenin bereketli topraklarını selamlayıp batıdaki tepelerin ardında batmaya yüz tutmuştu bile..

Tekçamın Burnu Mesire yeri /Aliköy Beldesi

Mehmetçik Çamları / Vakıfköy

Komasyon üyeleri halk ağzındaki ismiyle Martala Çamı önünde/ Vakıfköy

Efsaneye konu olan Mehmetçik Mezarı / Vakıfköy

Tekçamın Burnu mevkiinde yenilen öğle yemeği / Aliköy Beldesi

Komisyon üyeleri kale kalıntıları önünde/ Akçaşehir köyü

Kale'de yapılan incelemelere katılan komisyon üyeleri

Mağaraların bulunduğu alan / Akçaşehir köyü

Komisyon üyeleri Şeyh Yahşi Türbesi önünde / Akçaşehir köyü

Komisyon üyeleri tarihi bir meşe ağacı önünde / Akçaşehir köyü

Akçaşehir köyünde kısa bir mola

Yağmurlu köyündeki tarihi Cuma Camisi

Cuma Camisi bahçesinde verilen kısa bir mola. Yağmurlu köyü

TAVŞANLI ALBÜMÜ

Emin Özen-Dükkan önü-10-09-1956

Emin Özen-Arapzade Karşısındaki Dükkan-1961 Yılı

Mehmet-Mustafa Kavuncu-Cemal-Hatice Hacıarifoğlu-1335 Yılı-Neşe Asan arşivi

Tavşanlı Halkından bir grup-1927 yılı

Ceddin Deden Neslin Baban

Cami-i kebir Mahallesinden Balioğlu, Hacı Süleyman'ın oğlu Ali.
Babasının adı: Hacı Süleyman
Annesinin adı: Hatice
Doğum yılı: 1298
Mahallesi: Cami-i kebir Mahallesi. Tavşanlı
Mesken numarası: 146
Nüfus tezkiresinin veriliş tarihi: 3 Nisan 1321

Danacıoğlu Abdülkadir.
Baba adı: Ahmet.
Annesinin adı: Hatice
Doğum Yılı: 1306
Mahallesi: Hacı Abbas Mahallesi. Tavşanlı
Mesken Numarası: 45
Nüfus tezkiresinin veriliş tarihi: 22
Teşrin-i evvel 1321

Çakmaklıoğlu İhsan. Tavşanlı

Karapelit Köyü'nden Karabaşoğlu Halil ve İbrahim. Karapelit/Tavşanlı
Babalarının adı: Mehmet
Annelerinin adı: Hakime
Doğum Yılları: Halil: 1313, İbrahim: 1317
Köy: Karapelit Köyü. Tavşanlı
Hane Numarası: 13
Tezkire tarihi: 24 Mayıs 1321

Kuruoğlu Ahmed'in oğlu İsmail. Göbel Köyü/
Tavşanlı

Ayvalı Köyünden Molla Kadiroğlu Ali ve İsmail. Ayvalı köyü/Tavşanlı

Gazelyakup ve Karakişi Köylerinde Yapılan Çalışmalardan Görüntüler

Babası Gazi Olan Bir Gazelyakuplu

Kaynak Kişi İle Yapılan Mülakat

Gazelyakup Köyünden Bir Görüntü

Komisyon Üyelerinden Bir Grup Gazelyakup Köyünde

Gazelyakup Köyünde Araştırmaya Katılan Komisyon Üyeleri

Köy Odasında Bulunan Gazelyakup Köylüleri

Köy Odasına Öğle Yemeği. Gazelyakup Köyü

Komisyon Üyeleri ve Karakişili Köylüler

Karakişi Köyü

Karakişi'de Evlerin Duvarlarındaki Osmanlıca Kitabelerden Biri

Karakışi köyünde Mustafa Kahraman tarafından yapılan çekme helva

Köy Odasında Çekme Helvanın tadına bakılırken. Karakışi Köyü

Komasyon Üyelerinden Bir Gurup Karakişi Köyünde

Adak Taşı-Karakişi Köyü

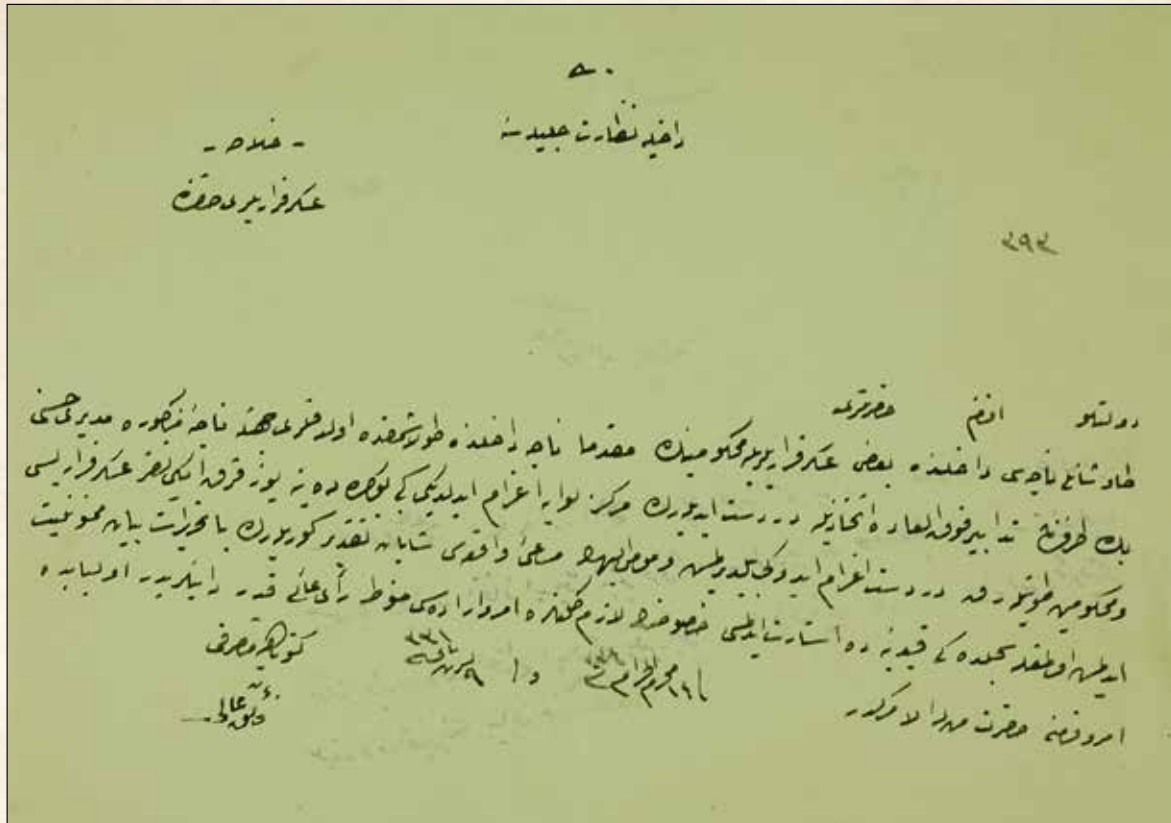

Köy Odasında Halkla Yapılan Röportaj-Karakışi Köyü

Karakışi Köyünde Bir Evin Duvarı

ARŞİV ODASI

TAVŞANLI'DA ASKER KAÇAKLARININ YAKALANMASI

BELGE:

Başbakanlık Osmanlı Arşivi

Tasnifin cinsi: DH.EUM. S.ŞB.

Tarih: 22 Kasım 1915-Pazartesi

Vesika adedi: 2/3

Dosya no: 19

Vesika no: 57

Dâhiliye Nezâreti Celîlesine

-Hulâsa-

Asker firâripleri hakkında

393

Devletlü efendim hazretleri.

Tavşanlı Nâhiyesi dâhilinde bazı asker firârlileriyle mahkûminin mukaddemâ nâhiye dâhilinde dolaşmakta oldukları cihetle nâhiye-i mezkûre müdiri Hüsnü Bey tarafından tedâbir fevkalâde ittihâziyle derdest idilerek merkez livâyâ izâm idildiği gibi bu kere de yine yüz kırk eski nefer-i asker firârsi ve mahkûmin tutularak derdest izâm iddûği bildirilmiş ve mûma ileyhın mesâi-i vâkıası şâyân-ı takdîr görölerek bâ tahrîrât beyân-ı memnuniyet idilmiş olmağla sicildeki kaydına da işâret edilmesi husûsunda lâzım gelenlere emr ve irâdesi manut re'yi âli-i kadri dâyinleridir ol babda emr ü fermân hazreti men lehül emrindir. 14 Muharremül haram 1334 ve 9 Teşrin-i sâni 1331

Kütahiye Mutasarrıfı Fâik Ali.